DAŽOS VĀRDOS

Spānijā atkal demonstrēja 300 000 pret tramvaju tarifa paaugstināšanu. Arī streiki turpinās, jo strādnieki pieprasa paaugstināt algas nav apmierināta.

Pakistana pieņēmusi Kašmiras projektu, ko izstrādājušas Apvienotās Indija, kā zināms, UN rezolūcija raidīja.

Atkal 51,3 milj. dolaru atomspēkstacijas prasījis kongresam prezidents Trumens.

Polijas primašs apmeklēs pāvestu. pirmais Polijas primaša un Varšavas bīskapa Stefana Visinska apmeklējums tikanā kopš viņa iecelšanas amatā. Visinsku pavada Lodzas bīskaps Michejs pots un vēl kāds augstāks garīdznieks formētas aprindas domā, ka pots nieki gribēs panākt, lai pāvests atzīst ras-Neises robežu.

Vinstons Čerčils runās Filadelfijā vānijas universitātes 200 g. jubilejā bās 8. maijā.

Irānas šacha brālis princis Abdo Pachlevi ārstniecības nolūkos ieradies cijā.

Nav pamata nacionalizēt Irānas rūpniecību, ja ārzemju sabiedrības, kas tas laukus apsaimnieko, būs ar mieru sāt paaugstinātās peļņas procentes skaidroja Irakas ministru prezidents.

Izlīgumu Pad. savienībai piedāvājis Lielbritānijas ārlietu mnistrs Hierbe risons savā pirmajā lielā runā, to Dedlijā. „Nav tādu problēmu, ko risināt sarunu ceļā," teica Morisons.

Suecas kanāla nacionālizāciju grib pagendēt ēģiptieši, Irānas notikumu — ziņo Londonas Daily Graphic.

Baumas par milzu naftas avotu Austrālijā izplatījās sakarā ar, ostoja pasaules naftas ekspertu sanāksmi austrālijā.

Pad. savienība piedāvājusi Indijai — apmaiņai pret koncesijām izrakteņu izmantošanai Travankorā.

Pavasara manevriem Maskavas stīs gar Jugoslavijas robežām kopā plašāki rezervistu iesaukumi.

Militārās operācijas Tibetā pārtrauktas karā ar ķīniešu komūnistu karaspēka gaišiem zaudējumiem Korejā. Pēdējā notiek sarunas ar Dalailamas pārstāv

Tirdzniecības līgums starp Čehoslovakiju un Pad. savienību šim gadam parakstīts kavā. Pēc šī līguma Pad. savienība Čechoslovakijai naftu, ķīmikālijas cīniskos preparātus, kā arī mašīnas 150.000 t labības, apmaiņā pret cukuru precēm, tekstilijām un mašīnām. Maskavā parakstīti līgumi ar Rumāni Vācijas austrumjoslu par preču un maksājumiem šinī gadā.

Papīra cenu straujās kāpšanas dēļ kuši izmākšanu trīs dienas laikraksti Dānijas provinces pilsētās.

Līdzīgi La Prensai Argentīnas boikotu piespiedusi pārtraukt izmākšanu dobas neatkarīgajam laikrakstam La Interior.

2000 dalībnieku pieteikušies starptautam tautas tērpu festivalam, kas notiks sarsvētkos Konstancē.

Jaunu Vācijas toto izmaksas rekord sniegusi Dienvidrietumu totosabiedrība. mīgais vinnētājs, pēc profesija. 1. rangā laimējis 244.525 DM. Šajā pašā sacensībā „desmitniekā ieguvis divas 1. ranga izmaksas, DM 15.348, un piedevām vēl vien 2. ranga izmaksu DM 2778.

Mechānisks deguns izgudrots šev kas saož nevien indīgās gāzes, smaržas, smakas un gaisa netīrības Fabrikās, kur šo jauno izgudrojumu visplašāk, tas konstatē netīrību cijā 1/100 uz vienu miljondaļu gaisa.

Teātra mākslu palīdzēja izbēgt tumniekam no Trinidadas ostas. dzīto teātra trupa uzveda luģu, cietumniekam bija jātēlo policists. lomu notēlojis tik labi, ka otro negribējis tēlot uz skatuves, bet formā mierīgi devās ārā pa tiem un pazuda.

Pāri Baltijas jūrai uz Skandināvijas galvenokārt Zviedriju un Dāniju, beigām no Austrumvācijas aizbēgušas personas.

Nobela miera prēmijai par šī gada dātiem līdzās Morālās apbruņošanās bas tēvam Frenkam Būchmenam u. c. arī Argentīnas valsts galva Perons.

Bulgārijā sacelšanās — apgalvo balstoties uz pārbēdzēju sniegtajām Bēgļu skaits tagad sasniedzis vairāk mitus dienā, to vidū ir komūnistu komjaunatnes un militāru organizāciju un amatpersonas.

Nafta 13 gadiem ir krājumā ASV, rojis Naftas pārvaldes aizsardzības Brauns.

Īpašas pastmarkas, kā arī savu stādi ASV atļāvušas iekārtot UN

Trīsreiz vairāk dolaru Anglijai ir kopš tā 1949. g. izdarīja mārciņas vāciju.

Miris Annas Paukeres tēvs, rabīns binsons, 88 g. vecumā kāda Telavi nīcā. Viņš visu mūžu bijis drošs par savu meitu, komūnistu fanātiķi reizējo Rumānijas ārlietu ministri cies zinis jau ilgus gadus.

Jauna veida govs radīta Pad. krustojot parasto padomju govi jaku, ziņo no Maskavas. Tā radīšies esot visai izturīgi, spēdami panest atvairīt pat vilku uzbrukumus, laikā ļaujoties arī pieradināties.

Pasargāt no vajāšanām trimdā kaza un citos Pad. savienības nomaļos balos nometinātos muhamedāņus apvienība Jana Iffitak iesniegumā valdībai Karači. Kā ārlietu ministra Husains paskaidrojis, Pakistana lietu UN.

9.200.000 bēgļu un no dzimtenes pašlaik atrodas Rietumvācijā, kur cīlajām Bonnas valdības statistikas visam 47.575.000 iedzīvotāju.

Atombumbu izmēģinājumus Atol mājams Aleutu salās, tuvākajā laikā mājušas izdarīt ASV, liekot eksplodēt ieraktām atombumbām, lai pēctiu no lielāka augstuma nomestu bumbu bību. Klimats un citi apstākļi, kā par visildzīgākajiem tiem, ar kādiem būs jārēķinās varbūtējā atomu Pad. savienību.

Par „Staļina mīļāko" uzdevās 31 Maskavā dzimušā Elena Bulgakova, Londonas tiesa nesen sodīja ar 6 cietumā par drānas baka zādzību kalā.

Austrālieši kļūst arvien mazāki paskaidroja Sidnejas prof. D. Vi tie ēdot pārāk daudz gaļas.

„Recepšu dienests" namamātēm Vīnē, kur ģimenes mātes var ik tālruni bez maksas saņemt pilsētas ēdiena karti.

Dabiski krāsainas Lielbritu gad ieguva Braueru ģimenes bērni štatā, jo Braueram 18 gadu pāri vistu sugu krustošanā izdevies viņa vistas dēj olas zilā, sārtā olīvkrāsas pastelītonī.

Lai sagatavotos kaŗam arktikā, zinātnieki Alaskā pētī lāču, lapsu arktikas dzīvnieku dabiskos dzīves ļus un veidus, kā šie dzīvnieki uztur savu ķermeņa temperatūru.

LATVIA
Latvian Newspaper
Nr. 28 (472), April 11, 1951
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Germany, Phone Augustdorf 02.
Editorial and Business Office: Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany.
USA Office: 102-15, 85th Drive, Richmond Hill 18, N. Y., Phone VI 9-7778. Subscription rates USA: $ 2.— or 1.50 monthly.
Printer: Weilheimer Druckerei, G.m.b.H., Weilheim/Obb., Germany. Publ. twice weekly. Circul. 11.000. Sponsor — IRO.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 28 (472)
Trešdien, 1951. g. 11. aprīlī
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: Maksis Čulītis, galv. red. vietn V Lesiņš. Redaktori: G. Grīnbergs, P. Kļāns, E. Miesnieks, L. Svarcs. Apgāda saimniecības vadītājs P. Balodis. Apgāda un redakcijas adrese: (13b) Grafenaschau, Obb., Lager. ASV redakc. vad.: A. Kļāvsons, 319 N, 22nd Ave W, Duluth, Minn., USA. Austrālijas redakc vad.: A. Smits, 21, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia.

Gaida bij. leģionāru aicināšanu uz emigrācijas pārbaudēm

PIECU TAUTĪBU IESNIEGUMS IRO PAR ĀRZEMJU BĒGĻU DISKRIMINĀCIJU VĀCIJĀ — AUSTRĀLIJĀ ATJAUNO IZCEĻOTĀJU PIEŅEMŠANU — VAR PIETEIKTIES ARĪ JAUNZĒLANDEI — LIKVIDĒS VARTAS TBC ATVESEĻOŠANĀS, EVERSBURGAS INVALIDU PĀRSKOLOŠANAS UN GLIKŠTATES TRANSITCENTRU

Britu joslas DP tautību pārstāvju konference IRO mītnē Hamburgā

Saskaņā ar pieņemtajiem un apstiprinātajiem grozījumiem ASV iekšējās drošības likumā Vašingtonā parakstīts rīkojums, kas padara iespējamu iecelošanu Sav. valstīs bij. baltiešu leģionāriem un dažu citu ārzemnieku formāciju bij. dalībniekiem. Šādu telegrafisku no Vašingtonas saņemtu informāciju IRO pārstāvis paziņoja angļu joslas DP tautību pārstāvju konferencē Hamburgā 4. aprīlī, kur latviešu grupu pārstāvēja LCK loceklis J. Niedra. IRO darbinieku paskaidrojumos un atbildēs uz tautību pārstāvju jautājumiem noskaidrojās vairāki jauni apstākļi emigrācijas, nometņu pārkārtošanas un citos jautājumos.

Britu joslā februārī pavisam vēl bija 74.211 DP, pie kam šai mēnesī izceļojušas 2408, bet repatriējušās 10 personu. IRO pārstāvji norādīja uz apstākli, ka no 1870 personām, kas nicinātas ierasties uz emigrācijas pārbaudēm, ne mazāk kā 365 lūgušas viņu izceļošanu atlikt. Tādu stāvokli nevar pieļaut, kādēļ dotas stingras instrukcijas tā novēršanai.

Latviešiem īpaši svarīgs bija IRO izvietošanas daļas vadītāja angļu joslā Mr. Seligmana paziņojums, ka saskaņā ar telegrafisko paziņojumu no Vašingtonas, turpmāk iecelošanas rīzas Sav. valstīs DP likuma ietvaros varēs saņemt arī bij. leģionāri, ja viņi visādi citādi atbildīs iecelošanas noteikumiem. Tagad jānogaida vī jaunā rīkojuma praktiskā piemērošana, ko sagaida drīzā laikā. IRO ūgusi DP komisiju vispār paātrināt ceļošanas procesu, citādi nebūs iespējams laikā izskatīt visu emigrācijas kandidātu lietas. Novērots arī, ka audis, kas pāriet no vienas okupācijas joslas otrā, DP komisiiā vai citās nstancēs noslēpj patiesību. Tāpēc ceļošanai jānotiek no tās joslas, ur saņemts emigrācijas numurs.

Svarīgs ir arī paziņojums, ka Austrālija atkal atjaunojusi izceļotāju pieņemšanu. Pagaidām gan ir maz kandidātu. Sevišķs atvieglojums ir as, ka Austrālijas komisija turpat uz vietas Blankenzē transitcentrā pieņems tos kandidātus, kas „izkrituvi cauri" citu emigrācijas valstu komisijās. Tiem tātad nemaz nebūs iepriekš jāatgriežas savās pamatnometnēs.

Kanada joprojām uztur spēkā masu izceļošanas shēmas jau noteiktajām arodu grupām — mechanikiem, tekstilstrādniekiem utt. Anglija sastādī-

(Turpinājums 8. lpp.)

Čechoslovakiju diplomātu vietā turpmāk pārstāvēs strādnieki

Prāga (kd). — Visus Čechoslovakijas profesionālos diplomātus ārvalstīs plāno nomainīšot vienkārši strādnieki, kam gan trūkst diplomātu darba piedzes, bet toties netrūkst uzticības komūnistu partijai, — paziņojis Čechoslovaku parlamenta priekšsēdis Vaclavs Davinds. Šis paziņojums sekojis pēc tam, kad uz Prāgu atteicās atgriezties Čechoslovakijas sūtnis Indijā Dr. Kratočvils un sūtniecības sekretārs Šveicē. Pārējie no ārvalstīm atsauktie diplomāti Prāgas rīkojumiem paklausīja, to vidū līdzšinējais sūtnis Londonā Dr. Bistrickis, kas Angliju atstāja jau pirms septiņām nedēļām. Kā ziņoja Daily Telegraph, uz Prāgu dodas arī Bistrickas ģimene, bet viņu mantas izvāktas no sūtniecības un nodotas glabāšanā kādā noliktavā. Tāpat vēlākam transportam uz Prāgu izvāktas čechu militārā un aviācijas atašeja pulkv. Langera mantas. Langeru atsauca reizē ar Bistricki. Bistricka galvenais ķēķs, domājams, ir tas, ka viņu iecēla amatā nolikvidētais ārlietu ministrs Klementiss.

Svarīgākais īsumā

★ **21. Amerikas konferenta ārlietu ministru konference beidzās pag. sestdien. Pieņemtajā gala komunikē minētas 24 dažādas rezolūcijas, kurās noteiktas vadlīnijas politiskajā, militārajā, iekšpolitiskā un saimnieciskā plāksnē.**

★ **Tito decentālizējis savas zemes pārvaldi, atlaižot 16 ministrus un citus augstākus valdības ierēdņus. Notu apmaiņa starp Jugoslaviju un kominformu valstīm pag. nedēļā kļuvusi ļoti nopietna.**

★ **Labi informētās politiskās aprindās Vašingtonā runā par nesaskaņām Trumena un ģen. Mekartura starpā. Prezidents pag. ceturtdien apspriedās ar aizsardzības ministru Maršalu un armijas štāba priekšnieku Bredliju par ģen. Mekartura politisko izrīcību Tālajos austrumos. Esot pat pārrunāta iespēja par ģen. Mekartura atsaukšanu.**

Noslēpumainas karaspēka kustības Mandžurijā

Izbūvē milzīgas militāras bazes Sibirijā

Vašingtona (el). — ASV tautas vietnieku nama priekšsēdis Sems Reiberns debašu laikā par jaunkareivju iesaukšanu paziņoja, ka, pēc viņa rīcībā esošām ziņām, Mandžurijā novēroti stipri karaspēka koncentrējumi, — turklāt tādas vienības, kas neietilpst ne Ķīnas, ne arī ziemeļkorejiešu karaspēkā. Tuvākus paskaidrojumus Reiberns nedeva.

Arī ziņas, kas saņemtas Francijas galvaspilsētā, apstiprina amerikāņu tautas vietnieku nama priekšēja informāciju. Francijas valdības pārstāvis reizē ar šo informāciju paziņoja, ka komūnistiskās Ķīnas valsts galva Maotsetungs marta otrā pusē vairākas dienas uzturējies Maskavā, acīm redzot, lai panāktu lielāku Kremļa atbalstu Korejas konfliktā. Ziņas no Tālajiem austrumiem liecinot, teica franču valsts vīrs, ka ievadītā mobilizācijas kampaņa Ķīnā, bet jo sevišķi Mandžurijā, neesot devusi cerētos panākumus.

Angļu Tālo austrumu lietpratēji, komentējot šīs ziņas, apstiprina, ka ķīnieši pēdējos mēnešos saņēmuši 3000 padomju lidmašīnu un ka vispār esot novērojama Kremļa gaisa spēku pārvietošana uz Sibīriju un Mandžuriju. Ja tagad novēroti arī kājnieku karaspēka koncentrējumi, tad tas tomēr vēl nenozīmē, ka Pad savienība nodomājusi iejaukties Korejas konfliktā. Ir gluži saprotams, saka kāds angļu Tālo austrumu speciālists, ka UN panākumi Korejas frontē un bažas par to, ka kara darbība varētu pārsviesties Ķīnas territorijā, radījusi traukmes stāvokli padomju Tālo austrumu bruņotos spēkos.

Par Reiberna apgalvojumu, ka Mandžurijā novēroti lielāki padomju karaspēka koncentrējumi, prezidents Trumens pag. nedēļas preses konferencē atteicās sniegt tuvākus paskaidrojumus. Žurnālisti prezidenta apstiprinājumu šai ziņā tomēr saskatīja viņa vārdos: „Reiberns ir cilvēks, kas mīl patiesību."

Par padomju militārās aktivitātes pārsviešanos uz Tālajiem austrumiem liecina arī jaunākajā Military Review publicētais raksts par drudžainiem būvdarbiem Dienvidsibirijā. Lielais Sibirijas dzelzceļš modernizēts un pārvērsts par dubultsliežu ceļu. Jauna līnija izbūvēta uz Ārējo Mongoliju — tā sniedzas 375 km ārpus Pad. savienības robežām. Ar Maskavas atbalstu jaunus dzelzceļus un šosejas būvē arī Mandžurijā. Plaše lidlauku tīkls izveidots Ziemeļsibirijā, un daudzos Lenas ielejas lidlaukus ar dzelzceļstacijām savieno jaunas šosejas.

Padomju ziņu aģentūra Tass svētdien paskaidroja, ka ASV tautas vietnieku nama priekšsēža Reiberna apgalvojums it kā Mandžurijā atrastos padomju karaspēka vienības, esot pilnīgs izdomājums.

Zemes lodes iedzīvotāju skaits 100 gados divkāršosies

Ņujorka (le). — Pasaules iedzīvotāju kopskaits no 1920. līdz 1949. g. pieaudzis par 544 milj. (no 1,83 uz 2,37 miljardiem) teikts UN demografiskajā gada grāmatā. Tādam pašam pieauguma procentam pieturoties, zemes lodes iedzīvotāju skaits 100 gados divkāršosies.

Visielākais iedzīvotāju skaita pieaugums vērojams Dienvidamerikā. Lietpratēji augsto dzimstības līmeni izskaidro ar dzīves standarta pakāpenisku pieaugumu. Pa kontinentiem pasaules iedzīvotāju skaits sadalās šādi: Eiropā 593 milj., Āzijā 1256 milj., Afrikā 198 milj., abos Amerikas kontinentos 321 milj. un Austrālijā ar Okeaniju 12 milj.

Svarīgs paziņojums studentiem Vācijā

Latviešu studentu centrālā savienība saņēmusi informāciju, ka tuvākā nākotnē var rasties iespēja izceļot no Vācijas uz Zviedriju studentiem (arī pašlaik neaktīviem), kas slimības, invaliditātes, izskrināšanas vai citu iemeslu dēļ nevar izceļot uz citām zemēm. Zviedrijā viņiem tiktu dota iespēja nobeigt akadēmisko izglītību un eventuāli palikt tur uz pastāvīgu dzīvi.

Lūdzam interesentus rakstīt A. Freimanim (LSCS), (24a) Hamburg 36, Wohnlager Zoo 3/A.

Lūdzam turpat pieteikties arī visus latviešu studentus, kas atrodas sanatorijās, ilgāku laiku slimnīcās un tml., eventuālas palīdzības saņemšanai no Zviedrijas. Vēstulēs (latviešu valodā) lūdzam uzdot parastos personības datus, ziņas par akadēmiskās izglītības pašreizējo stāvokli, un iespējami sīki informēt par stāvokli izceļošanas lietās un materiālajiem apstākļiem.

Latviešu studentu centrālā savienība

Negadījums uz jūras ar General Sturgis

Ņujorka (al). — Amerikāņu armijas transporta kuģis General Sturgis iebrauca Ņujorkas ostā ar 15 pēdu garu plaisu promenādes klājā. Kuģa kapteinis Nērings paskaidroja, ka negadījums noticis 450 jūdžu attālumā no Ņujorkas, kad kuģi satricinājuši 2 ārkārtīgi spēcīgi viļņi. Mirklī, kad radusies plaisa, atskanējis eksplozijai līdzīgs troksnis. Plīsums klājā pakāpeniski kļuvis lielāks, sasniedzot 15 pēdu garumu. Rūpīgā pārbaudē tomēr nokaidrojās, ka kuģis var turpināt ceļu saviem spēkiem, tādēļ arī palīdzība nav aicināta. Pēc 1300 DP izlaišanas krastā General Sturgis iebrauca Bruklinas dokos remontā.

Organizēta partizānu darbība sarkanajā Ķīnā

ČANGKAIŠEKA ARMIJU KODOLS DOSIES UZ ĶĪNAS CIETZEMI TAD, KAD TUR SĀKS ZIŅAS UN KARASPĒKS

Honkonga (a). — Komūnistiskajā Ķīnā plosās asiņains terrors, kas, vēršoties plašumā, rauj iznīcībā arvien jaunas jaužu masas. Komūnistiski noskaņotie Honkongas laikraksti katru dienu ziņo par jaunām masu nošaušanām vai pakāršanām. Pag. otrdien tie vēstīja, ka tautas tiesa Čungkingā piespriedusi nāves sodu 30 personām. Arī Tientsinā „tauta prasījusi" lielāka skaita nodevēju nošaušanu. Paši komūnisti ziņoja par 18 pakāršanas gadījumiem Kantonā un 91 gadījumu Šanghajā. Kopskaitā pēc sarkanās Ķīnas intervencijas Korejā pakārti vai nošauti vairāki tūkstoši politiski „šaubīgu" ķīniešu. Pravda ziņo, ka Ziemeļķīnā vien 1950. g. likvidēti 3794 „aģenti".

Pēdējās publiskās nāves sodu izpildīšanas uzskatāmas par izmisīgu pretakciju pieaugošai partizānu kustībai. Korejas neveiksmju iedrošināti, Maotsetunga valdīšanas paņēmienu saniknoti un Amerikas balss pārraidījumu iedvesmoti, ķīnieši arvien lielākā skaitā pievienojas nacionālajai opozīcijai. Naktīs uz pilsētu namu sienām parādās pretkomūnistiski plakāti. Uz vientuļajiem mežu ceļiem bez vēsts pazūd partijas funkcionāri, kas staigā apkārt pa sādžām, lai noteiktu rīsa nodevu lielumu. Galvaspilsētā Pekingā notiek sabotāžas akti fabrikās, un nesen sadega 59 tramvaja vagoni, kas bija pārbūvēti pēc padomju paraugiem.

Pret Maotsetungu vērsto opoziciju organizē un saskaņo Čangkaišeka pagrīdes cīņu speciālists Čengkaimins no Formozas. Ar amerikāņu raidstaciju palīdzību un no Vašingtonas uz Formozu pārceltā spiegošanas un sabotāžas speciālista eksadmirāļa Cārlza Menarda Kuka atbalstā Čengkaimins veido sistēmatisku pretestības kustību aiz „bambus priekškara".

Maotsetungam šī pagrīdes organizācija nebija pārsteigums. Amerikāņu politiķi un karavīri atkārtoti draudējuši ar iekšējās frontes radīšanu pret Ķīnas komūnistisko režīmu. To vēl pasvītroja arī Mekarturs, kad viņš piedraudēja ar cīņas pastiprināšanu miera piedāvājuma noraidīšanas gadījumā.

Čangkaišeka informācijas ministrija pratusi labi izmantot asiņainos notikumus Ķīnas iekšzemē. Ziņojumi uz ASV sastādīti tā, lai lasītājiem rodas ilūzija par Pekingas režīma drīzu sabrukumu. Tādā ceļā ģenerālisims Čangkaišeks, ko amerikāņi priekš kāda laika bija jau gandrīz norakstījuši zaudējumos, saņem jaunus kredītus. Taipecha (Čangkaišeka galvenā mītne) par saviem „uzticīgajiem sabiedrotajiem" Ķīnas kontinentā uzskata visus tos, kas noskaņoti pret Maotsetungu. Patlaban pēc Taipechas datiem, opozicionāru skaitā ir 1,5 milj. partizānu un 4 milj. „politisko pretinieku". Turpretim tādu skaitu, ko paši komūnisti uzskata par saviem pretiniekiem resp. neuzticamiem, ir nesalīdzināmi lielāks, jo Dienvidķīnā vien likvidēto politisko pretinieku kopskaitu vērtē uz 3 milj. Taipecha šo skaitli paaugstinājusi pat uz 7 milj. un ziņojusi UN, ka Maotsetungs esot nodomājis no 475 miljķīniešu likvidēt 150 milj., lai vieglāk varētu savaldīt atlikušos.

Pirms Korejas konflikta sākuma spiegošanas un sabotāžas centra vadītāja Čengkaimina darbība bija nosēlpumā tīta, bet tagad Pekinga ļoti labi informēta par visu, kas notiek Formozā. Čangkaišeks patlaban tur ļoti rūpīgi atjauno un reformē savu 600.000 vīru lielo armiju. Viņa karavīri saņem labu uzturu un kārtīgas algas. Amerikāņu novērotāji ziņo, ka Formozas nacionālās armijas morāle un disciplīna ievērojami uzlabojusies. Korrupcijas balastu Čangkaišeks esot atstājis Ķīnas cietzemē.

Arī savu cīņas degsmi nacionālās Ķīnas virspavēlnieks pratis apvaldīt. Generalisms vairs neplāno drīzu militāru invāziju uz cietzemi. Iepriekš Formozā jāsagaida lielāki amerikāņu kara materiālu sūtījumi, lai kārtīgi apbruņotos. Tāpat Čangkaišeks negrib savu bruņoto spēku kodolu laist cīņās, iekām operācijās pret komūnistisko Ķīnu nepiedalīsies arī visas tās UN valstis, ieskaitot ASV, kas cīnās Korejā. Tādēļ tas izšķīries vispirms sarkano Ķīnu „padarīt mīkstu" ar partizānu cīņām.

Tai pašā laikā Maotsetungs ķēries pie radikāliem pretlīdzekļiem. Pieaugošās partizānu darbības apkarošanai patlaban top stipri tautas milicijas spēki, kuŗu kopskaitu vērtē uz daudziem miljoniem. Tāpat nāves sodu, ko līdz šim piemēroja vienīgi „reakcionāriem elementiem", turpmāk varēs piespriest 20 dažādos gadījumos, arī par baumu izplatīšanu, izvairīšanos no nodevām u. t. t. Tieslietu ministre „biedre" Čilianga, kuŗai lielāko baudu sagādā pīpes kūpināšana, savā jaunākajā apkārtrakstā deklarējusi: „Nekāda līdz šim bieži lietotā personīgā tolerance turpmāk vairs nav pieļaujama!"

Mūsu sabiedriskā stāja emigrācijā

Latviešu presē un sabiedrībā jau vairākkārt runāts par mūsu sabiedrisko stāju emigrācijā. Tomēr vēl arvien nenorimst ziņas par atsevišķu tautiešu negatīviem izlēcieniem Vācijā un aizjūras zemēs.

Daži gan domā, ka mums pašiem nevajadzētu celt atklātībā savas kļūdas, lai nedotu vielu nelabvēļiem latviešu nomelnošanai. Bet daži, turpretī, domā, ka mēs nedrīkstam sevi tikai slavināt vien, tā pašiem iemīdzināties pārāk labās domās, bet ka mums atklāti jārunā arī par savām kļūdām un jābrīdina tautieši no viegliprātīgas un īsredzīgas rīcības sabiedriskajā dzīvē un no tās jaunajām sekām. Manuprāt, šeit būtu ejams viduceļš: izcelt un pozitīvi novērtēt visu, kas mums labs un vērtīgs, bet nesaudzīgi apkarot to, kas slikts. Ja, negatīvās īpašības atklājot, mēs būtu cittautiešiem parādījuši mūsu ēnas puses, tad tomēr viņi redzētu un saprastu, ka mēs tās nesedzam, bet nesaudzīgi apkarojam un paši cenšamies izravēt visas nezāles.

Kāda tad nu šobrīd ir mūsu sabiedriskā stāja svešumā? Jāsaka, visumā vēl pozitīvi vērtējama. Latviešu vārdam ir laba skaņa. Visās zemēs mūs jau pazīst kā čaklus, attīstītus un izveicīgus darbā, ar caurmērā augstu inteliģenci un ātrām pielaikošanās spējām arī dzīvē. Mūs pazīst kā kulturālu tautu, kas visur cenšas nodibināt savas skolas, organizēt kursus, dziedātāju korus un drāmatiskās trupas. Mēs rīkojam izstādes, koncertus, teātŗa un baleta izrādes ar augstvērtīgiem sniegumiem. Izdodam vērtīgus laikrakstus, grāmatas u. t. t. — visu to veicot trūcīgos un grūtos trimdas apstākļos. Tas jāatzīst katram objektīvam vērotājam, un to jau atzinuši daudzi prominenti cittautieši dažādās zemēs.

Bet mēs nedrīkstam izvēdzīgi piemiegt acis un nevērīgi palet garām arī mūsu negatīvajām īpašībām. Un tādas ir — vispirms neiecietība, nenovīdība un „tautiskais kaiķis", kas visu laiku bijis vērojams ne vien „baraku ikdienā", bet arī mūsu dažādo organizāciju, vadības organu, bijušo un esošo amatvīru un pat diplomātu starpā, kā Vācijā, tā citās zemēs.

Vēl jaunāk ir ar lielmanīgo plēguršanu un morālisko izlaidību. Par spīti trūcīgajiem materiālajiem apstākļiem, mēs pārāk patērējam reibinātājus dzērienus un pēc tam neapdomīgi un lielmanīgi laižam savas bailes un arī rokas darbā. Ar skaļumu un trokšņiem vārdiem biežī traucējam un apvainojam citus cilvēkus, sevišķi zemēs, kur citāds dzīves stils, un tā cittautieši gūst par mums vissliktāko iespaidu. Arī morāliskā izlaidība mūsu starpā nav noliedzama. Tā sauktā civilizētība ir jau parasta parādība, pie kam to ne reti atļaujas partneŗi, kas nav vēl šķīrušies no saviem agrākiem laulātiem draugiem.

Mēs paši gan zinām, ka šīs negatīvās parādības nav mūsu tautas raksturā — daudz kas aizgūts no citām tautām nenormālajos kaŗa laiku apstākļos, un daudz kas ar tiem attaisnojams. Cilvēki, kas visu zaudējuši, bezgala cietuši, mētāti visos vējos, terrorizēti, dzīvojuši bez kārtīga pajumta, bez citu līdzjutības, — nav vairs tik stipri, kādi viņi būtu normālos dzīves apstākļos. Bet cittautieši, diemžēl, ne vienmēr to saprot un zina.

Kad vēl bijām dzimtenē, dzīvojām savā zemē, savos ļaudīs, kas pazina mūsu tikumus un arī netikumus, mūsu sabiedriskai stājai nebija tik lielā nozīme kā šodien. Tagad mēs klīstam pa svešām zemēm, starp svešiem ļaudīm, kas nepazīst ne mūs, ne mūsu tautu; cittautieši to novērtē pēc katra mūsu invididuālās stājas. Mēs katrs zināmā mērā esam latviešu tautas un Latvijas valsts reprezentants. Tāpēc nav vienalga, ko citas tautas citās zemēs par mums domā un runā, — sevišķi tagadējā brīdī, kad vēl daudziem tāli ceļi veicami uz aizjūras zemēm. Katra tauta un valsts grib pieņemt tikai garīgi un fiziski pilnvērtīgus cilvēkus, ar labiem tikumiem un nevainojamu sabiedrisko uzvedību. Un tā ir pašsaprotama lieta šinīs materiālistiskajos laikos. Tāpēc mums visās zemēs uzlikts liels un atbildīgs uzdevums — ar krietnu darbu un labu sabiedrisko stāju izcelt mūsu tautas spējas un pozitīvās īpašības. Tas nodrošinās mūsu individuālo labklājību, vieglāk pavērs ceļu vēl daudziem tautiešiem tālākā emigrācijā un reizē darīs godu visai mūsu tautai.

Raits Ritums

Luterāņi Francijā

Mācītāja Lappuķes sekmīgais darbs

MŪSU LIDZSTRĀDNIEKA SARUNA AR PARĪZES LUTERISKĀS BAZNĪCAS BĪSKAPU

Skaistajā Arago bulvārī atrodas luterāņu citadele Parīzē — Protestantu teoloģijas brīvā fakultāte (brīva tanī nozīmē, ka nesaņem atbalstu no valsts). Seit mājo Parīzes, Lionas un Alžīrijas luterāņu baznīcas galva bīskaps-inspektors Meijers, kas reizē ir arī studentu internāta (semināra) direktors. Bīskaps Meijers ir simpatisks, iesirms kungs, kas dod izsmeļošas atbildes maniem jautājumiem.

— Cik luterāņu ir Francijā resp. Parīzē, inspektora kungs? —

— Visā Francijā ap 350.000, bet Parīzē 15.000.

— Ko jūs varētu mūsu lasītājiem pastāstīt par Luterāņu baznīcas attīstību Francijā? —

— Ev. lut. baznīca Parīzē izveidojās 17. g s., kad Zviedrijas sūtniecībai pilsētā bija eksterritoriālas tiesības. Tur pulcēties bija iespēja arī franču luterāņiem. Franču revolūcija principā atzina ticības brīvību, tā tad arī ev. lut. konfesiju. Napoleons I atļāva ev. lut. dievkalpojumus noturēt Billetes baznīcā. Redemption baznīca, kurā tagad notiek arī latviešu dievkalpojumi, franču luteriņiem nodota 1843. g. —

— Kā organizēta ev. lut. baznīca Francijā? —

— Īstenībā Francijā pastāv divas luterāņu baznīcas: 1906. g. no valsts atdalītā Francijas ev. lut. baznīca ar divām inspekcijām — manis vadītās Parīzes, Lionas un Alžīrijas inspekcijas un Elzasas-Lotringijas-Augsburgas konfesijas baznīcas, kas vēl tagad eksistē valsts paspārnē un kuras mācītājus algo valsts. Pēdējā laikā nodibināta Francijas luterāņu baznīcu nacionālā apvienība, kuru vada māc. Oefners. Pavisam Parīzē ir 20 ev. lut. draudžu, pa vienai Lionā un Alžīrijā. —

— Kādas ir Francijas ev. lut. baznīcas attieksmes ar Luterāņu pasaules apvienību? —

— Mēs uzturam ciešus sakarus ar tās nodaļu Ženēvā, it sevišķi ar tās ģenerālsekretāru Dr. Maikelfelderu un Dr. Hermanu. Arī ar pārējām ev. lut. baznīcām citās zemēs uzturam rosīgu domu izmaiņu. Ļoti cienīju jūsu arhibīskapu prof. Dr. T. Grīnbergu, lai gan viņu personīgi nepazīstu. Parīzē pastāv Luterāņu un reformēto komiteja palīdzības sniegšanai ārzemju strādniekiem, kas izdod arī laikrakstu vācu valodā Evaņģeliskā brālība. —

— Cik Francijā ir latviešu luterāņu? —

— Cik man zināms, visā Francijā ir ap 1000 latviešu, no kuriem 322 reģistrēti draudzēs. Latviešu rīcībā, kā jau minēju, nodota Redemption baznīca; tur arī Latviešu palīdzības komiteja rīko savas sanāksmes. Ar jūsu tautieti māc. Lappuķi latviešu draudze ieguvusi spējīgu mācītāju, kurš bez savas vēl apkalpo arī divas franču draudzes. Latviešos mācītājs ļoti iecienīts, bet mēs viņu savukārt vērtējam kā ieguvumu mūsu baznīcai. Arī uzsāktajā atmodas darbā, kurā baznīca cenšas ar evaņģelija palīdzību atmodināt snaudošos spēkus, māc. Lappuķe piedalās aktīvi. Lielas grūtības latviešu draudzes apkopšanā rada apstāklis, ka tās locekļi izkaisīti pa visu Franciju. Jāpateicas Luterāņu pasaules apvienībai par atvēlētiem līdzekļiem mācītāja ceļa izdevumiem. —

— Kā darbojas Protestantu teoloģijas brīvā fakultāte? —

— Vispirms jāpasvītro, ka tā atdalīta no valsts un nekādus pabalstus nesaņem. To uztur vienīgi luterāņi un reformētie Francijā un ārpus tās. Fakultātes dekāns ir prof. Lestrengo Ir 7 katedras: luterāņu un reformēto dogmatikā, Vecā un Jaunā derībā, baznīcas vēsturē, praktiskā teoloģijā un reliģijas vēsturē. Profesori ir luterāņi un reformētie. Pie fakultātes pastāv seminārs, kurā dzīvo un studē 10 tautību ārzemnieki: latvieši, igauņi, malgaši (Madagaskaras iedzīvotāji), amerikāņi, angļi, holandieši, šveicieši, zviedri, rumāņi un vācieši. Baltieši semināra ļoti iecienīti. Pašreiz fakultātē studē divi latvieši — Oto Zaķis un Ilmārs Anckaitis. —

Oto Zaķis ir 25 g. vecs, studē jau otro gadu un saņem Luterāņu pasaules apvienības stipendiju. Pēc studijām vēlas palikt Francijā franču latviešu draudžu apkopšanai. Lai gan viņa vecāki dzīvo ASV, dēls nedomā uz turieni braukt. Zaķis perfekti pārvalda franču valodu, ko mācījies Beļģijā, strādājot divarpus gada turienes ogļraktuvēs.

Ilmārs Anckaitis, 26 g. vecs, studijas uzsācis 1950. gadā, saņem Oikumeniskās komitejas stipendiju. Pēc studijām strādāšot tanī zemē, kuru viņam norādīšot. Erve

Parīzē, aprīlī.

Francijas latvieši apvienojas ciešāk

18. martā pēc dievkalpojuma Sv. Mārtiņa baznīcā Milhauzas apkārtnē dzīvojošie tautieši nodibināja Augšeizasas kopu pie Latviešu palīdzības komitejas Francijā, „lai stiprinātu vienprātību un atspēkotu avīžu polēmiku, no kuras latviešiem citās zemēs varētu rasties maldīga ieskats par latviešu savstarpējām attieksmēm Francijā." (Tātad, šī polēmika tiešām bijusi svētīga! — Red.) Par kopas vadītāju vienbalsīgi ievēlēja red. Juri Mikelsonu, par sekretāru — Gustavu Treineru, par kasieri — Jāni Vecvagaru. Māc. E. Lappuķe kā LPKF vicepriekšsēdis apsveica jauno kopu, novēlēdams tai Dieva palīgu un sekmes vienprātības, tautiskās mīlestības un brāļīgas sadarbības veicināšanā.

Arī Francijas ziemeļos latvieši strauji organizējas. Tā 25. martā pēc latviešu dievkalpojuma Livinā sapulcējušies latvieši nodibināja Ziemeļu un Padekalē departamenta kopu pie LPKF. Par kopas pagaidu vaditāju vienbalsīgi ievēlēja A. Mazuru. Sevišķi apsveicams kopas lēmums — ziedot 4400 franku bijušo karavīru — invalīdu atbalstam.

Ir pamats cerēt, ka latviešu kopu tīkls drīz pārklās visu Franciju. Tautieši, apvienojieties ciešāk ap savu centru! Erve

Parīzē, aprīlī.

Vācijā vēl daudz tādu, kam jāpalīdz

SAKA LATVIEŠU BĒGĻU LABVĒLE

VĒSTULE REDAKCIJAI NO ANGLIJAS

Šai vēstulē vēlos izteikt pateicību pārvietoto personu, bet jo sevišķi latviešu labvēlei Mrs. M. M. Luis (Lewis). UNRRAs laikā viņa strādāja par labklājības virsnieci Austrijā, bet pēc atgriešanās dzimtenē daudz pūlējusies, lai Anglijā sagādātu darba un apmešanās iespējas grūti izvietojamām mātēm ar bērniem. Periodiski viņa ieradusies Vācijas rietumu joslu DP nometnēs, uzmeklējusi šādas grūti izvietojamas ģimenes, lai vēlāk tām sameklētu piemērotu darbu un dzīves vietu, kur mātes varētu strādāt, bet bērni augt veselīgos un labos apstākļos.

Šādā veidā Mrs. Luis jau sagādājusi iespēju nokļūt Anglijā ap 270 personām. Palīdzības darbam viņa veltījusi daudz sirsnības, laika un personīgo līdzekļu. Daudzos gadījumos, kad kandidāti nav bijuši piemēroti Anglijas iecelošanas noteikumiem, viņa meklējusi blakus iespējas, piem. sagādājot darba devēju un British Council for Aid to Refugees papildu galvojumu. Arī manas ģimenes iecelošanai iekšlietu ministrija divas reizes atteicās piešķirt vīzu, bet trešā reizē pēc Mrs. Luis neatlaidīgām pūlēm, tomēr bija ar mieru, un, iebraucot Londonā, mūs pat apsveica iekšlietu ministrijas pārstāvis. Ar savu enerģisko darbu ārzemju bēgļu labā, Mrs. Luis izpelnījusies popularitāti un bēgļu cieņu. Viņa arvien uzsver, ka Vācijā viņai vēl esot daudz tādu, kam jāpalīdz.

Mrs. Luis bieži apmeklē savus protežētos viņu jaunajās dzīves vietās, lai redzētu, kā abas puses sadzīvo. Aprīlī viņa atkal dosies uz Vāciju, lai palīdzētu iecelot Anglijā arī vēl citiem bezdzimtenes ļaudīm.

A. Sedrika

Anglijā, aprīlī

Ģenerālkonsulu Aleksandru Birznieku pieminot

Aizsaulē aizgājis Latvijas diplomāts — ģenerālkonsuls Aleksandrs Birznieks, kas sava mūža ievērojamu daļu ziedojis Latvijas valsts un tās pilsoņu interešu aizstāvēšanai.

Šis latviešu zemkopja dēls dzimis 1882. g. 19. novembrī Rīgā. Pēc Nikolaja ģimnazijas beigšanas viņš absolvē Maskavas universitātes filoloģijas fakultāti. Vairākus gadus nostrādājis dažādās pilsētās par valodu skolotāju, B. beidzot pievēršas diplomātijai. Latvijas valstij topot, viņu nosūta par vēstniecības padomnieku uz Maskavu. Pēc dažiem gadiem viņš pārnāk uz Rīgu, kur ārlietu ministrijā vada austrumu nodaļu, bet vēlāk ir administratīvā departamenta direktora v. i. Seko iecelšana par Latvijas ģenerālkonsulu Dancigā un Gdiņā, kur viņš nokalpo 15 gadu.

Toreizējā Dancigas brīvpilsētā krustojās agresīvā hitlerisma un jaunās Polijas intereses, kuras dažkārt viltīgi centās saskaņot tur rezidējošais Tautu savienības augstais komisārs. Taču nelaikis ārkārtīgi veikli un sekmīgi prata aizstāvēt Latvijas pilsoņu intereses kā politiskā, tā saimnieciskā laukā.

1945. g. Birznieks spiests atstāt Dancigu un doties bēgļu gaitās, kas kļūst liktenīgas viņa vārgajai veselībai. Arī Francijā neizdodas to uzlabot. Garīgi un miesīgi saguris, viņš meklē patvērumu dažādos atpūtas namos, nespēdams tomēr samierināties ar dzīvi šajos institūtos. Beidzot viņš nonāk dienvidrietumu Francijas pilsētiņas Lukas veco ļaužu mītnē. Par spīti rūpīgajai kopšanai un ārstēšanai, viņa vājā sirds neiztur, un 26. martā slēdz acis uz mūžu viens no mūsu vecākiem un spējīgākiem diplomātiem.

Lai viņam viegla svešās zemes smilts! Erve

Parīzē, aprīlī.

EVW nevar nostabilizēties

LNPL PREZIDIJA MEMORANDS ĀRZEMJU STRĀDNIEKU LIETĀ

Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā prezidijs Londonā savā kārtējā sēdē iepazinās ar LNP aicinājumu izteikt uzskatus centrālās latviešu pārstāvības radīšanā. Prezidijs nolēma ievākt visu LNPL locekļu viedokļus, bet galīgi šo jautājumu izlemt nākošajā sesijā, kas paredzēta 27. maijā. Sakarā ar daudzu tautiešu protestiem, LNPL vadība atzina par nevēlamu Latviešu nacionālā fonda Skandinavijā nodomu publicēt aizvesto sarakstus.

Kā zināms, 14. jūnijā notiks Baltijas padomes rīkota protesta sanāksme sakarā ar deportāciju 10. gadadienu. LNPL prezidijs nolēma aicināt latviešu organizācijas rīkot šādas sanāksmes arī provincē sazinā ar igauņiem un lietuviešiem. Provincē tām varētu būt pat lielāks efekts nekā milzīgajā Londonā.

Par konsultantiem darba un tiesību jautājumos apstiprināti: A. Sarma — Rietumvelsā, A. Prams — Hullā, N. Bērziņš — Edinburgā un T. Strēlerts — Bredfordā. Pie viņiem tautieši var griezties pēc padoma un palīdzības minētos jautājumos.

Prezidijs apstiprināja iesnieguma tekstu angļu iestādēm par EVW stāvokli. Šai memorandā norādīti iemesli, kas neļauj mūsu cilvēkiem nostabilizēties. Nekur nelevēro atšķirību mūsu un, piemēram, vācu un itāļu strādnieku stāvoklī. Kamēr pēdējiem atlaišanas gadījumos aizvien atvērts ceļš uz savām zemēm, mūsējiem nav kur palikt. Neraugoties uz to, darbu sašaurināšanās gadījumos pirmie cietēji vienmēr ir ārzemnieki, nemaz netaujājot, no kurienes viņi nāk. Tā saucamā brīvlaišana vairākos gadījumos ir tikai „putna brīvība". Mūsējie bieži nonākuši Istā burvju aplī: viņi nedabū darbu, jo nav arodbiedrībās, bet netiek arodbiedrībās, jo vēl nestrādā attiecīgo darbu.

Saņemta General Nursing Council atbilde mūsu žēlsirdīgo māsu jautājumā, kas izšķirts labvēlīgi: tās tagad varēs reģistrēties angļu žēlsirdīgo māsu sarakstos. Noskaidros arī iespējas noorganizēt latviešu ambulanci ar latviešu medicīnisko personālu. Tanžērā strandējušajiem latviešiem saņemti ziedojumi kopā pāri par 60 mārc. —ns

VĒSTULES REDAKCIJAI

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicamies DV valdei un Linkolnas latviešu labdarības biedrībai ASV, Notinghemas DV nodaļai Anglijā, Ereles nometnes YMCAI/YWCAI un visiem tiem tautiešiem, kas mūs atcerējās Augšāmceļšanās svētkos.

Bad Minderas senatorijas latvieši

Melburnas DV neaizmirst Vācijā palicējus

PUSGADĀ SAVĀKTS 218 MĀRCIŅU

Melnburnas DV nodaļa kopš pag. gada augusta sevišķi pievērsusies Vācijā palicēju invalīdu aprūpei. Visas Austrālijas mērogā noorganizētās ziedojumu vākšanas akcijas, kā arī dažādie sarīkojumi devuši labus panākumus. 1950./51. darbības gada pirmajā pusē saziedotas 218/18/— mārciņas. Ārpus Melnburnas atsaucību palīdzības darbā nav liegušas DV nodaļas Tasmānijā un Batherstā un karavīru labvēļu grupa Heifildā. Daļa ziedojumu izlietota pārtikas sainīšu, apģērbu, veļas u. c. sūtījumiem invalīdiem Vācijā. Atlikums iemaksāts DV neaizkaramā fondā, kurā uzkrātos līdzekļus izmanto saskaņā ar DV centrālās valdes norādījumiem. Pašreiz sagatavo jaunu sainīšu sūtījumu uz Vāciju. No sarīkojumos gūtiem līdzekļiem atbalstīti slimības dēļ grūtos apstākļos nokļuvušie tautieši, kā arī izsniegti Istermiņa aizdevumi atsevišķām personām un organizācijām. Par tautiešu atsaucību DV izsaka sirsnīgāko pateicību un cer, ka latviešu sabiedrība arī tālākajā mūsu kaŗa upuru aprūpē neapsīks.

Mēs vēlamies būt patstāvīgi

KO DARA UN DOMĀ VĀCIJĀ PALICĒJI BĒGĻI

Šķiet, laikam nevienā Rietumvācijas zemē cilvēkus nemoca ikdienas trūkums tā, kā tas ir angļu joslas nabadzīgākajā pavalstī Šlēzvigā-Holšteinā. Pamatā tam daudzie bēgļi, kādu ir ap 40 proc. no visiem iedzīvotājiem. Tāpēc nav brīnums, ka tiešī šie ļaudis meklē visas iespējas, lai sagādātu sev blakus ienākumus. Jo nadzīgi šinī ziņā ir tieši tie, kuŗus imigrācijas zemes uzskata par neizvietojamiem un darba nespējīgiem. Vācijā, ja būtu darba iespējas, šie ļaudis paši nopelnītu sev iztikumu. Diemžēl, darba tirgus še pārslogots, atliek tikai izmantot atsevišķus gadījumus, kas vienu otru reizi tomēr devuši vērtīgu atspaidu ikdienas trūkumā.

Kopš sniega nokusis un rimušies aukstie Baltijas jūras vēji, bēgļu ģimenes mēro tālo ceļu uz kādu no retajiem Šlēzvigas-Holšteinas meža puduŗiem, lai ikdienas vajadzībām salasītu nokritušos koku zarus. „Vai jūs zināt, cik vienā nedēļā nopelnu?" jautā bērniem bagātas ģimenes vecmāmiņa, un pati atbild: „Divdesmit marku mēnesī. Nav liela nauda tam, kam tās pa pilnam, bet mums neatsvarama vērtība. Ar 20 markām var salabot krustdēlu zābaciņus, bet nākošā mēnesī iegādāties atkal ko citu."

Kad ziemeļos saule sāk vairāk sildīt, nometņu ēku sienmalēs vecie tēvi sāk rīkoties ar lāpstām un kapļiem. Viņi sagatavo zemi, lai jau drīz stādītu dēstus, kas rudenim atnākot, atnesīs bagātu pīpējamā ražu. Viens no viņiem, kas jau pag. gadā audzējis tabaku, saka: „Esmu dūšīgs pīpmanis, bet vāciešī maksā tik maz naudas, ka pietiek labi ja vēderam. Kopš pag. rudens ik mēnesi esmu ietaupījis 30 un vairāk marku un par šo naudu nopircis sev jaunu svārku. Un kur tad tā bauda pīpēt savu audzējumu! Kam man lepnums, lai, baltoto „jociņu" mutē iebāzuši, staigā kungi, kas daudz pelna! Vācu tirgonis piedāvāja rudenī atpirkt visu tabakas ražu, kas viņa veikalam iepriekšējā sezonā bijusi laba reklāma. Jā, ja vien vācu kungi atvēlētu gabaliņu zemes. Ja nē, būs jāapmierinās ar puķu podā izaudzēto. Pašam pietiks."

Kāds lietuvietis, kas „kritis caurī" septiņās emigrācijas akcijās, apņēmies vairs nerādīties un velti nemētāties transitcentros, bet uzsākt tepat Vācijā normālu dzīvi. „Nevajadzēja ticēt tik daudz solījumiem un zaudēt laiku, un šodien es jau būtu dzīvē ko panācis," ignumā saka Sauļu puisis, kas nevainojami runā arī latviski. „Lai gan sākums kā zvejnieku puisim būs grūts, taču dīkdiena dzīve nometnē apnikusi. Ar darbā nopelnīto pirkšu kopā ar kādu vācieti zvejas kuteri, lai reiz kļūtu savas dzīves kungs. Zvejnieka ikdiena nav viegla, bet vērots, ka ārzemnieki, kas jau iekļāvušies vācu zvejnieku vidē, strādā, nopelna un jūtas labi."

Grupa invalīdu, kas saņem vācu iestāžu pabalstu un nolēmuši palikt Vācijā, vienojušies ar pabalsta maksātāju iestādi tādējādi, ka vācieši izmaksās par vairākiem gadiem daļu no ik mēnešus maksājamā pabalsta kopā ar aprēķinu, lai tas tomēr paliktu tik liels, ka segtu ikdienas vajadzības), un invalīdi par šo summu nopirks zemes gabalu mājiņas celtniecībai vai pat jau gatavu ēku. Sādā veidā nošauti reizē divi zaķi — palīdzēts atrisināt smago dzīvokļu krizi, kļuvuši neatkarīgi „bijušie nieki". „Ir dažādas mājiņas, sākot ar 3000 DM. leteicamāk tomēr mestīes" diviem un par 10.000—12.000 DM nopirkt kārtīgu, ērti un pat zīmīgi iekārtotu divģimeņu māju. Daudzi mums pārmet tuvredzību, rādot uz pasaules nemierīgo stāvokli. Taisnība, bet mēs, ārzemnieki, mājiņas iegādi nekā nevaram dēt."

Kad daļai ārzemju bēgļu izceļošanas izredzes arvien vairāk sašaurinās, tie tām arī atmetuši ar roku un pievērsušies dzīves iekārtošanai Vācijā. Cik vērots, vācieši par šādu nākumu gan nav apmierināti, bet viņu antipatiju pret ārzemniekiem neizrāda. To it sevišķi jūt bij. kaŗa virši-invalīdi, kam vācu iestādes vien parādīta viņu stāvokļa izpratne un dots padoms un palīdzība.

E. Ka

Pieredzējums dzelzceļa vagonā

Pašslavināšanās nav labs tikums, taču gadījums, kas liecina, ka mūsu tautieši arī svešā zemē izpelnījušies atzinību, ir lieti pieminēt.

Nesen vilcienā ar vāciešiem braucēja arī vairāki latvieši. Bija pārnaktij un ceļotājus lēnām uzvarēja miegs. Iemiga arī kāds vācietis, kas iepriekšējās sarunās, starp citu, bijis teica sava brauciena gala stacijai, kur viņam drīz nāmai stacijai klāt esot, vācietis saldi snauda. Kaut gan aizgulējis pamodināt varēja blakus sēdētāji tas brāļi, tie tomēr to nedarīja, priecājās, ka „onkulītis" aizsnaudies un pamodīsies tikai, kad saule būs gabalā. Latviešiem šāda izrīcība nepatika, un tie gulētāju pamodināja. Vecais vācietis ļoti patīkami iedeva savu vizītkarti un teica: „Latvieši gan ir labi cilvēki. No mūsējiem nekad neesmu piedzīvojis laipnību un pakalpību."

Par šādu latviešu uzslavēšanu rūgtināta bija klātesošā vācu jaune un ar zobgalīgām piezīmēm „strādāja" ārzemniekus. Tad pēkšņi vīrs pusmūža gados un teica: „Latvieši gan ir labi cilvēki. No mūsējiem nekad neesmu piedzīvojis laipnību un pakalpību. Es esmu dzimis Latvijā. Jūs, jaunatne, pat nekā nezināt. Tikai latviešu viesmīlība un palīdzība daudzus mūsu kaŗavīrus pasargāja no bada nāves. Es, vācu kaŗavīrs, kas gūstu vadīja Latvijā, vienmēr atcerēšies krietnos latviešus. Kaut šejienes vācieši to atcerētos un pareizi izprastu."

Jurģi Kopenhagenas latviešiem

Pārmaiņas bēgļu dzīvē Dānijā

VĒSTULE LATVIJAI NO KOPENHAGENAS

Kad pag. gadā no Dānijas uz Jaunzēlandi un Austrāliju izceļoja lielāks vairums bēgļu, palicējiem izsniedza uzturēšanās atļaujas. Vispirms tādas saņēma invalīdi, veci, darba nespējīgi ļaudiš un sievietes ar bērniem, kam mazas cerības izceļot. Vēlāk uzturēšanās atļaujas piešķīra arī pārējiem, ja vien tie izteica vēlēšanos palikt Dānijā.

Likvidējot Tīstedes nometni, lielāko bēgļu daļu pārvietoja uz veco ļaužu mītni, turpat Tīstedē, bet pārējos uz Kopenhagenu — Prāgas bulvāra nometni vai arī privātos dzīvokļos. Jau pag. rudenī Prāgas bulvāra nometni bieži apciemoja sociālās ministrijas darbinieki un ieteica visiem tiem, kam jau piešķirta uzturēšanās atļauja, meklēt privātu dzīvokli. Kas labprātīgi negribēja nometni atstāt, tiem piedraudēja ar izlikšanu. Laiki mainās. Ja agrāk visi kāroja aiziet privātā dzīvē, tad tagad vērojams, ka daļa privāti dzīvojošo labprāt vēlētos atgriezties nometnē. Apjautājoties par to, parastā atbilde ir, ka pārāk liela vientulība...

Vispirms nometne bija jāatstāj vieniniekiem, tad laulātiem bezbērnu pāriem. Ģimenēm dzīvokļus sameklēt grūti, jo Kopenhagenā liela dzīvokļu krize. Bēgļu organizācijas tādēļ lūdz dāņu iestādes līdz dzīvokļu krizes atrisināšanai nometni nelikvidēt. Sāpīgo problēmu dāņu un IRO iestādes atrisināja tādējādi, ka radīja otru nometni, resp. Prāgas bulvāra nometni sadalīja divi daļās — sociālās ministrijas un IRO. IRO nometni savukārt sadalīja vēl divi daļās — tiem, kas atrodas IRO aprūpē un cer tuvākos mēnešos emigrēt, un transitnometnē, kuŗa domāta bēgļiem, kas izceļo ar IRO palīdzību no Skandinavijas valstīm caur Dāniju, tāpat iecelotājiem no Vācijas Skandinavijas valstīs. Transitnometnē uzņem arī bēgļus, kam laimējies izkļūt no mēm aiz dzelzs priekškara. Sociālās ministrijas nometnē var uzturēties jami, likvidēt nometnes un to mītniekus ietilpināt dāņu sabiedrībā. Bēgļu vidū ir vēl daudz invalīdu, kam maz cerību izceļot.

Sociālās ministrijas nometni vada Dāņu sarkanā krusta bij. bēgļu nodaļas darbinieks Rohrs, bet birojā pārzina mūsu tautietis Edg. Liepkalns. V. Briedis

Kopenhagenā, aprīlī.

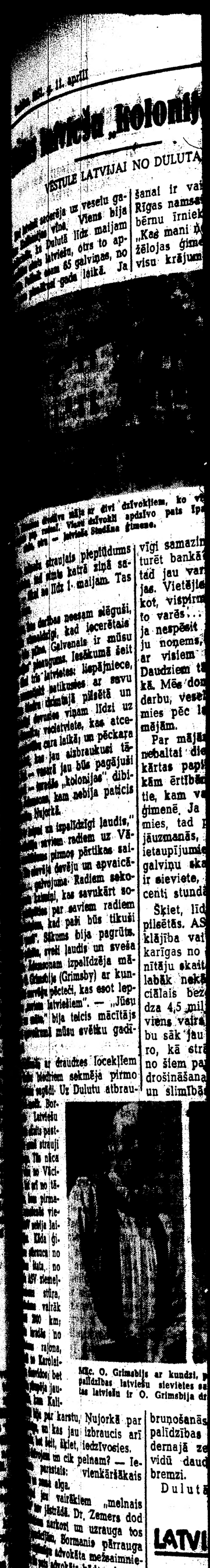

Kādas latviešu „kolonijas" tapšana

VĒSTULE LATVIJAI NO DULUTAS

Divi latvieši saderēja uz veselu gadu, ka Kalifornijas vīna. Viens bija pārliecināts, ka Dulutā līdz maijam parādīsies simts latviešu, otrs to apšaubīja. Pašlaik esam 65 galvinas, no tām puse pienākusi gada laikā. Ja

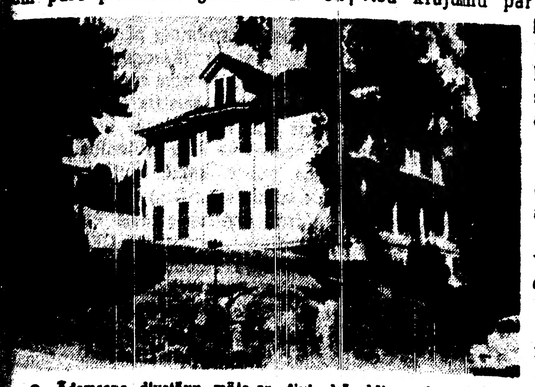

O. Ādamsona divstāvu māja ar divi dzīvokļiem, ko viņš iepircis pag. rudenī. Vienu dzīvokli apdzīvo pats īpašnieks, otru — latvieša Studāna ģimene.

šādējo mēnešu straujais pieplūdums turpināsies, tad simts katrā ziņā sāks, — tikai ne līdz 1. maijam. Tas ārāk tuvu.

Mums, kas derības neesam slēguši, pusšķidz vienaldzīgi, kad iecerētais imts būs pilns. Galvenais ir mūsu kolonijas" pieaugums. Iesākumā šeit ija tikai trīs latvietes: liepājniece, kas romantiski satikusies ar savu īves biedru dzimtajā pilsētā un roisirdīgi devusies viņam līdzi uz lo Ameriku; veclatviete, kas atceas apspiestību cara laikā; un pēckara aderinātā, kas jau aizbraukusi tāk. Tad — vasarā jau būs pagājuši is gadi — ieradās „kolonijas" dibitājs Ādamsons, kam nebija paticis esaknoties Nujorkā.

„Te ir laipni un izpalīdzīgi ļaudis," viņš rakstīja saviem radiem uz Vāciju, nosūtīdams pirmos pārtikas sajšus. Tie slavēja devēju un apvaicās pēc... galvojuma. Radiem sekoja pagasta kaimiņi, kas savukārt soījās parūpēties par saviem radiem n kaimiņiem, kad paši būs tikuši otrā pusē". Sākums bija pagrūts. veša pilsēta, sveši ļaudis un sveša valoda. Ādamsonam izpalīdzēja mātāje O. Grimsbija (Grimsby) ar kunzi, abi norvēģu pēcteči, kas esot lepi uz „saviem latviešiem". — „Jūsu ēvs un māte," bija teicis mācītājs avā apsveikumā mūsu svētku gadīumā.

Iepazīšanās ar draudzes locekļiem un darba biedriem sekmēja pirmo galvojumu sagādi. Uz Dulutu atbrauca inž.-mežk. Bormanis. Latviešu vēstuļu skaits pastieka somā strauji pieauga. Tās nāca e vien no Vācijas, bet arī no tādiem, kam pirmajā apmešanās vietā ASV nebija laimējies. Kāda ģimene atbrauca no Mēnas štata, no paša ASV ziemeļaustrumu stūra, mērodama vairāk nekā 2000 km; otra ieradās no Bostonas rajona, trešā no Karolainas, dienvidos; bet visus pārspēja jauneklis, kam Kalifornijā bija par karstu, Nujorkā par aukstu, un kas jau izbraucis arī Kanadu, bet šeit, šķiet, iedzīvosies.

Kā dzīvojam un cik pelnam? — Iesākums parastais: vienkāršākais darbs un zema alga.

Tagad jau vairākiem „melnais darbs" nav jāstrādā. Dr. Zemers dod slimniekiem narkozi un uzrauga tos pie operācijām, Bormanis pārrauga kāda uzņēmīga advokāta mežsaimniecību, šis pats advokāts kādam latviešu studentam dod iespēju sagatavoties studiju turpināšanai Minesotas universitātē. „Desmit gados man nebūtu bijis iespējams iegūt to pazīšanos, kādu esmu ieguvis dažos mēnešos, pateicoties Džonsona labvēlībai," stāsta šis students. Kāda šejienes sabiedrībā plašāk pazīstama ģimene savā aprūpē paņēmusi latviešu jaunavu. „Viņu jau tur kā pašu bērnu," saka tie, kas ar Mirdzu labāk pazīstami.

Automobiļa līdz martam nevienam no šejienes latviešiem vēl nebija. Toties pieci iepirkuši mājas, un vairāki par tām vēl domā. Māju pirkšanai ir vairāk iemeslu. Populārais Rīgas namsaimnieku lozungs par bezbērnu īrniekiem arī šeit ir spēkā. „Kas mani nems ar divi mazbērniem," žēlojas ģimenes tēvs un iemaksāja visu krājumu par divstāvu māju, kuras iepriekšējais īrnieks paziņojis, ka bez tiesāšanas savu dzīvokli neatstās — viņam ir četri mazuļi... Cits māju nopircis ar vienkāršo aprēķinu, ka varēs dzīvot „par brīvu", jo daļu maksas varēs ar ieņēmumiem no īres; cits atkal izrēķinājis, ka māja ir drošākais ieguldījums: cenas arvien vēl ceļas, dolara vērtība pastāvīgi samazinās, kāda gan jēga naudu turēt bankā? Ja 1000 dolaru iekrāti, tad jau vari sākt skatīties pēc mājas. Vietējie gan saka, ka māju pērkot, vispirms vajagot apdomāt, vai to varēs... pārdot. Citi vēl piebilst: ja nespēsit maksāt, banka jums māju noņems, un pazaudēsit iemaksu ar visiem aizdevuma deldējumiem. Daudziem tā gadījās lielās krīzes laikā. Mēs domājam, ka bruņošanās dos darbu, veselība nestreikos, un skatāmies pēc labām, bet lēti pērkamām mājām.

Par mājām, par naudas iekrāšanu nebaltai dienai un par dzīvokļa iekārtas papildināšanu ar amerikāniskām ērtībām tomēr var domāt tikai tie, kam vairāk par vienu pelnītāju ģimenē. Ja vieninieks dzīvo smiedamies, tad pārim ar vienu pelnītāju jāuzmanās, lai atlicinātu savu daļu ietaupījumiem. Bet ja apgādājamo galvinu skaits lielāks, vai pelnītāja ir sieviete, kas parasti saņem 75—85 centi stundā, tad pietrūkst visur.

Šķiet, līdzīgi apstākļi ir arī citās pilsētās. ASV latviešu pašreizējā labklājība vai nedienas vēl arvien atkarīgas no darba iespējām un no pelnītāju skaita ģimenē. Ar darbu tomēr labāk nekā pirms gada. Toreiz oficiālais bezdarbnieku skaits pārsniedza 4,5 milj. Tagad par bezdarbu neviens vairs nerunā. Tieši otrādi, darbu sāk jau izvēlēties, un firmas gudro, kā strādniekus piesaistīt. Viens no šiem paņēmieniem ir vispārēja apdrošināšana negadījumos ārpus darba un slimībās, pašam un ģimenei. Tā

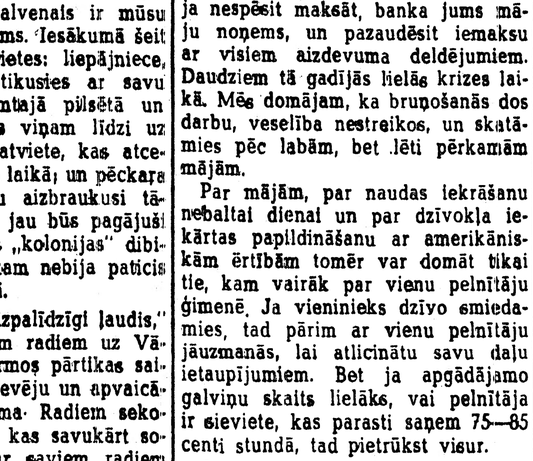

Māc. O. Grimsbijs ar kundzi, pie kuras parasti griežas pēc palīdzības latviešu sievietes savās likstās. Vairums Dulutas latviešu ir O. Grimsbija draudzes locekļi.

bruņošanās netieši ietekmē sociālās palīdzības paplašināšanu, ko šai modernajā zemē vēl mūsu gadsimteņa vidū daudzi uzskata par progresa bremzi.

Arv. Kl.

Dulutā, aprīlī.

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

★ Nujorkā ieradies bīskaps J. Rancāns, kas drīzumā dosies uz Mičiganu, kur paredzēts viņa darba lauks.

★ Fargo, Ziemeļdakotā, noorganizējusies pilsētas un apkārtnes latviešu biedrība. Valdes priekšsēdis ir H. Sežankovskis, bet locekļi — A. Krastiņš, V. Kalnājs, N. Andrējeva un J. Brenķis. Dāmu komitejā — A. Briede, M. Breuke, E. Graube, E. Grava un Miesniece.

★ Grandapidas Trīsvienības draudze māc. J. Lazdas vadībā atjaunojusi rosīgu sabiedrisko darbību. Par draudzes padomes priekšsēdi ievēlēts T. Zeltiņš, par locekļiem — O. Ējups, T. Paegle, A. Rutmanis un J. Andersons. Dāmu komitejā — E. Leimane, M. Lazda, L. Kārkliņa, A. Būliņa un A. Zeltiņa. Rosīgi strādā svētdienas skola, ko apmeklē 40 bērnu un jauniešu atsevišķās vecuma grupās. Pie draudzes darbojas dubultkvartets A. Jansona vadībā, kā arī A. Bangas un E. Paegles vadītā tautisko deju kopa.

Mūsu līdzstrādniekiem Amerikā

Vēršam mūsu līdzstrādnieku uzmanību uz to, ka mūsu laikraksta ASV redakciju vada red. Arvīds Klāvsons ar dzīves vietu 319 N, 22nd Ave W, Duluth, Minn. Redakcija uzaicina visus līdzstrādniekus, kā līdzšinējos, tā jaunos, sazināties ar red. A. Klāvsonu par līdzdarbības veidu un rakstu tematiku.

Laikraksta saimniecības lietas ASV kārto apgāda galvenais pārstāvis A. Āboliņš, 102—15, 85th Drive, Richmond Hill 18, Long Island, N. Y.

Cik grūti tikt projām no Eiropas

SPORTISTA EDGARA LAIPENIEKA PIEDZĪVOJUMU STĀSTS

UZ PARĪZI PĒC CEĻA NAUDAS ČĪLEI

Viņi ir četri: tēvs, māte, mazie Juris 7 un Māris 5 g. v. No Austrijas uz Parīzi vilciens jau skrējis vairākas dienas, jo ir tikai 1947. g. Visi paguruši, sevišķi Jurīša māte. Jau pirms brauciena viņa jutusies slikti. Tagad aiz sāpēm jāsakož zobi un jāskaita stundas līdz gala mērķim — Orleanai, kur vīram kāds pazīstams franču ārsts no slēpošanas laikiem Šveicē.

Bet atvieglojums tur nenāk. Ar katru dienu kļūst smagāk. Nauda nevis vairojas, kā bijis domāts, bet strauji dilst. Ceļš uz Čīli attālinās; ārsti beidzot atzīst stāvokli par ļoti bīstamu: iekšējs audzējs, kam nepieciešama steidzama operācija. Jārēķinoties ar visļaunāko.

Jādodas atpakaļ uz Parīzi. Slimnieci novieto hospitālī, bet pats ar bērniem apmetas kādā lētā viesnīcā. Slimnieces stāvoklis smags. Klāt pie viņas vajdzētu būt vai ik brīdi, bet, arī bērnus nevar pamest vienus. Ieteic kādu luterāņu misiones biedrību. Tā apsolās bērnus nodot kādā ģimenē. Bet mierinājums ir tikai uz divi dienām: pirmajā apciemojumā noskaidrojas, ka ģimene bērnus jau nākošajā dienā nodevusi publiskā bērnu patversmē. Tēvs dodas turp, bet bērnus vairs nesastop: tai pašā vakarā tie nosūtīti uz bērnu nama nodaļu, ap 80 km no Parīzes.

MĀTE UN DĒLS NĀVES ĒNĀ

Izmisumā un apjukumā slimniece jāatstāj savam liktenim un jādodas meklēt abi zēni. Ceļā palet visa diena, kājām vien nostaigājot ap 40 km. Patversmes sētā kāds simts bērnu, 5—12 gadu vecumā. Noskranduši, daudzi ar izsitumiem, pa lielākai daļai bāli un izdēdējuši. Tēvs redz savu Jurīti stāvam nomaļus, kādā sētas stūrī. Valodu jau viņš neprot.

„Kur Māris?" prasa tēvs.

„Iespundēts un ārā netiek. Laikam slims," atbild Juris bezcerīgi. Pat asaras viņam vairs netek, lai gan acis uztūkušas un netīrā sejiņa saraudāta.

Izrādās — Māris saslimis ar skarlatīnu un novietots lielajā dārza mājā. Tēvam viņu parāda aiz stikla durvīm. Klāt nelaiž. Zēna lūpas vienās tulznās, sastrutojušas un izvērsušās uz āru. Kopēja ik brīdi slauka strutas vates piciņā, lai bērns tās nenorītu, jo tad, kā tēvam paskaidro — nāve uz vietas...

Neviena paša ar ko dalīties lielajā izmisumā. Sievai pašreizējā stāvoklī vismazāk drīkst izpaust jauno nelaimi, bet pats viņš vairs nezina, ko meklē Parīzes ielās. Te gluži nejauši priekšā — IRO Parīzes centrāle.

„Lūdzu, palīdziet man," saka ienācējs. Kāds laipns cilvēks sāk vērīgi klausīties. Pāris minūtēs bēdīgais stāsts ir galā.

„Jūsu kundzi ārstēs mums pieietamie labākie ārsti un vismodernākiem līdzekļiem. Slimo bērnu mēs tūlīt pārvedīsim uz kādu slimnīcu Versaļā," saka IRO darbinieks.

Tai pašā vakarā ar sanitāro mašīnu tēvs jau brauc pakaļ slimajam zēnam. Līdzi brauc arī kāda IRO darbiniece. Galā nokļūst vēlu naktī. Direktors pasaka, ka bērnu nevar izdot bez ārsta atļaujas. Ārsts dzīvo kādus 10 km. Nevar jau vēl zināt, ko tas sacīs. Tēvs ietin zēnu segās, lai to vienkārši paņemtu un aizvestu. Bet sakrīt virsū kopējas un arī pats patversmes direktors. Pašam sava bērna nolaupīšana neizdodas. Jābrauc pie ārsta. Kā jau nojauta paredzējusi, arī ārsts bērnu nedod: lai dabūjot bērnu patversmju centrāles atļauju Parīzē. Pa tam paziņots policijai, ka bērnu grib ar varu paņemt. Pie zēna gultas nolikta policijas sardze. Jāsamierinās un jābrauc atpakaļ tukšā.

— Laikam liktenis tomēr paliek liktenis. Varbūt, ka bērna pārvešana pie 41 gr. temperatūras patiesi ir nāvei līdzīga, — tēvs mierina sevi. Atliek glābt veselo zēnu. Arī to nelaiž ārā, un bēgļu patversmē, kur pats apmeties, visi jau mana, ka mazais nāk no vietas, kur plosās skarlatīna. Atkal nāk palīgā IRO, un tēvam ar dēlu noīrē istabu kādā viesnīcā. Tēvs pats visu dienu skrien apkārt, kārtodams savas lietas, vai arī sēž pie slimnieces. Mazo, no rīta aizejot, ieslēdz istabā. Bieži vien tikai vēlā vakarā durvis atslēdzas. Zēns turas braši, it kā pilnīgi saprazdams tēvu.

Paiet mēnesis. Abiem slimniekiem iet uz labo pusi. Sāk jau runāt par mājās nākšanu. Arī mazis Māris varētu, bet tam jānogaida 50 dienu ilgā karantēna. Tad IRO izsniedz kuģa kartes. Kuģis iet pēc 10 dienām — taisni tik daudz, cik Mārim vēl trūkst. Kuģis viņus negaidīs. Dievs vien zina, kas notiks, un kad viņi aizbrauks, ja kuģi šoreiz palaiž garām. Jauni braucieni, skriešanas, apliecības un lūgumi. Noteiktā dienā Māris tomēr ir „uz strīpas". Viņš tikai piemirsis latviešu valodu: smaida un klusē, bet ja ko saka, tad franciski.

ČEKAS PIRKSTS HAVRAS OSTĀ

Brauciena prieku aptumšo maza rūpīte — kā tiks tālāk uz Čīli no Riodežaneiro. Biļetes ir tikai līdz turienei. No Francijas tieši uz Čīli neiet neviens kuģis. Arī tie, kas iet no Riodežaneiro, visi piestāj vienā vai otrā Argentīnas ostā, bet Argentīna DP nedod caurbraukšanas vīzu, lai šie ļaudis kaut kā nepaliktu šai zemē. Parīzes IRO sola, ka viņu pārstāvis Riodežaneiro rūpēsies par tālāko ceļu uz Santjago, Čīlē. Ko darīs Brazilijā, ja no šī solījuma nekas neiznāk? Tas paliek neatrisināts arī speciālajā vilcienā no Parīzes uz kuģi Groix Havras ostā.

Vilciens pienāk ostā. Braucēji skatās pulkstenī: vēl divas stundas līdz kuģa aiziešanai. Ļaudis steidzīgā burzmā atstāj vilcienu. Uz perona četru latviešu grupiņai pienāk klāt kāds vīrs un ģimenes galvam noprasa: „Jums ir sieva un divi bērni?" — „Jā," atbild jautātais. „Tad jūs sauc Laipenieku un jums jānāk mums līdzi uz komisariātu sniegt kādu informāciju. Esam franču slepenpolicija."

Noslēpumainais vīrs pamāj galvu. Aizturētajam acumirklī ir apkārt kādi desmit vīri un nošķir viņu no ģimenes. Pa vidam dzirdama arī krievu valoda. „Vai tiešām vajdzēja iet līčloču ceļu, lai šeit..." smadzenēs iekrīt smaga doma. Kabatas maku ar kuģa kartēm un naudas mazumiņu atļauj iedot sievai. „Vai tad tā nu būs, ka tie vieni paši nenonāks tur, kur vajadzētu," gribas piesiet sirdi.

Vīrs no policijas auto vēl noskatās, kā sieva ar bērniem uzkāpj uz kuģa. „Paldies Dievam — vismaz viņi," nāk atvieglojoša nopūta.

Komisariātā jau gaida ierēdnis ar tulku vācu valodai. Ko darījis pirms kara, kur strādājis vācu okupācijas laikā, vai darījis šo, vai darījis to, ko domā par Hitleru un visbeidzot — ko krievi nodarījuši pašam un latviešiem.

Intensīvā pratināšanā jau pagājusi kāda stunda. Apsūdzētais izvēršas sūdzētājā.

„Jūs brauksit tālāk ar šo pašu kuģi, kur jūsu ģimene. Kuģis kavēsies dažas stundas un pirms pusnakts neatiet. Pa to laiku jūs mums vēl pastāstiet, kā Istenībā pie boļševikiem izskatās," saka galvenais pratinātājs. Pa pratināšanas laiku pienākuši vēl daži citi kungi klāt. Tie gan sevišķu neko netaujā, toties jo cītīgāk pieraksta gandrīz vai katru vārdu, ko pratināmais saka. Un tā tas ilgst 7 stundas...

„Tagad brauksim uz jūsu kuģi, bet pirms tam, ja nekas nav pretī — visi kopā iekodīsim kārtīgas vakariņas," skan aicinājums īstā franciskā laipnībā, un pratināmais ar atplaukušajiem pratinātājiem ceļas no krēsliem.

Īsi pirms pusnakts melns limuzīns ar jautriem braucējiem piestāj pie kuģa Groix. Ārā izkāpj tikai viens. Divos lēcienos tas ir uz kuģa augšā, un pēc pusnakts sākas brauciens...

BEZ VALODAS, NAUDAS UN LĪGUMIEM

Riodežaneiro ostā patiesi sagaida IRO pārstāvis. Tā pirmais uzdevums — nogādāt četrus latviešu DP desmit dienu atpūtā — vienā no vislepnākajām viesnīcām. „Tur dzīvojām kā Lejputrijā," šodien saka vecākais braucējs.

Vienpadsmitā dienā jākāpj lidmašīnā ceļam uz Santjago. Mūža mežu vidū braucienu nākas uz divi dienām pārtraukt tropisko negaisu un vētru dēļ. Pēc četri dienām Santjago lidlauka malā stāv latviešu precēts pāris ar divi zēniem. Kur ieti lai ieti? Nav naudas, nav valodas... nav nekā, vienīgi pārliecība: gan būs labi. Kabatā vēl kāda Čīles slēpotāja adrese. Bet tas, izrādās, aizbraucis ceļojumā uz Eiropu.

Dīpīša garajā adrešu sarakstā arī pāvesta nuncija tālruņa numurs Santjgo. Zvana turp. Lauzītā vācu valodā noskaidrojas, ka jāzvana uz kādu citu numuru. Tur atbild kāda sieviete. Atbraucēji cenšas teskaidrot, ka ir Eiropas bēgļi un nav kur palikt, ne ko ēst. Sieviete saka, lai pasauc taksametru un brauc šurp. Izrādās, tas bijis Šveices vācu mūķeņu klosteris un meiteņu skola. Pusstundas laikā atbraucēji ir nomazgājušies un sēž jau pie bagātīgi klāta galda. Sarunās noskaidrojas, ka sieva ar abiem bērniem varētu apmesties turpat klostera skolā, jo skolai pašreiz brīvlaiks. Vīram jāiet dzīvot citur; priekš tā viņš saņem drusku naudas, kamēr sāks pelnīt.

Sākās darba meklēšana, ciktālu sniedz vācu valoda. Nejauši uzduras uz kādu čīliešu bagātnieku vieglatlētikas klubu, kam vajadzīgs treneris. Sakrauj priekšā visus iespējamos papīrus un avīžu rakstus, sevišķi ārzemju. Klubs ar mieru parakstīt izmēģinājuma līgumu uz 6 mēnešiem, bet darbs jāuzsāk tikai pēc 2 mēnešiem. Ko pa to laiku lai ēd?

Meklēšana turpinās. Slavens hotelis Čīles ezeru apgabalā (ap 1500 km no Santjago) meklē kādu, kas prot jāt, peldēt, spēlēt tenisu un masēt. Panāk vienošanos. Ģimene paliek turpat klosterī. Izrādās, hotelis meklējis saviem izlutinātiem viesiem sporta skolotāju, kas visus apžilbinātu jau ar savu daudzpusību vien. Ir ar mieru maksāt 60 peso par stundu (kg sviesta maksā 120 peso). Dažu dienu jāstrādā 10 stundu un vairāk. Toties pēc 2 mēnešiem ap 30.000 peso kabatā, jo visa dzīvošana un ēšana hotelī par brīvu.

Klubs pa to laiku sazinājies ar otru draudzīgu klubu Buenosairesā, kur par treneri strādā kādreizējais Latvijas skriešanas meistars St. Petkēvičs. Tas apliecinājis, ka pieņemtais treneris patiesi ir tas vīrs, par ko uzdevies, un taisni ar tiem nopelniem sportā, kādus minējis. Trenera darbs var sākties.

Pirmā gada laikā jaunajam trenerim izdodas kluba sastāvā vājos iesācējus padarīt par pirmās klases sportistiem un Čīles rekordistiem. Tas paver visas durvis Čīles un zināmā mērā pat visas Dienvidamerikas sporta dzīvē.

K. Zvirgzdiņš

Buenosairesā, aprīlī.

Izskrinētais aizbraucis uz Braziliju, lai dotos atpakaļ uz Vāciju

VECS STĀSTS JAUNĀ VERSIJĀ

Vēstule Latvijas redakcijai

Pirms trīs mēnešiem Brazilijā ieradās mūsu tautietis Alberts Dambergs. Viņš ir bijušais karavīrs, ko IRO izskrinējusi. Durvis uz vācu saimniecību Dambergam pavērušās daudz ātrāk nekā pārējiem, kas nav paspējuši rast izcelošanas iespējas. Taču šis laiks viņam devis iespēju ātrāk nostāties uz savām kājām nekā vēlākajiem sekotājiem. Dambergs apmeties uz dzīvi Hanavā, pie Frankfurtes. Dabūjis labi atalgotu darbu, nopircis mēbeles, pat klavieres un iekārtojis dzīvokli. Bet visi, kas vien spēj, tomēr cenšas no Vācijas izcelot. Kādu dienu arī D. nolikvidējis savu iedzīvi, atteicis darbu un uzkāpis uz kuģa, lai dotos uz Braziliju, kur to aicinājis kāds labs paziņa. Tas savās vēstulēs apgaismojis Brazilijas lielās brīvības un vispusīgās iespējas.

Tā Dambergs nokļuva Brazilijā. No ostas viņa pirmais brauciens jaunajā zemē bija pie paziņas, kas dzīvo Novo Odesas kolonijā. Tur viņš atrada darbu pie akas rakšanas, bet nedabūja dzīvokli. Tad aizbrauca uz Palmas koloniju. Arī tur tautieši — vecie iecelotāji bija ļoti laipni un izpalīdzīgi; visi runāja latviski, pat melnie. Tad viņš devās uz Sanpaulu, bet še iekārtoties bija vēl grūtāk. Baznīcā tomēr viņš satika kādu tautieti, kas viņu pagaidām pieņēmis savā mītnē.

„Vācijā no barakas biju izkļuvis, bet nu esmu atkal barakā," saka Dambergs.

Arī viņa patvēruma devējs ir jaunieceļotājs, kas ieradies Brazilijā ar pirmo latviešu DP transportu un kādas slimnīcas pagalmā uzcēlis šauru dēļu būdu, kur dzīvo jau trīs gadus. Apm. 5 m garā un 3 m platā būdā dzīvo pieci cilvēki, kas pārnakšņo divstāvu gultās, bet dienu strādā slimnīcas darbos.

„Un kā vispār jūtaties jaunajā zemē?" vaicāju.

„Es jūtos tik labi, ka ar pirmo vācu tūristu kuģi došos atpakaļ uz Vāciju un ar Hamburgas—Frankfurtes ātrvilcienu uz Hanavu. Tik daudz naudas man vēl ir," atbildē skan cieša apņemšanās.

„Ko darīsit Vācijā?"

„Dzīvokli dabūšu veco, bet darbu atradīšu citur."

„Varbūt vēlāk varēsit samierināties ar Braziliju, pierast, iedzīvoties..."

„Jā, — pie tā, ka melnais man virs galvas visu nakti kasās, esmu jau gandrīz pieradis; bet kā var pierast pie visraibākā tautību mistrojuma, pie šejienes nenoteiktības, nekārtības, zemā dzīves līmeņa un strādnieka mazās izpelnas, ar kuru nav iespējams segt kaut visnepieciešamākās dzīves vajadzības eiropiešu izpratnē? Paldies Dievam, ka man nav ģimenes, tad nelaime būtu daudz lielāka!" izsaucas jaunais „brazilietis".

Tā savā reizē runājuši gandrīz visi, kas še iecelojuši no Vācijas, un sākumā vai visi gribējuši braukt atpakaļ, bet tomēr palikuši. Arī tie eiropieši, kas šeit iecelojuši cerības drīz atgriezties, bet nav to spējuši. Nabadzība vai bagātība tos piesaistījusi šai zemei uz mūžīgiem laikiem. Izņēmumi bijuši ļoti reti.

—s

Sanpaulā, martā

Vai Baltijas valstis varēja glābt?

BIJ. ASV ĀRLIETU VICEMINISTRS VELLSS APSŪDZ RUZVELTU PAR SAV. VALSTU IESPAIDA NEIZLIETOŠANU

Pēc dažiem mēnešiem iznāks bij. ASV ārlietu viceministra Vellsa ārpolitiskā grāmata: Septiņi lēmumi, kas ietekmēja pasaules vēsturi. Mūs īpaši varētu interesēt tās grāmatas nodaļas, kur autors pieskaras jautājumam, kādēļ Sav. valstis necentās panākt nolīgumu ar citām valstīm, bet sevišķi ar Pad. savienību vēl 2. pasaules kara laikā. Baltijas valstu liktenis cieši saistīts ar šo problēmu.

Jau lielā miera konference Vīnē 1815. g. un Parīzē 1919. g. rādīja, ka uzvarētājiem jākaro par ieguvumu dalīšanu. Nebija nekāda pamata domāt, ka miera konference pēc otrā pasaules kara varētu izvērsties citāda. To skaidri apliecināja notikumu norise.

Kad Anglijas ārlietu ministrs Idens 1941. g. decembrī devās uz Maskavu, viņš informēja Vašingtonu, ka sarunās ar Staļinu un Molotovu katrā ziņā skars arī Baltijas valstu nākotnes statusu. Ruzvelts, Hells un Vellss bija izšķīries par to, ka Lielbritānijas valdība nedrīkst atbalstīt Igaunijas, Latvijas un Lietuvas galīgu nolikvidēšanu. Tas bija skaidri izteikts vēstījumā, ko Hells 1941. g. 5. decembrī nosūtīja Idenam. Vēstījumā bija paskaidrots, ka Pad. savienības, Lielbritānijas un Sav. valstu valdībai jāvadās pēc principiem, ko nosaka Atlantijas charta. Vispār pirms galīgās miera konferences nedrīkst noslēgt slepenus nolīgumus. Idenam sūtītā vēstule bija pieturas punkts turpmākās sarunās, un tajā izteikto amerikāņu viedokli pilnam atbalstīja arī Anglijas valdība.

Maskavā Staļins un Molotovs neatlaidīgi gribēja panākt to, lai Lielbritānija bez iebildumiem atzītu Pad. savienības 1941. g. robežas, kas jau iepriekš bija noteiktas Maskavas un Berlīnes 1939. g. savstarpējā līgumā. Attieksmē uz Baltijas valstīm, Somiju un Besarabiju Staļins gribēja panākt tā stāvokļa atzīšanu, kāds bija Hitlera uzbrukuma momentā. Viņa territoriālo prasību sarakstā bez tam vēl bija Polija un citi apgabali. Vadoties pēc norādījumiem, ko Idens bija saņēmis no savas un ASV valdības, Pad. savienības prasības Anglijas ārlietu ministrs noraidīja ar apsolījumu, ka turpmāk tās ievēros, miera līgumus noslēdzot.

Idenam atgriežoties Londonā, Maskavas spiediens turpinājās. Anglijas ārlietu ministrijas ziņojumos Vašingtonai skaidri izpaudās Idena pārliecība, ka piekāpšanās būtu nepieciešama, lai Pad. savienība nepārtrauktu attiecmes ar rietumiem un neměģinātu panākt separātu vienošanos ar Vāciju. No Vašingtonas viedokļa šāda piekāpība bija neiedomājama, jo tā bija pretstatā Atlantijas deklarācijai.

Savā pirmajā Vašingtonas apciemojumā ministru prezidents Čerčills apstiprināja, ka „Baltijas valstīm jāpaliek suverēnām un neatkarīgām". 1942. g. 8. janvāra rakstā Idenam Čerčills saka: „Baltijas tautu pakļaušana Pad. savienībai pret viņu pašu gribu būtu pretstatā visām tām idejām, par kurām mēs cīnāmies šai karā... Bet katrā ziņā robežu noteikšana nedrīkst notikt pirms miera konferences." Vienu mēnesi vēlāk, kad Sav. valstis bija iestājušās karā, Vašingtona un Londona vienojās par to, ka pirms miera konferences nepieņems nekādus lēmumus politiskos un territoriālos jautājumos.

Vellss piezīmē, ka 2 gados pēc Perl Harboras viņš daudzkārt mēģinājis tikt skaidrībā par to, vai ASV valdība neizlaiž no rokām vēl nebijušu iespēju panākt tādu mieru, kādu vēlas amerikāņu tauta. 1943. g. Savalstu ārlietu ministrija sāka intensīvi pētīt politisko un territoriālo problēmu iekārtojuma iespējas pēc kara. Nodibināja pat Pēckara ārpolitikas padomdošanas komiteju, ko vadīja pats Vellss. Viņš kā priekšsēdis vairākkārt ierosinājis jautājumu, vai nevajadzētu nekavējoties sākt pētīt pasaules nākotnes struktūras problēmas, lai, karam beidzoties, bez vilcināšanās varētu miera konferencei likt priekšā skaidrus viedokļus un politiskos principus, par ko jau iepriekš būtu panākta vienošanās. Komiteja sava priekšsēža priekšlikumus atzina par lietderīgiem, bet Ruzvelts tos noraidīja.

Apvienotā štāba vadība brīdināja Ruzveltu, ka atrisinājumu meklēšana territoriālām problēmām jau kara laikā var radīt nesaskaņas ar Pad. savienību un izraisīt Staļina agrāko prasību atkārtošanu vai pat separāta miera noslēgšanu Maskavas un Berlīnes starpā. Arī Hells no savas puses noraidīja tādu problēmu risināšanu, kas varētu radīt konfliktu. Viņš tāpat kā Ruzvelts baidījās, ka Polijas nākamo robežu, Baltijas valstu statusa un citu Austrumeiropas problēmu aplūkošana var izraisīt negatīvu reakciju tajā ASV iedzīvotāju daļā, kas cēlusies no Austrumeiropas zemēm. Ruzvelts nevainīgi cerēja arī, ka miera konferencē viņam izdosies ar savām spējām un savu autoritāti reālizēt savu viedokli.

Ruzvelts bija pārliecināts, ka visas territoriālās nesaskaņas Eiropā var atrisināt ar tautas nobalsošanu, kas, pēc viņa domām, bija ūniversāls līdzeklis. Viņš bija nodomājis ieteikt tautas nobalsošanas principu tad, kad pienāks laiks diskusijām ar Staļinu par Baltijas valstu nākotni. Viņš bija pārliecināts, ka ietekmēs Staļinu tik tālu, lai tas pievienotos starptautiski kontrolētai brīvai tautas nobalsošanai trīs Baltijas valstīs. Tagad mēs zinām, raksta Vellss, ka jau Jaltā Ruzvelts pārliecinājās, cik maldīgas bijušas viņa ilūzijas. Staļins tur skaidri pateica, ka par šo jautājumu viņš vispār atsakās diskutēt, jo Baltijas valstis jau esot nobalsojušas par pievienošanos Pad. savienībai.

Karam turpinoties atklājās, ka daudzu valstu morāle sāk sabrukt, ja tās nesaņem konkrētus norādījumus par savu nākotnes statusu. Bet reizē ar to skaidri kļuva redzams arī tas, ka Pad. savienības apetīts aug augumā. Tiklab ārlietu ministru konferencē Maskavā, kā arī vēlākās sanāksmēs Kairo, Teherānā un Jaltā pieņēma veselu rindu lēmumu territoriālos jautājumos par Austriju, Italiju, Poliju un Tālajiem austrumiem. Teherānā tieši Staļins bija tas, kas apgalvoja, ka nav nekādas vajadzības runāt par Pad. savienības territoriālām interesēm, piebilzdams, ka „gan viņš tad runās, kad pienāks laiks". Vellss konstatēja, ka Lielbritānijas un ASV stingrā nostāja, par ko abas valstis bija vienojušās 1942. g. janvārī, bija pilnīgi mainījusies. Viņu politikas kurss bija pašos pamatos grozījies un viņi neaptvēra, ka tie arvien ciešāk sapinās reālitātes pinekļos.

Pirmajos gados pēc iestāšanās karā ASV politiskā ietekme bija milzīga, bet to neizlietoja. Kad, karu beidzot, nolēma sākt pārrunas par politiskām problēmām, tad Sav. valstu iespaids vairs nebija izšķirīgais, — saka Vellss. Pēc grāmatas autora domām, ASV vajadzēja panākt ar Staļinu noteiktu vienošanos par pēckara politiskām un territoriālām problēmām jau tad, kad Vašingtonas ietekme bija maksimāla. Šeit gan jājautā, vai vēlāk Amerikas ietekmes sfaira būtu bijusi pietiekama, lai nodrošinātu šādu līgumu pastāvēšanu arī pēc kara?

Lai atbildētu uz šo jautājumu, saka Vellss, jāpanāk skaidrība par to, ko Staļins būtu uzskatījis par savu prasību minimu. Par to varētu uzskatīt tās prasības, ko Staļins lika priekšā Idenam 1941. g. decembrī, kad vācu armijas bija tikai dažu desmit kilometru attālumā no Maskavas. Viena Staļina prasība bija Kersona līnijas atzīšana. Vellss apgalvo, ka jau kopš seniem laikiem aiz etniskiem un stratēģiskiem apsvērumiem rietumi šo līniju uzskatīja par dabīgu robežu starp Poliju un Krieviju. Ruzvelts un Čerčils tam pievienojās arī Teherānā. Besarabijas un Bukovinas jautājums, kas bija nākamā Maskavas prasība, nebūtu sagādājis pārāk lielas grūtības, domā Vellss. No Amerikas viedokļa vienīgā Staļina prasība, kam nedrīkstēja pievienoties, bija Baltijas valstu galīga iekļaušana Pad. savienībā. Vellss šaubās, vai pat vēl 1943. g. ziemā Staļins būtu palicis nelokāms šai jautājumā.

Vellss pārliecināts, ka šo vienīgi principiālo grūtību varēja sapratīgi atrisināt, ja tā būtu aizkarta kopīgo militāro operāciju sākuma posmā. Pie šī atrisinājuma, bez šaubām, vajadzētu Staļinam dot garantiju pret iespējamiem vācu uzbrukumiem vēlākos gados. Šie draudi baidīja Staļinu un diktēja viņa nostāju pret sabiedrotiem. Ja nu Staļins būtu palicis nepieejams visiem amerikāņu ieteikumiem, kādu kursu tad tas būtu ieņēmis 1943. g. ziemā, — jautā Vellss. Nekādā ziņā viņš nevarētu atteikties no amerikāņu un angļu palīdzības un sadarbības, jo pretējā gadījumā rezultāts būtu skaidrs — Pad. savienības zaudējums. Londona un Vašingtona baidījās, ka Staļins parakstīs separātu mieru ar Vāciju, bet tagad ir skaidri zināms, ka Maskava savukārt baidījās tādu pašu soli no rietumu sabiedrotajiem. Bez tam nav zināms, vai Hitlera priekšlikumi nebūtu tikpat sāpīgi, kādi bija Brestlitovskas miera līguma noteikumi pirms 25 gadiem.

Bet apstākļi ātri mainījās. Staļingradai sekoja vācu armijas atkāpšanās. Sarkanarmija okupēja tos apgabalus, ko Staļins pieprasīja sev. Līdz ar to bija nokavēts īstais brīdis sarunām. Vienlaicīgi pieauga arī Pad. savienības militārais spēks, bet samazinājās ASV ietekme; bija par vēlu Kremli piespiest uz piekāpību. Pad. savienība pārvērtās par lielāko spēku Eiropā un Āzijā, un tās ambicijas kluva arvien plašākas.

(V. E.)

Lauzīs padomju propagandas melu tīklu

MILJONI AMERIKĀŅU BROŠŪRU 18 VALODĀS CEĻOS PĀRI DZELZS AIZKARAM

Lai atspēkotu padomju melu propagandu par dzīvi ASV, ārlietu ministrija pagaidām 500.000 eksemplāros iespiedusi populāru brošūru par patiesajiem dzīves apstākļiem ASV elepenai izplatīšanai Pad. savienībā un tās vasaļvalstīs. Izdevumā, kas bagātīgi ilustrēts un aptver 24 lapp., tēlota ikdienas dzīve 1400 iedzīvotāju lielajā Libanonas pilsētiņā, Konetiketas štatā.

Izdevums sastādīts stāsta veidā, tēlojot, kā pilsētiņas jaunākajai paaudzei demokratiskā veidā beidzot izdodas pārliecināt veco par bērnu dārza ierīkošanas nepieciešamību. Klusās cīņas gaita ieved lasītāju gan pilsētiņas iedzīvotāju pilnsapulcē, gan diskusijās atsevišķās mājās, parādot iemītniekus darbā, atpūtā un sniedzot ieskatu par demokratiskas kopības sadzīvi un metodēm strīdu atrisināšanai.

Amerikāņu tipiskas mazpilsētas dzīve tai pašā laikā tēlota vienkārši un reāli, bez mazākiem pārspīlējumiem, parādot, piem., ka arī Amerikā katrs mazākais ciems nav apgādāts ar visām ērtībām un technikas jaunākajiem sasniegumiem — kāda namamāte redzama nesot ūdeni no avota, cita vārām uz parastas krāsniņas. Viens no vairākiem tuvāk parādītajiem raksturiem pilsētiņā ir 70 g. v. Gotlībs Laibrants, kas savu dzimteni Ukrainu atstājis pirms pussimts gadiem un tagad jau ilgu laiku darbojas par kokgriezēju, pašlaik atjaunojot pilsētas baznīcas iekšieni. Dialogos un diskusijās skarti jautājumi, kas varētu rasties brošūras lasītājiem Pad. savienībā vai padomju okupētajās zemēs, kur par šejieni zina tikai Maskavas režīma paustās nepatiesības.

—gs

Ko UNRRA atzinusi par labu

Komunisma propaganda ar starptautiskas bēgļu palīdzības organizācijas atbalstu

EKSKURSIJA KĀDAS PSEIDOVĀRDNĪCAS DŽUNGĻOS

Mūsu rokās nācis kāds izdevums — Angliski-krieviska vārdnīca (English-Russian Dictionary), kuŗai nav ne autora, nedz izdevēja resp. grāmatā tie nekur nav atzīmēti. Vienīgi titullapā zem nosaukuma tikpat lieliem burtiem iespiests „Approved by UNRRA", kas nozīmē, ka minētā organizācija atzinusi šo grāmatu par labu, reizē arī atbalstot tās iznākšanu un izplatīšanu ārzemēs. Par to jau nu vēl nebūtu daudz jābrīnās, ka UNRRA blakus saviem bēgļu aprūpes uzdevumiem nodarbojusies arī ar krievu valodas populārizēšanu angliski runājošās zemēs tais gados, kad rietumu pasaule vēl loloja ilūzijas par „draudzīgu saprašanos un sadarbību" ar Pad. savienību. Bet iepazīšanās ar šīs grāmatas saturu mūsu izbrīnu sakāpina līdz sašutumam, jo izrādās, ka nevainīgas vārdnīcas vākos ieslēpts neapšaubāms komūnisma propagandas izdevums.

Šai 448 lpp. biezajā pseidovārdnīcā gan atrodam tādus „angļus" kā Engelss, Markss, Ļeņins un Josifs Staļins, bet veltīgi meklēt kāda anglosakšu sabiedrisko zinātņu korifeja vai izcila valstsvīra vārdu; ievērību nav izpelnījies pat Staļinam tik labvēlīgais prezidents Ruzvelts, nemaz nerunājot par Anglijas karali Džordžu VI, Čerčiļu utt. Še neatrast arī Baltijas valstu, kas nefigurē pat kā padomju republikas, lai gan uzskaitītas visas pārējās līdz Kirgizijai, Tadžikijai un Uzbekijai; tāpat nekur nav pieminēti vārdi — igaunis, latvietis vai lietuvis. (Drošs paliek drošs, — zagtu rubuli saujā neērti turēt, — var vēl atprasīt!) Bet tie jau vēl tikai „sīkumi".

Šķirstot šo propagandas izdevumu lapu pa lapai, atrodam šādus „valodniecības paraugus", kas piekabināti daudz angļu vārdiem: abolish (atcelt, iznīcināt) paskaidrots ar teikumu — kapitālisms iznīcināts Pad. savienībā; anarchy (anarchija) — kapitālistiskās ražošanas anarchija; archangel (ercenģelis) pārvērties par Archangeļskas pilsētu; no vārda arms (ieroči) atvasināts ne vien sauklis „pie ieročiem!" bet arī „iepriecinošais" konstatējums — veselas provinces pārņēmusi sacelšanās; banner (karogs) dabūjis pakaidrojumu — zem marksisma karoga; bolshevik saistīts ar — boļševistiskās attīstības tempu; bulwark (mols, balsts) — Pad. savienība ir sociālisma balsts, kamēr butler — vecākais sulainis buržuju mājās...

Vārds central atradis cienīgu apgaismojumu — partijas CK; commissar (angļu valoda gan pazīst tikai commissioner) — komisārs PSRS; pēc vārda congress blakus ASV kongresam resp. parlamentam nostādīts kominternes vispasaules kongress; constitute (nodibināt, iecelt, sastādīt) nes līdzi „kumeļkāju" — sociālisms ir komūnisma pirmā faze; council — tautas komisāru padome (sovnarkom), un lai lieta būtu pavisam skaidra, tas pats izklāstīts aiz iniciāļiem C.P.C. (Council of People's Commissars); vēl tālāk ar attiecīgiem burtiem stāditas priekšā Lielbritānijas, „Vissavienības" un ASV komūnistu partijas; crisis noskaidrots ar — kapitālisma vispārējo krizi, bet dictatorship ar — proletariāta diktatūru.

Vārds emigre (emigrants) sevišķi attiecināts uz franču buržuāziskās revolūcijas laiku, kaut gan boļševistiskā revolūcija un Staļina „gudrā" valdīšana devusi tik daudz emigrantu, ka ar tiem varētu pārpildīt ne vien Franciju, bet vēl arī dažu citu valsti. Fight izdailots ar piekabi — cīnīties par komūnisma lietu; tāpat nav aizmirsts Five-Year Plan — piecgade; independent (neatkarīgs, patstāvīgs) atradis „aizkustinošu" piemēru — neatkarīgā strādnieku partija Anglijā; international nozīmē ne vairāk ne mazāk kā MOPR's un 3. komūnistiskā internacionāle. Vārda Jēzus „vārdnīcā" nav, kamēr Dievs rakstīts ar mazo burtu un pielīdzināts dievekļiem un elkam; liberalism pagodināts ar — satrunējušais liberālisms; member (loceklis) nav nekas cits kā — komūnistu partijas biedrs; political — politbirojs; pro — steidzīgi piekabināts pro-Soviet ar paskaidrojumu — būt padomju varas piekritējam; qualify (kvalificēt, noteikt) jāsaprot tā, ka — padomju politika ir miera politika vārdam range, kam turpat 20 dažādu nozīmju, starp citu arī: stāvēt rindā ierindoties, pievienota ilustrācija — nostāties komūnistu partijas pusē red izrādās ir ne vien sarkans, bet arī revolūcionārs, kam vēl lielākas skaidrības labad pievienota sarkana armija, revolūcionārā dziesma „Sarkanais karogs" un arodbiedrību savienības sarkanā internacionāle.

Netrūkst arī tik „pilnasinīga anglas kā stakhanovite — stachanovietis nabaga the saliedēts ar the commūnist, uzsverot, ka komūnists īstens cīnītājs par darba ļaužu labklājību; time izraisījis „liesmainas sajūsmas" pilnu izsaucienu — cik brīnišķus laikus vada PSRS darba ļaužu masas! Transition (pāreja, pārejas periods) ir nepārprotams pārejas periods no kapitālisma uz komūnismu; vārdam unit (vienība) veikli piešūts komūnistu lozungs — visu zemju proletārieši, apvienojieties! Un lai tas izskanētu jo skaļāk, to pašu lasām arī aiz worker (strādnieks).

Ne angļu presē, ne literātūrā neka nav redzēti misteriozie Y. C. L., bet tie atraduši cienīgu vietu līdz ar tā skaidrojumu abās valodās: Yong Communist International — komūnistiskā jaunatnes internacionāle; tāpat last tājus iepazīstina ar Y. C. L. (Young Communist League) — komjaunatnes organizāciju (komsomol). Turpretī anglosakšu pasaulē tik populārs YMCA's un YWCA's organizāciju pseidovārdnīcā nav, un — kā par to smieklu — nav arī pašas grāmatas „krustmātes" UNRRAs. Toties sekojošo gramatisko paraugu virknē (to sastādījusi I. A. Gruzinskaja) lasām „Kapitālistu zemēs vara pieder bagātniekiem" un „Bezdarbnieki organizē bada demonstrācijas" (432. lpp.), kā mēr „Maskavā uzcelts daudz jaunu brīnišķu mūra namu (455. lpp.).

Ja nu savelkam kopā visus šos „filoloģiskos šedevrus" un vēl pieminām, ka arī grāmatas tehniskā apdare turas pirmās šķiras makulatūras līmenī (daudz lapās teksts tikai salasāms vai pat „izdzisis", bet citās krāsas pieticis ar traipiem; vairākās lapu tekstiem trūkst augšas, citiem atkal nogriezta apakša), tad nav vairs ne mazāko šaubu, kur „vārdnīca" sastādīta un iespiesta. Atklāts paliek tikai jautājums — kādi UNRRAs štāba ierēdņi saņēmuši padomju ordeņus un prēmijas par šo „nostāšanos komūnistu partijas pusē zem marksisma karoga". Katrā ziņā arī to UNRRA atzinusi par labu, jo vēl līdz šai dienai nav dzirdēts, ka kāda no šīs organizācijas vadītājām personām būtu nosodījusi šo pseidovārdnīcu un tās akceptētājus.

A. Gārsenieks

Latvijas evaņģeliski luteriskā baznīca komūnisma žnaugos

Ziņas par baznīcas dzīvi Latvijā ir ļoti drūmas. Jau tūdaļ pēc otrreizējās Latvijas okupācijas komūnistiskā valdība nacionālizēja lielāko tiesu dievnamu un izlietoja tos gan militārām, gan saimnieciskām vajadzībām. Vēlāk gan vienu daļu dievnamu atdeva draudžu lietošanā pret augstu īres maksu. Tā par elektrisko strāvu, ko izlieto baznīcas un mācītāju vajadzībām, jāmaksā 14 reizes vairāk par normālo tarifu.

Vissmagākā ir mācītāju problēma, jo garīdznieku trūkums ir liels. Daļa mācītāju ir ārzemēs, daļa palikušo apcietināta, deportēta vai noslepkavota, un šos zaudējumus nav iespējams kaut cik aizpildīt, jo slēgta arī teoloģijas fakultāte. Kādu mēģinājumu — sagatavot mācītājus privāti — valdība apspieda jau pašā sākumā. Un tā vienam mācītājam jāapkalpo 4—6 draudzes. Bet tā kā pēdējā laikā izdots rīkojums, ar ko mācītājam aizliegts atstāt draudzes robežas, tad daudz draudžu palikušas bez sava dvēseļu gana, un tās apkopj kesteri un draudžu vecākie.

Baznīcas dzīves pārraudzība uzticēta valdības pilnvarotiem. Sākumā mācītājam bija jāiesniedz nākošās svētdienas dievkalpojuma programma, bet tagad pat svētrunas teksts.

Reliģiskā publicistika pilnīgi aizliegta. Valsts spiestuvju pārvalde pat likusi savākt un sadedzināt 18.000 dziesmu grāmatu.

Kara sagrautos dievnamus neatjauno. Sevišķi smagi cietusi Vidzemes Maliena, kur Aiviekstes labajā krastā bija sagrauts daudz saimniecības ēku, dievnamu un arī tiltu. Pēdējie atjaunoti, bet sagrauto dievnamu mūrus izlietā kolhozu ēku celšanai. Šajās „agropilsētās" dievvārdi vairs nav dzirdami, jo kolhozu ēkās garīgas sanāksmes noliegtas.

Mācītāja eksistence ir ļoti grūta. Arī par kultisko darbu, kā kristībām, iesvēti un laulībām, nav brīv saņemt jebkādu atlīdzību no draudzes locekļiem. Tāpēc garīdznieki spiesti nodrošināt eksistenci fiziskā darbā, kas uz laukiem pilnīgi neiespējami, jo kolhozos „kaitniekus" neuznem. Vēl vairāk — kasuālijas apliktas ar augstu nodokli. Par kristībām un iesvēti jāmaksā 1200. par laulībām 1500 rubļu, kas ir vienkārša strādnieka 3—5 mēnešu alga, bet mācītājam šo līdzekļu nav. Iesvētes mācības laiks samazināts līdz vienai nedēļai, jo jaunatni ilgāk nedrīkstot atraut produktīvam darbam. Tagad vairums jauniešu iesvētās virs 18 gadu vecuma, jo valdības pilnvarotie jauniešiem līdz 18 g. liedz piedalīties baznīcas dzīvē un apmekļēt dievkalpojumus, pamatojot šo aizliegumu ar nepilngadību, kad jaunietis pats nevarot „brīvi izšķirties par savu rīcību". Krimināļkodeka 112. pants nosaka, ka reliģijas mācīšana skolās nepilngadīgiem bērniem sodāma ar spaidu darbiem. Turpretī komūnistiskā jaunatnes organizācijā, ts. komjaunatnē, kuŗai valdība piešķīrusi plašus līdzekļus, piekopj stingru pretreliģisku propagandu. Tomēr latviešu jaunatne arī šai ziņā ir atturīga. Tā kādā Ventspils pamatskolā no 200 skolēniem tikai 12 iestājušies pionieros.

Ticīgie, kas apmeklē baznīcu, oficiāli pielīdzināti kulakiem. Valdības pilnvarotie kontrolē visus dievkalpojumus un ziņo darba vietas vadībai, kādi darbinieki manīti dievvārdos. Baznīcas svētku Latvijā vairs nav. Ziemsvētku vecīti nomainījis Sala tētiņš, kas vecā gada vakarā izdala bērniem dāvanas, ko sūtījis visu tautu skolotājs un tēvs. Tā tad Sala tētiņš ir tikai Staļina izsūtāmais. Eglītes dedzināšanas tradicija gan paturēta, bet pārcelta uz vecā gada vakaru. Arī Ziemsvētku svecītes dabūjamas tikai sākot ar 27. decembri.

Redzēdama, ka reliģiju nevar tik viegli izdzēst no cilvēku sirdīm, partija pēdējā laikā cenšas baznīcu padarīt par savu ieroci, kā tas noticis ar ortodoksu baznīcu Pad. savienībā. Mācītājus ar draudiem spiež parakstīt un propagandēt Stokholmas „miera punktus", slavēt no kanceles komūnisma režīmu, rīkot pateicības dievkalpojumus revolūcijas svētkos, Latvijas aneksijas gadadienā utt. Par spīti visiem spaidiem, dievkalpojumi, kur tie vēl notiek, ir labi apmeklēti, jo tiesīgi apspiestā un pauperizētā tauta vienīgo mierinājumu atrod reliģijā.

Tā kā mācītāju dzīvi un darbu izseko partiju aģenti, tad viņu stāvoklis ir ļoti nedrošs. Par to liecina mācītāju-mocekļu pulks. Kā sarkanā terora upuri otrā komūnistu okupācijas laikā jāmin Rīgas mācītāji prof. A. Treijs, Silķe, Dūnis, Ūdris un Spekmanis. Pēdējo ar sasietām rokām čekisti dzinuši pa Rīgas ielām, kas atgādinājis kristīgo vajāšanas skatu Nerona laikā. Komūnisti viņu apvainojuši slepena raidītāja ierīkošanā Pāvila baznīcas tornī. Ventspils mācītājs Grīvāns apcietināts par to, ka atļāvis dievkalpojuma laikā dziedāt Latvijas himnu. Tā kā viņš iepriekš iesniegtajā programmā to bija uzrādījis, gan kā tautas lūgšanu, un programma bija apstiprināta, to atbrīvoja. Bet drīzi tas atkal pazuda un šoreiz bez vēsts. Mocekļu pulkam piebiedrots arī sirmais Dubultu draudzes mācītājs Eiche.

A. Liepiņš

Trešdien, 1951. g. 11. aprīlī

Virs, kura vā... vēsturē / Ger...

MŪSU LIDZSTRĀDNIEKA V...

...gadumgājiens 4. aprīlī kļu... ...ies 90 leģendāro latviešu strēl... ...vadonim — ģenerālim Andrejs ... (dzimis 1871. g. Pļaviņās). ... ģenerālštāba pulkvedis ... 7. Bauskas strēlnieku ... dalīdamies augusta kau... — Smārdes rajonā. Ok... par 2. brigādes koman... ...dija savus strēlniekus

...jās Ziemsvētku kaujās Tīreļ... ...m Ložmetēju kalna rajonā. ...kuŗas apbalvots ar visiem krie... ...tnīcas ordeņiem līdz Vladimira ...pakāpei, par 1916. g. kaujām ar ...ērniem, bet par 1917. g. jan... ...kļūtu paaugstināts par ģene... ...pro-Soviet ar paskaidrojumu — bū... padomju varas piekritējam; qualify (kvalificēt, noteikt) jāsaprot tā, ka — padomju politika ir miera politika vārdam range, kam turpat 20 dažādu nozīmju, starp citu arī: stāvēt rindā ierindoties, pievienota ilustrācija — nostāties komūnistu partijas pusē red izrādās ir ne vien sarkans, bet arī revolūcionārs, kam vēl lielākas skaidrības labad pievienota sarkana armija, revolūcionārā dziesma „Sarkanais karogs" un arodbiedrību savienības sarkanā internacionāle.

Netrūkst arī tik „pilnasinīga angļa kā stakhanovite — stachanovietis nabaga the saliedēts ar the commūnist, uzsverot, ka komūnists īstens cīnītājs par darba ļaužu labklājību; time izraisījis „liesmainas sajūsmas" pilnu izsaucienu — cik brīnišķus laikus vada PSRS darba ļaužu masas! Transition (pāreja, pārejas periods) ir nepārprotams pārejas periods no kapitālisma uz komūnismu; vārdam unit (vienība) veikli piešūts komūnistu lozungs — visu zemju proletārieši, apvienojieties! Un lai tas izskanētu jo skaļāk, to pašu lasām arī aiz worker (strādnieks).

Ne angļu presē, ne literātūrā neka nav redzēti misteriozie Y. C. L., bet tie atraduši cienīgu vietu līdz ar tā skaidrojumu abās valodās: Yong Communist International — komūnistiskā jaunatnes internacionāle; tāpat last tājus iepazīstina ar Y. C. L. (Young Communist League) — komjaunatnes organizāciju (komsomol). Turpretī anglosakšu pasaulē tik populārs YMCA's un YWCA's organizāciju pseidovārdnīcā nav, un — kā par to smieklu — nav arī pašas grāmatas „krustmātes" UNRRAs. Toties sekojošo gramatisko paraugu virknē (to sastādījusi I. A. Gruzinskaja) lasām „Kapitālistu zemēs vara pieder bagātniekiem" un „Bezdarbnieki organizē bada demonstrācijas" (432. lpp.), kā mēr „Maskavā uzcelts daudz jaunu brīnišķu mūra namu (455. lpp.).

Ja nu savelkam kopā visus šos „filoloģiskos šedevrus" un vēl pieminām, ka arī grāmatas tehniskā apdare turas pirmās šķiras makulatūras līmenī (daudz lapās teksts tikai salasāms vai pat „izdzisis", bet citās krāsas pieticis ar traipiem; vairākās lapu tekstiem trūkst augšas, citiem atkal nogriezta apakša), tad nav vairs ne mazāko šaubu, kur „vārdnīca" sastādīta un iespiesta. Atklāts paliek tikai jautājums — kādi UNRRAs štāba ierēdņi saņēmuši padomju ordeņus un prēmijas par šo „nostāšanos komūnistu partijas pusē zem marksisma karoga". Katrā ziņā arī to UNRRA atzinusi par labu, jo vēl līdz šai dienai nav dzirdēts, ka kāda no šīs organizācijas vadītājām personām būtu nosodījusi šo pseidovārdnīcu un tās akceptētājus.

A. Gārsenieks

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI

Vīrs, kura vārds ieaudzis vēsturē / Ģenerāļa A. Auzāna 80 mūža gadi

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO BREDFORDAS

Astondesmitgadnieks 4. aprīlī kļuva viens no leģendāro latviešu strēlnieku vadoņiem — ģenerālis Andrejs Auzāns (dzimis 1871. g. Pļaviņās). 1916. g. kā ģenerālštāba pulkvedis viņš komandēja 7. Bauskas strēlnieku bataljonu, piedalīdamies augusta kaujās Ķemeru — Smārdes rajonā. Oktobrī iecelts par 2. brigādes komandieri, viņš vadīja savus strēlniekus

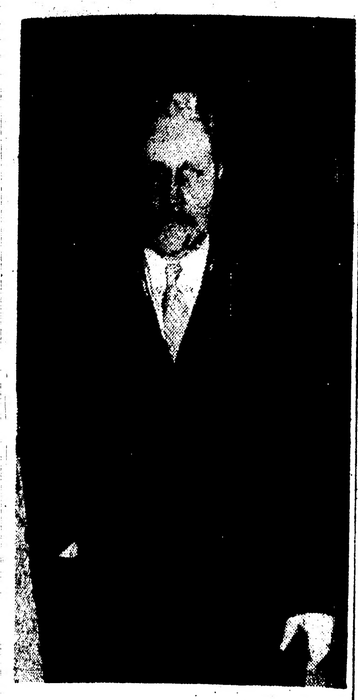

slavenajās Ziemsvētku kaujās Tīreļpurvā un Ložmetēju kalna rajonā. A. Auzāns apbalvots ar visiem krievu kaujas ordeņiem līdz Vladimira 3. pakāpei, par 1916. g. kaujām ar Jura ordeni, bet par 1917. g. janvāra kaujām paaugstināts par ģenerāli. 1923. g. ģen. Auzāns atgriezās Latvijā, kur bija kara padomes loceklis, bet 1927. g. iecelts par galvenā štāba topografijas daļas priekšnieku. Bijis mācības spēks karaskolā, virsnieku un kara topografu kursos. Sarakstījis zinātniskus darbus, kas iespiesti periodikā un atsevišķos izdevumos.

Tie tikai šī fragmenti un dati no notikumiem un darbiem bagātas dzīves. Liktenis bija lēmis viņam redzēt ne vien strēlnieku sapņu un iecerējumu reālizēšanos — Latvijas valsts tapšanu un uzplaukumu, bet arī būt lieciniekam tautas nokļūšanai nežēlīgā verdzībā, pašam ejot trimdas gaitās. No sirmā ģenerāļa biezajām uzacīm pretī raugās atklātas un drošas kaujas virsnieka acis, kas savu spožumu nav zaudējušas, par spīti pēdējā gadu desmita straujajiem un traģiskajiem notikumiem. Tās nošķil it kā zibeņus, kad runājam par dvēseļu puteni Tīreļpurvā un Ložmetēju kalnā. „Es toreiz teicu rakstniekam Akurateram un dzejniekam Skalbem," saka sirmais kauju vadonis, „sāciet nu rakstīt Latvijas vēsturi."

Un tagad, turpat pēc 35 gadiem, novērtējot toreizējos notikumus un strēlnieku dēlu — latviešu leģionāru cīņas, ģenerālis saka: „Tāpat kā toreiz strēlnieki cīnījās par Latviju, tā cīnījās arī latviešu leģionāri. Viņi varoņslavā ir līdzīgi: abu paaudžu karavīru domās un sirdīs vienmēr bija Latvijas vārds. Strēlnieku aizlešana uz Krieviju tās sabrukuma laikā saprotama: neviens negribēja palikt zem vācu varas, neviens negribēja padoties brīvprātīgi viņu gūstā. Dodoties uz Krieviju, strēlnieki vēl cerēja, ka tomēr piepildīsies viņu sapnis par Latviju, bet no vāciešiem toreizējos apstākļos mēs nekā nevarējām cerēt, ne gaidīt. Latviešu karavīrs, kā strēlnieks, tā leģionārs, savus kaujas un karavīra pienākumus izpildījis visos apstākļos."

Bredfordā ģenerālis satikās ar savu kauju biedra ģenerāļa Goppera līdzgaitnieku čekas pagrabos V. Ozoliņu, kura pieredzējumi savā laikā publicēti mūsu laikrakstā. Še simboliski satikās divas paaudzes, kopēji atcerēdamās vienu un to pašu varoni. Ar dziļu iekšēju pārdzīvojumu ģenerālis klausījās Ozoliņa stāstā par Goppera pēdējām gaitām čekas mocību kamerās.

„Jā, — atceros viņu kā krietnu karavīru un drošsirdīgu cīnītāju. Viņš pārņēma manu bijušo — 7. Bauskas strēlnieku pulku. Vēl kā šodien prātā, kad mežā, pie ugunskura kopā ar viņu izstrādājām plānus uzbrukumam Ložmetēja kalnam. Viņš savu uzdevumu spoži veica, un tā nebija viņa, bet gan krievu augstākā vadības vaina, ka panākumi nebija tādi, kā iecerēts. Bieži tikos ar ģen. Gopperu arī vēlāk brīvajā dzimtenē, darbojoties kopā ar viņu gan strēlnieku biedrībā, gan citur... Jā, ar katru gadu retākas kļūst mūsu rindas," piebilst ģenerālis, atceroties savu seno dienu līdzgaitniekus.

Vaicāts par nākotni, ģenerālis atzīst, ka grūti ko paredzēt. „Bet kā mēs visi, tā arī es ticu, ka viss tas reiz beigsies ar rietumu taisnības uzvaru. Viegli jau tas nenāksies, un daudz grūtumu mūs sagaidīs atbrīvotā dzimtenē. Un tomēr — mans ceļš vedīs tikai atpakaļ uz Latviju," cieti nosaka vecais ģenerālis, ko dzīve izvadājusi pa dažādiem kauju laukiem — pat līdz tagadējai Korejai, kur krievu-japāņu kara laikā bija Mandžūrijas robežas. No Vācijas bēgļu nometnes ģen. Auzāns 1950. g. ieradās Anglijā, kur dzīvo viņa precētās meitas. Sirmais karavīrs rosīgi piedalās arī sabiedriskajā dzīvē, cik vien to atļauj apstākļi, lasot priekšlasījumus. „Sākšu rakstīt atmiņas par savu dzīvi un laiku. Gudri darījuši strēlnieki brīvajā Latvijā, sūtīdami savus izdevumus Londonas un Parīzes latviešu sūtniecībām. Tagad tur interesenti var atrast materiālus saviem rakstiem par strēlnieku laikiem." Ģenerālis sniedz roku atvadām — viņam vēl tāls ceļš līdz savai pagaidu dzīves vietai, dienvidos no Mančesteras.

Un kad sirmais karavīrs laužu burzmā laužas caur emšķējošo jauniešu drūzmu uz izeju, ir tā savādi. Protams, nevar prasīt, lai katrs jaunās paaudzes pieredzējis pazītu ģenerāli personīgi, bet tomēr — šis taču ir viens no pēdējiem dzīvajiem slavenu cīņu vadoņiem, kura vārds jau ieaudzis vēsturē.

Jūlijs Vaivars

Bredfordā, aprīlī

Ģenerāļa Goppera mocekļa ceļš

Šogad, kad gāju putni ceļas spārnos, lai dotos atpakaļ uz mūsu dzimto zemi, pacelsim arī mēs savus skatienus un sirdis pret pavasara debesīm un lūgšanā pieminēsim tos, kas priekš desmit gadiem mira mocekļu nāvē. Šai pavasarī 2. aprīlī būtu piepildījušies 75 dzīves gadi vienam no dižākiem Latvijas dēliem — jaunatnes audzinātājam un lāčplēsim ģen. Kārlim Gopperam. Būdams īsts savas zemes patriots, viņš jau agrā jaunībā veltījis visus spēkus tautas augšupejai. Apgarots ar dziļu tēvzemes mīlestību, atjautību, zināšanām un sirsnību, ģen. Goppers visu mūžu ziedojis latviešu tautai un palicis tai tuvs un neatņemams. To liecina arī daudzās nopelnu un goda zīmes uz sirmā lāčplēša krūts. Līdztekus karavīra gaitām ģen. Goppers ar visu sirdi bija piekēries latvju jaunatnes audzināšanai.

Lai man atļauts īsos vārdos pieskarties šī cildenā Latvijas dēla un brīvības cīnītāja dramatiskajam mūža noslēgumam, kura aculiecinieks esmu bijis 1941. g. vēlā marta vakarā, pēc mocībām čekas izmeklēšanas kambaros centrālcietumā. Mašīnā man blakus piesprādzēts līgojās sirms un saguris vīrs apdauzītu seju. Labi ieskatoties, pazinu kādreiz stalto ģen. Gopperu. Viņa izskats liecināja par draudzīgu čekā pavadītu nakti. Nogrieztie un sirmie mati, kā arī bārdas rugājiem apaugušā seja bija asiņaina; piere un kreisais vaigs no sitieniem bija uztūcis un plankumains. Negulētās naktīs, nežēlīgā spīdzināšanā un nepietiekamā uzturā viņš bija pārvērties līdz nepazīšanai. Lai sevi nemaldinātu, jautāju, vai viņš nav ģen. Goppers. Viņš mierīgi un nosvērti atbildēja: „Tas es kādreiz biju, dēls. Tagad esmu tikai čekas gūsteknis, kas nolemts nāvei."

Ne par ko Goppers apcietinājumā tik dzīvi neinteresējās, kā par pašreizējo stāvokli Latvijā. Par spīti lielajām sāpēm, ko radīja sadauzītais ķermenis, sirmais karavīrs tomēr negaudās. Īsumā izstāstīju ģenerālim par nodevībām, kādas notika Latvijā pirms manas apcietināšanas. Ģen. Goppera acīs neparādījās ne mazākās naida pēdas. „Manu zēn," viņš sacīja, „par to man pat runāt ir pretīgi. Še negribu nevienu tiesāt, jo katram pašam reiz būs jāatbild par saviem darbiem latviešu tautas priekšā. Es esmu audzinājis ikvienu jaunieti un karavīru nacionālā garā. Mācījis tiem mīlēt savu tēvzemi kā sevi pašu, un ceru, ka daudzi manu mācību un mani pašu nebūs aizmirsuši. Ja tagad kāds nelietis nesaudzīgi cenšas izravēt karavīros un jaunatnē visu latvisko un labo, tad lai Dievs dotu, ka sarkanā nezāle nerastu auglīgu zemi tajās sirdīs, kas reiz pukstēja savai tautai un brīvajai Latvijai. Ticiet man, reiz nāks diena, kad latvju tauta būs atkal brīva, varēs nokratīt važas un pati tiesās tos, kas pret viņu un viņas sirdsapziņu ir nozieguši. Ja vien liktenis būs lēmis kādam no mums izglābties, tad tas lai ir šī laikmeta liecinieks un neaizmirst pienākumu, ko viņam uzlicis Dievs un latviešu tauta."

Ģen. Goppers tolaik bija visa 4. nāvnieku korpusa sirds un dvēsele, visu spēka avots un stiprums. Maija sākumā man bija izdevība vēlreiz redzēt ģen. Gopperu, kad viņš atgriezās no savas 5 minūšu pastaigas 4. korpusa sētā, kopā ar pārējiem kameras biedriem. Iekšēji stiprais un nesalauztais, ārēji mierīgais sirmgalvis soļoja savu kameras biedru priekšā uz muguras saliktām rokām. Pamanījis sagadīšanos, ka neizbēgami satiksies abu kameru grupas, sargs lika mums apgriezties ar sejām pret korpusa ārējo sienu, lai apcietināto skatieni nesastaptos. Bet bija jau par vēlu. Mums garām lēni un nosvērti, dziļa miera pilns aizsoloja lielais Latvijas celmlauzis, lai pazustu korpusa apkaltajās durvīs.

Drīz pēc tam Goppers, nojauzdams tuvojamies neizbēgamās briesmas, izstrādāja aizstāvēšanās plānu uzbrukuma gadījumam. To nekavējoties slepeni izziņojām visam korpusam, un toreiz nebija neviena neticīgā, kas prasītu, kamdēļ tas vajadzīgs. Un var būt, ka toreiz, vakarā gulēt ejot, skautu vienības vadītāja un skolotāja J. B. sacītie vārdi bija pravietiski pareizi: „Ar viņu mums celties, uzvarēt un izglābties — bez viņa mums salūzt un krist asinīs un mocekļu nāvē."

No ģen. Goppera komūnisti prasīja visa viņa mūža norēķinus, lietojot izmeklēšanā viszvēriskākos spīdzināšanas veidus. Gribu apliecināt, ka ģen. Gopperu šīs pratināšanas vairāk nekā pusgada apcietinājumā nebija spējušas salauzt ne fiziski, ne garīgi. „Lai cik nežēlīgi mums šodien cirstu komūnistu pātaga," sacīja reiz Goppers, „mēs nedrīkstam salūzt un paļauties šo negēļu vilinājumiem. Dievs pats zina, kādus ceļus viņš mums reiz nolēmis, tāpēc cīnīsimies, lai apliecinātu to, kāpēc mēs dzīvojam zem šīs saules, un reiz, kad nolemtā stunda pienāks, lai mums nebūtu jākaunās par to, ka esam saukušies latvieši."

Paredzēdams Goppera lielo iekšējo spēku un izturību, pretinieks mēģināja noslogot to arvien smagākām apvainojumu nastām. Lai piespiestu Gopperu atzīties un parakstīt izmeklēšanas protokolu, ko viņš katēgoriski bija atteicies darīt, čeka sirmo latviešu patriotu bija mocījusi vēl drausmīgāk, caurdurot viņam mēli un apstarojot ar īpašām ierīcēm viņa acu redzokļus, lai ģenerālis uz dažām dienām zaudētu redzi. Bez visa tā viņš tika ilgi mocīts ar elektrisko strāvu. Sekas bija tās, ka vecā cīnītāja ķermenis uz vairākām dienām bija daļēji paralizēts.

1941. g. 2. jūnijā naktī latviešu tautas slepkavas no mūsu vidus izrāva šo vīru, ar kuru bijām dalījušies savos priekos un bēdās. Kad īsi pēc pusnakts atvērušās kameras durvis un tajās parādījušies 3 bruņoti sargi un likuši sirmgalvim celties un sagērbties, vecais vīrs nosviedis no sava auguma segu, piecēlies sēdus un brīdi palicis tā, it kā pēkšņa stinguma pārņemts. Tad viņš lēnām izkāpis no gultas un teicis: „Es zinu, man ir jāaiziet... Es nojaušu baigās stundas tuvumu." Atsēdies uz gultas malas, viņš lēnām āvis kājas, it kā kavēdams to, kas gaidāms. Kad atkal pavērušās kameras durvis un sargs jautājis, vai viņš sagērbies, Goppers atbildējis: „Laika diezgan, es ceru drīz būt gatavs," piegājis pie sava kameras biedra kapt. K., spiedis tā roku un sacījis: „Ja paliec starp dzīvajiem, tad neaizmirsti pienākumu, ko tev uzliek tēvzeme. Lai neviens upuris nav par lielu, ko tu spētu nest savai tautai un Latvijai. Reiz cilvēces un Dieva priekšā slepkavām būs jādod norēķini par viņu upuriem."

Sargs vēlreiz atrāvis durvis un, redzēdams, ka ģenerālis vēl arvien ģērbjas, uzkliedzis: „Cik ilgi man uz nelieti būs jāgaida?" Ģen. Goppers gribējis ko iebilst, bet saņēmis no sarga vairākus sitienus sejā un nosliīdējis uz grīdas. Arī tad sargs nav mitējies, bet spārdījis viņu kājām un ņirgājies: „Celies, ģenerāli, ko vārties kā suns pie manām kājām, diezgan savā dzīvē esi slepkavojis mūsu biedrus, tagad kārta pienākusi tev pašam."

Taču arī tas nav salauzis vecā virsnieka stāju. Pieceldamies un iedams uz durvīm, viņš vēlreiz atgriezies un teicis: „Ar labu nakti, dēli, sveiciniet manu tautu un tēvzemi, un lai Dievs stāv jums klāt un palīdz sagaidīt brīvības dienu."

Goppers, aizejot no kameras savā pēdējā drūmajā nāves ceļā, pēc palikušo kameras biedru atstāstījuma otrā dienā, esot izskatījies tik stalts un kareivisks, kāds varētu būt bijis savos jaunības gados. Ar paceltu galvu viņš atstājis kameru, lai varbūt jau pēc pusstundas izcīnītu savu pēdējo cīņu...

Šogad, kad lielajam latviešu tautas dēlam būtu piepildījušies mūža 75 gadi, lai ikviens atskatāmies uz viņa lielo personību un lai atceramies, kādu lielu sava mūža mantojumu viņš, nāvē aiziedams, atstājis latviešu tautai. Daudzas drūmas, bet reizē arī ticības, cīņas un varonības pilnas lappuses Goppers ar savām asinīm ierakstījis Latvijas vēsturē. Un pats Dievs bija lēmis, lai Goppera mirstīgās atliekas atdusētos dzimtajā zemē, par kuru viņš reiz cīnījies. Nekam citam Goppers savā dzīvē nav spējis vairāk piederēt kā savai tēvzemei un tautai. Miera pilnu dusu dzimtenes smiltājā Tev, sirmais jaunatnes audzinātāj, lielais mocekli un leģendārais karavīrs!

V. Ozoliņš

1951. g. aprīlī Bradfordā.

DR. J. SANDERS

Vērojumi par latvju tautas psiholoģiju

Sniedzam janvārī mirušā Dr. J. Sandera apcerējumu, kas uzrakstīts īsi pirms sirmā latvju gara darbinieka nāves.

I

Psiholoģija māca visnotāļ par atsevišķa cilvēka dvēseli, bet tā vēro un spriež arī par tautas garīgo dzīvi. Jo tauta ir atsevišķu cilvēku dzimtskopība, kas gadutūkstošus no vienas senču cilts kopā augusi un uztur savas garadzīves līdzīgas īpašības, tās parādīdama savā valodā, savās dziesmās ir paražās. Mēģināsim pajautāt par latvju tautas dvēseles dzīvi, kāda tā vērojama mūsu valodā un tautdziesmās. Tas mums ļoti vajadzīgs, lai mācāmies savu tautu labāk pazīt un veicināt tās labās īpašības, bet nelabās deldēt un atmest kā mūsu tautai necienīgas.

Vācu filozofs V. Vunds sacerējis lielu grāmatu Voelkerpsychologie trīs sējumos, protams, par lielajām tautām. Vācu tautu viņš uzslavē, atzīdams, ka tanī iemītot vislielākais gribasspēks, pārāks pār visām tautām. Par latvju tautu nevar teikt, ka tanī būtu parādījusies sevišķi liela griba. Bet pārāk liela gribas pacelšana nebūt nav atzīstama par teicamu; tas traucē dvēselē līdzsvaru, sacel egoismu un naidu cilvēku un tautu starpā un noved pat karā. Latvju tautas griba bijusi dabiska, mērena un saskaņā ar visām trim dvēseles pamatspējām: ar atziņu, jūtām un kustību, no kurām nevis griba, kas celas no jūtām, bet gan atziņa kā vadītāja turas priekšgalā.

Te kā ļoti interesants mūsu valodā pieminams atziņas funkcijas vārds p r ā t s, kāda citās valodās nav. Tas īpaši atvasināts no pamatvārda prast, kas nozīmē atziņas darbību, t. i. visu salīdzināt un skart esošu un neesošu patiesu un nepatiesu, labu un nelabu, vajadzīgu un nevajadzīgu etc. Prāts pārbauda pat sevi — vai spriež pareizi, vai nemaldās iedomās. Vācu valodā tāda pamatvārda nav bijis, bet vēlāk sadomāts un aprakstīts — Verstand no verstehen, t. i. sastāvējums no sastāvēt. Otrs vārds Vernunft no vernehmen, t. i. saņēmums no saņemt. Krievu valodā ponatje no ponimat, tāpat pieņēmums no pieņemt. Krievu vārds um līdzīgs mūsu vārdam oma, gaume, bet prāts ir augstāka atziņa.

Latvis tādēļ dēvējams ne par gribas, bet par prāta cilvēku sevišķi tādēļ, ka mūsu valodā no seniem laikiem bieži nelietā gribu vien par sevi, bet gribai pieliek klāt prātu vai prātu pat liek gribas vietā. To redzam jau Glueka Biblijas tulkojumā: Tavs prāts lai notiekot, kur oriģinālā un visās valodās tikai teikts griba. Interesants arī mūsu vārdiņš: labprāt, kuŗā griba saņemta ar prātu kopā. Kā prāta cilvēki mūsu senči ļoti cienījuši gudrību, piem., t. dz.: Bij man gudri galviņā, trejdeviņi padomiņi, bij tie visi vajadzīgi, ilgu mūžu dzīvojot. Vai t. dz. Sirmis zirgis ceļā braucu, sētā gudra līgaviņa.

Kā prāta cilvēks latvis nav viegli uz kaut ko pierunājams, bet viņš visu pārbauda, kas pareizs, labs un sevišķi, kas vajadzīgs. Tā tēvs vienmēr teica: ko vajag, to vajag, un ko nevajag, to nevajag. Tādēļ latvis, gribu ar prātu turēdams kopā, visu, ko atzina par labu un vajadzīgu, labprāt arī darīja, bet ko atzina par nelabu un nevajadzīgu, to nedarīja.

Līdz ar to latvju dvēseles turpmākā pazīme ir d a r b s. Šis ir ļoti interesants, īpatnējs un zīmīgs vārds mūsu valodā, to neviens mūsu tautai nevar noliegt, jo citās valodās tāds nav atrodams. Krievu valodā darbs ir rabota, vergošana, no vārda rab, verga un rabotat, vergoties. Otrs vārds trud, grūtums, truditsja, pūlēties un strādāt, ciest. Visi trīs apzīmē ko nepatīkamu, nospiestu, grūtumu. Vācu vārds Arbeit ir tas pats kā krievu rabota, jo tie paši konsonanti rbt tikai pārstatīti, ko gramatikā sauc par metatezi. Latīņu valodā darbs labor arī nozīmē pūles, ciešanu, laborare — pūlēties, ciest. Grieķu valodā ergo un ergon ir tas pats kā vergo un vergon, jo tur senākais v ir zudis un grieķu valodā nemaz vairs netop lietots. Tā nu, kā redzams, tikai latvju un leišu valodā darbs nozīmē darīšanu; arī mūsu radniecīgais vārds strādāt, līdzīgs krievu vārdam stradatj, kas tiem nozīmē ciest, mums nozīmē vienkārši darbu darīt, nejūtot pie tam nekādu grūtumu. Šī darba labprātīga darīšana pat ar dievsajūtu mūsu aizvēsturiskiem senčiem jāatzīst par Dieva iedotu, jo latvis strādā ar Dievu saziņā. Piem., t. dz. Ar Dieviņu es cēlos, ar Dieviņu gulēt gāju, Ar Dieviņu maizi ēdu, ar Dieviņu darbu daru. Vai t. dz. Dievs man deva, Dievs man rokā neiedeva, kad es patis nestrādāju.

Te nu turpmāk jāatzīst un jāuzsver, ka latvju tautas dvēsele bijusi īsti reliģioza. Tas redzams arī no tā, ka ne vien tādi daži dziesmu pantiņi, kā nupat minētie, atrodami mūsu tautdziesmās, bet, dižo Dainu krājumu caurskatot, saskaitāmi ap 5000 pantiņi, kuros Dievs pieminēts visvisādos dzīves apstākļos. Visa senču dzīve bijusi vienota ar Dievu. Tas saskan ar interesantu teiku, kas mums uzglabājusies no mūsu senčiem par pirmradītiem cilvēkiem. Kad Dievs bija radījis visus dzīvniekus un arī cilvēkus, tad ļaunais gars daudzus dzīvniekus padarījis ļaunus, plēsīgus un ar to sev piederīgus. Pēc tam tas sācis arī cilvēkus musināt uz ļaunu un ar to sev piesavināt. Bet tie nav viņam klausījuši. Tad Dievs sacījis: Es cilvēkiem esmu brīvību devis, lai tie paši parāda, kam viņi grib klausīt un piederēt. Iesim viņiem priekšā un sauksim: nāciet man līdzi! Kuŗam viņi klausīs un līdzi ies, lai viņi tam pieder. Velns pirmais gājis priekšā, saukdams: nākait, nākait man līdzi! Bet cilvēki nav viņam klausījuši un nav līdzi gājuši. Bet tikko Dievs saucis: nākait man līdzi, tad cilvēki tūlīt gājuši Dievam līdzi un skaitījušies kā Dievam piederīgi. Tāpēc mūsu senči dzīvojuši kā Dieva patvērumā, piem., t. dz. Nu, Dieviņi, Tavā valā, nu Tavā rociņā. Dievu viņi uzskatīja līdzīgu debesīm kā visur klātesošu, bet zemi kā visur klātesošu māti un sevi kā Debesu tēva un zemesmātes bērnus.

No tā saprotams senču optimisms, viņu dziņa uz labu un skaistu. To pierāda daudzie sinonimie vārdi mūsu valodā: labs, lāgs, krietns, brašs, brangs, skaists, dailš, jauks, košs, grezns, krāšņs, ražens. Vācu valodā tikai gut un brav, krievu dobrij un horošij, lat. bonus, grieķ. agatos. Skaists vāciski ir tikai viens — schoen, tas pats no scheinen, spīdēt, jo otrs vārds huebsch no hoefisch nozīmē kā pie galma, un trešais schmuck ir pušķots. Krievu krasivij nozīmē krāsains, un prekrasnij — ļoti sarkans. Sevišķa ļaunuma nosaukuma mūsu senčiem nav bijis, to apzīmējuši vienkārši ar negāciju nelabs. Vārds ļauns agrāk nozīmējis brīvs, bet ordeņa laikā tas pārvērsts nelabā nozīmē. Grēks nav latvisks vārds, bet līdz ar kristīgo ticību pārnācis no krievu valodas. Vācu valodā ļaunuma nosaukumu ļoti daudz: Suende, Uebel, Graeuel, boese, schlecht, schlimm.

PĒTERIS ĒRMANIS

Piezīmes par Līgotņu Jēkabu

I

1949. g. pagāja 75 gadi kopš dzimis Līgotņu Jēkabs. Viņa dzimšanas diena pagāja laikrakstos neatzīmēta — kā daža laba cita 75-gadnieka. Tagadējā jaunā, jā, pat vidējā paaudze daudz par viņu vairs nezina, varbūt pat ne to, ka viņa īstais vārds Jēkabs Roze. Ir gan pazīstams Jūlijs Roze, dzejnieks un drāmaturgs, Jānis Roze, grāmatu apgādnieks. Jā, Jāņa Rozes un Jēkaba Rozes — Līgotņa liktenī kopīgs tas, ka abus viņus aizveda nezināmā svešumā 1941. g. jūnija šausmu naktī. Līgotņu Jēkabs pats ļoti daudz rakstījis, par viņu rakstīts — vismaz nopietni, objektīvi — maz. Tiesa, par viņu nav tik gluži viegli rakstīt. Knuta Lesiņa tēvs Valdis Lesiņš arī bija labs rakstnieks, tikai gaužām mazražīgs. Vienā no viņa pēdējām novelēm kāds vecāks vīrs, iemīlējies jaunā meitā, pastaigājas ar viņu. Meitene stāsta, ka viņai daudz darba, piem., nupat skolotājs uzdevis rakstīt domrakstus par tematu: Līgotņu Jēkaba nozīme mūsu rakstniecībā. Nezinot, ko rakstīt. Kāds no jaunākiem literatūrvēsturniekiem man Rīgā teica: Līgotnis laikam esot Valdi Lesiņu nokaitinājis, ka tā par Līgotni zobojoties. No vienas puses šāda pazobošanās rāda, ka daudzi par Līgotni neblija augstās domās, no otras — jā, tiešām par viņa nozīmi grūti rakstīt ne tikai minētās noveles ģimnazistei. Līgotnis rakstījis dzejoļus, stāstus, lugas, bet sevišķi daudz darbojies literatūras vēsturē un kritikā. Un te viņa spriedumi bieži bijuši tik strauji, virspusīgi, nepārdomāti, pat dīvaini. Vispār viņa kritika darbā daudz žurnālistiska, avīžnieciska. Bet bieži viņa sajūsmas dedzīgums un īstums ļāvis labi izprast apceramo autoru, viņa sirsnīgums apgarojis visu viņa darbību.

Bērnībā, agrā jaunībā ar prieku un sajūsmu lasīju Līgotņu Jēkaba dzejoļus Jaunā Ražā, dažās antoloģijās, viņa paša dzejoļu krājumos Rozes un ērkšķi (1903), Pusdienas tveicē (1904) u. c. Atceros, kā es sajūsmā rūcu kā dziesmu vārsmas no kāda Līgotņa rudens dzejoļa: „Pa tukšajiem laukiem Viens staigāju, Kā vasaras pēdas Vēl meklētu. Kur mani draugi? Kur jautrā balss? Vējš dzied kā kapā, Ka visam ir gals." Atceros cita dzejoļa beigu vārsmas, tā laikā vispār visai populāras: „Kas šaubas un bīstas, tie celmalā mīt. Tik drošais noiet pie mērķa, vai krīt." Bet īpaši aizkustināja ļoti vienkāršs un ļoti skaists dzejolītis, kur arājs atvadās no sava agri mirušā dēla, beigdams: „Laukā auzas paliek baltas, Kuplie mieži briest. Rudens. Drīz es projām steigšos Tevīm roku spiest."

Ķēniņa Jaunības literatūrā lasīju Līgotņa rakstu par Angliju, it kā iedomātiem, vārdā sauktiem draugiem rakstītas vēstules veidā. Sevišķi izcēla to, ka Anglijā nav cenzūras: „Tādus izteicienus kā pie mums laikrakstu vēstulniekos — „No mums neatkarīgu iemeslu dēļ nevaram lietot", „Negāja" u. c. — Anglijā nepazīst." (Un taču šo vietu Līgotņa „Vēstulē" cariskā cenzūra nesvītroja vis!) Lasīju temperamentīgās Līgotņa kritiskās apceres un plašās recenzijas par grāmatām J. Veismaņa mēnešrakstā Vērotājs un paša Līgotņa rediģētajā almanachā Rīta skaņas, priekšrevolūcijas pavasara nojausmu pilnā krājumā. Tikai Līgotņa stāsti man nepatika, nekad nepārliecināja, arī vēlākos gados viņa plašākie darbi Jaunie Indrāni (1923), stāsts, kur mēģināts rādīt Blaumaņa jauno Indrānu dzīvi pēc veco nāves, un vēsturiskais Reinholds Lencs (1924). Ļoti interesantā viela abos bija ļoti neapmierinoši izveidota.

Gadsimta sākumā Līgotnis bija, tā sakot, redzams un cienīts literārs darbinieks. Bija tomēr necienītāji, īpaši Andrievs Niedra. Savā slavenajā apcerē par aklo fantaziju viņš taisni pāris Līgotņa dzejoļus (autoru gan vārdā nesaukdams) izlietoja par aklās fantazijas paraugiem. Citur viņš minēja Līgotni kopā ar dažiem sīkākiem rakstniekiem, apzīmēdams šo kopu par „pirkstu garām zivtiņām" par ko sašuta Ed. Treumanis savā Zobgaļa kalendārā. Vēl citur Niedra rakstīja: „Līgotnis tikpat maz var būt par dzejnieku kā krāsu aklais par gleznotāju." Un tomēr Līgotnim daži tiešām jauks dzejolis, viņš vērtībā progresēja. Darbības beigu posmā viņš mīlēja rakstīt (un diezgan veiksmīgi!) balādes, bet lirikā bija manāmi reliģiski pārdzīvojumi. Sākumā bija sociāls Ņekrasova un Zvārguļa radinieks.

Pēc revolūcijas pirmlaikā Līgotnis pievienojās marksistisko kritiķu sāktajai kampaņai pret tā saucamajiem dekadentiem, gan nebūdams marksists, tikai „progresīvs", kā tai laikā mēdza apzīmēt. Viņš uzbruka parastajā dedzībā, un viņam tikpat dedzīgi atbildēja „dekadenti" — Kārlis Skalbe, Akuraters, Krūza u. c. Tomēr tai pašā laikā, rakstīdams par V. Eglīša pirmo dzejoļu grāmatu Eleģijas, Līgotnis ārkārtīgi cildināja Eglīša pavasara dzejoļiti „Zilgmāja skaudrā asaras slaka", pa rindiņai vien to analizēdams. 1908. g. viņš Austriņu par kādu dzejoli apvainoja pornografijā, bet vēlākos gados (Brīvajā Zemē, 1920) nopietni un ar izpratni apcerēja Austriņa poēmu Necilvēks (darbu, kur arī daži saskatīja pornografiju), par ko nopriecājās pats Austriņš un bija Līgotnim pateicīgs. Pēcrevolūcijas gados gan Līgotnis, protams, visvairāk atzina „progresīvos" un kreisos rakstniekus. Jau no jaunības viņam tuvs draugs bija Antons Birkerts (ilgus gadus paraksti jās vienkārši Antons). Līgotnis ļoti augsti vērtēja Antonu, likdams pat blakus Porukam un Rainim, atrazdams Antonā īpašu virzienu — „reālo simbolismu". Par to bija ko smieties „dekadentiem" (tā laika Laicēnam u. c.).

Bet visvairāk Līgotnis izcēla Andr. Upīti, var teikt, viņš taisni iezvanīja Upīša slavu, īpaši daudz rakstīdams par romānu Jauni avoti. Par vājo Upīša romānu Sieviete Līgotnis rakstīja, ka tur esot gleznas, kuras „skrāpēdams no atmiņas neizskrāpēsi". Ar šo darbu lavieši varot ielet Eiropas literatūrā. Atkal bija ko zoboties Ed. Vulfam u. c. Savukārt Upītis slavēja Līgotņa liriku savā vēsturē. Tomēr laiki drīz mainījās, Upītis kļuva aizvien kreisāks un sparīgi agresīvāks, Līgotnis drīz viņam bija tikai „mūsu tautietis Līgotņu Jēkabs" (šādu apzīmējumu Upītis lietoja kā izsmieklu!), bet 1940. g. (kādā radiorunā un Cīņā) Līgotnis Upītim jau vairs tikai Līgotņu Ješka. Un tad nāca 13. jūnijs.... Jā, laika tecējumā no Līgotņa „atšķēlās" dažs draugs. Līgotņa senais draugs Teodors Zeiferts sacīja: „Līgotņu Jēkaba literatūras vēsturēs es nevaru uzticēties nevienam datam, nevienam gada skaitlim."

Latviešu mākslinieku koncerti Zviedrijā

Zviedrijas latviešiem patlaban koncertē L. Sepe-Eše prof. Jāņa Mediņa pavadījumā. Aprīļa sākumā uz Zviedriju devies arī mūsu čellists Valdis Zaķis, lai kopā ar L. Sepi-Ešī un pianistu Olavu Rootsu koncertētu arī zviedru klausītājiem. Bez šiem paredzēta arī virkne instrumentālo koncertu ar V. Zaķi un O. Rootsu. Pirmais koncerts 7. aprīlī Upsalā, tad 9. apr. Erebro, 12. apr. reprezentācijas koncerts Stokholmā, 14. apr. Vesterozā, 15. apr. Norkepingā u. t. t. 29. aprīlī V. Zaķis spēlēs Bokerīni čello koncertu ar Vesterozas pilsētas simfonisko orķestri un prof. A. Norīti pie pults. Pēdējais patlaban vada Vesterozas pilsētas simfonisko un kamerorķestri. Prof. A. Norīša iecerētā stīgu kvarteta dalībnieki dzīvo trīs dažādās pilsētās, kas rēgulāru darbu padara tikpat kā neiespējamu, kādēļ par jauna kvarteta nodibināšanos runāt vēl pāragri. Interesanti atzīmēt, ka pēc kvarteta pirmā atklātā koncerta zviedru prese prof. A. Norīti atzīmēja par mūzikas burvi — trollkarl.

Vz.

KULTŪRAS CHRONIKA

Pianiste Silvija Bertholde-Ozoliņa, kas līdz šim spēlēja koncertciklu Urugvajas valsts radiofonā, nobeidzot ciklu ar latviešu skaņdarbiem, saņēmusi uzaicinājumu uzstāties Buenosairesas raidītājā.

Martā notika pianista V. Kvieša un diedātājas L. Caunītes koncerts Vestmontā, Kanadā. Aprīlī paredzama H. Lūses un V. Stota kopīga uzstāšanās Montrealā.

Karlsrūgā, Zviedrijā, franču mākslas izstādē bez Braka, Bonāra, Pikaso Ruo uc. piedalījās arī latviešu gleznotājs Reinholds Kainiņš un igaunis Vilarts. Kritika pēdējo apzīmēja par vienu no mūsu laika izcilākajiem grafiķiem.

Ņujorkā iznācis Sinklera Ljuisa jaunākais romāns Pasaule tik lāčū.

Mainavas salas īpašnieks princis Lenarts Bernadots uzņēmies šī gada protektorātu par visiem Nobela prēmijas laureātiem medicīnā. Tiem būs brīva ceļošana pa Rietumvāciju un uzturēšanās Lindavā.

Somu lielais kultūras mēnešraksts Kuva dažu pēdējo mēnešu laikā publicējis trīs V. Strēlertes darbus: dzejoļus Pilsēta naktī, Andante cantabile un sonetu Nāves ģerbonis.

Kingsveja aulā, Londonā, 28. jūlijā notiks latviešu instrumentālās mūzikas jaundarbu vakars. Programmā: V. Dārziņa sonāta klavierēm, T. Ķeniņa sonāta čellam, J. Mediņa un Alb. Jēruma darbi. Piedalīsies D. Kokere, K. Bidiņa un J. Ozoliņš no Zviedrijas.

Aprīlī uz Zviedriju koncertceļojumā dosies izcilais baritons Rob. Briedis, kas jau kopš 1944. g. dzied Romas operā. 1946. g. viņam bija vairākas viesizrādes, pat Milānas Skālā un dziedājis arī Romas filharmonijā, Vatikāna radio, Florencē, Parīzē un citur.

30. martā Adelaidē notika Elīnas Zālītes drāmas Svešās asinis izrāde. Lugu uzveda ALTA ansamblis, un tajā piedalījās M. Metere, V. Dulpiņš, O. Skrastiņa, H. Valtere, R. Putniņa, H. Gelzēns uc.

Ar amerikāņu impresāriju palīdzību atkal uz skatuves ticis A. Priednieks-Kavarra, kas pēc uzstāšanās Milānā dosies uz Stokholmu.

Savu koncertu Ķīlē devis čellists Valdis Zaķis, kas spēlē pilsētas filharmoniskā orķestrī. Vācu preses kritika ļoti atsaucīga.

Augusts Mitrēvics spēlē angliski

VĒSTULE LATVIJAI NO ASV

„Klausieties, August, man stāsta, ka jūs savā dzimtenē esat bijis aktieris. Vai jūs nevarētu šo piektdien piedalīties mūsu skolas vakarā?" Tā savu aktierisko kalpotāju Augustu Mitrēvicu uzrunā Endikota kolledžas vadītāja kaut kur skolas blakus telpās, apmēram starp virtuvi un priekšnamu.

Saruna, protams, notiek angliski, un nabaga Augusts par visu ātrumā izrunāto tekstu nav īstā skaidrībā, jo jaunā valoda vēl īsti nesēž ne kaulos, ne apziņā, kā daudziem citiem iecelotājiem. Bet tā kā uzrunātāja neapšaubāmi ir viņa šefiene un tik daudz ir pilnīgi skaidrs, ka viņu ielūdz piektdienas sarīkojumā, tad atteikties no aicinājuma nebūtu nekāds prāta darbs. Otrkārt, būtu arī interesanti redzēt, kā amerikāņi šādas lietas „taisa".

Augusts Mitrēvics sagatavojas savai pirmajai lomai uz amerikāņu skatuves

„Oh yes... O.K.! Thank you very much!" skan samulsusi atbilde, bet bez lielas vilcināšanās.

Vēlu vakarā no darba tai pašā kolledžā pārnāk Mitrēvica kundze:

„Klausies, kolledžā runā, ka tu uzstāsies sarīkojumā?!"

„Kādā sarīkojumā? Ak tai piektdienas vakarā. Tev skaudība, ko?" viņš augstprātīgi atsmīn sievai, arī agrākai aktrisei. „Esmu ielūgts, saproti, ir kaut kur padzirdējuši, kas es par putnu, un nu aicina. Interesanti!"

„Jā, interesanti gan, kā tu bez valodas uzstāsies ar priekšnesumiem!"

„Ar kādiem priekšnesumiem? Esmu ielūgts, saproti... Man parādīts gods!"

„Tad ej un pārliecinies pie melnā dēļa, kur balts uz melna izsludināta tava uzstāšanās."

Augusts sakļauj galvu: „Nevar būt!" Ilgi staigā pa istabu, bet neko izdomāt. Ja reiz izsludināts, kaut kas jādara. Atteikšanās būtu pārāk neērta. Drīz vien arī atsaukti atmiņā vairāki mīmiski tēlojumi no pagātnes: kā meitenes gatavojas uz balli, kā jaunekļi no dažādām aprindām atklāj pirmo mīlestību, kā pasaulslaveni mūziķi diriģē orķestrus... Tur varētu iztikt vairāk ar mīmiku vien.

Mitrēvica uzstāšanās piektdienas vakarā kolledžā tūdaļ kļūst sensācija, un nākošajā sarīkojumā viņu jau oficiāli uzaicina piedalīties trīscēlienu komēdijas Klaudija uzvedumā, kāda ārzemnieka lomā, kam arī valodas izrunas trūkumi nebūtu par traucējumu. Arī šī uzstāšanās gūst vislielāko piekrišanu. Klausītājiem Mitrēvica čevšādā izruna pat sagādā prieku. Izrāde beidzas ar slavējamiem Augusta panākumiem, kolledžnieki jūsmo, amerikāņu avīžnieki fotografē un intervē. Vietējā prese izceļ apstākli, ka Endikota kolledžas „janitor"s īstenībā ir ilggadīgs un slavens latviešu aktieris un var atskatīties uz 27 aktiera gaitu gadiem gan uz Rīgas teātra skatuves, radiofonā un filmā, gan arī latviešu trimdas teātrī.

Neko netraucē arī tas, ka avīzēs viņš nokrustīts gan par Mitrivick, gan Miltrivick. Iecienītā darbinieka Augusta talants atklāts, un viņš nu kļuvis par pirmo latviešu aktieri, kas uzstājies uz amerikāņu skatuves, amerikāņu ansamblī, amerikāņu lugā un amerikāņu valodā.

„Kas tur tie intervētāji un fotografi bija, no kurienes?" prasu Augustam.

„Kas nu tur viņus visus var saprast. Tu jau zini, ka man ar to angļu mēli iet baigi grūši. Bija no radio, televizijas, pat kino. Varbūt kas iznāks...?" šķelmīgi nosmīn viens no populārākajiem latviešu aktieriem.

Amerika ir plašu varbūtību un laimīgu iespēju zeme, varbūt arī Augustam laimējas... Un to viņam varam no sirds novēlēt.

Jānis Lejiņš

Bruklainē, Masačuzetā, aprīlī.

Opera, balets, teātris, filma

Bordo opera šoruden paredz pirmo reizi uzvest Žorža Bizē atstāto operu Jānis Briņģmigais. Darbu nenobeigtu atrada Parīzes Lielās operas diriģents Bišērs, kas arī komponējis tā nobeigumu.

Romā režisora Alesandro Blaseti vadībā uzņem filmā Gabriela Danuncio romānu Uguns, kuŗā viņš tēlo savu mīlestību pret kādreiz pasaulslaveno skatuves mākslinieci Eleonoru Dūzi.

Londonā kāda filmu sabiedrība nolēmusi gatavot filmu par Šekspira dzīvi un Ričarda Todu titullomā.

Londonā pārlikmē Richarda Štrausa operu Salome. Galveno lomu tēlo franču dejotāja Ludmila Čerina.

Minchenē no 1. līdz 31. jūlijam notiks vasaras svētku spēles. Uzvedīs Mocarta Cosi fan tutte un Don Huanu; R. Štrausa Salomi, Rožu kavalieri un Ariadni Naksosā; R. Vagnera Meistardziedoņus, Tristanu un Izoldi, Skrejošo holandieti un Tanheizeru, kā arī H. Pficnera Palestrīnu. Diriģēs J. Keilberts, E. Jochums, G. Solti un R. Hegers.

Ingrida Vīksna

Mums jābeiem jūcā

ROMĀNS

(63. turpinājums)

Vāciešiem bija daudz kritušo un pamestu ieroču — ložmetējs, smagie mīnmetēji un šautenes, bet visu savākt nebija laika — bija ievainots bataljona komandieris, un, pagatavojuši no kokiem un segām nestuves, vīri to nogādāja pie trosa.

Komandiera ievainojumi bija smagi — sašauts vēders, plecs un kājas, bet, visiem spēkiem mēģinādams pārvarēt sāpes, viņš vēl no nestuvēm vadīja kauju.

„Zēni," viņa vārdi nāca smagi un saspiesti pār lūpām, „kamēr vācieši nav atjēgušies, turpiniet uzbrukumu!"

Kad pēdējie vācieši bija izklīdināti, rotām ap deviņiem vakarā izdevās apvienoties un lēnām virzīties uz priekšu. Lai no jauna neiekļūtu vācu ielenkumā, bataljons virzījās pa šauriem sāncejiem, neizbrienamu dūksnāju un pa sakņainām mežu takām.

Kratīdamies uz nelīdzenā ceļa un cīnīdamies ar sāpēm, komandieris mēģināja dot vēl dažas pavēles, bet tad viņu pārņēma nesamaņa. Likās, ka zēniem šī vīra ciešanas divkāršoja spēku, jo kad meža malā atkal parādījās sakoncentrēti vācu spēki, tie metās kaujā ar tādu sparu un niknumu, ka pēc īsas sadursmes vāciešiem bija jāatstāj mežsarga mājas, kur tie bija nocietinājušies.

Pieķērušies nestuvēm, puiši uzmanīgi cēla no ratiem komandieri, lai atbrīvotajās mājās to pienācīgi apkoptu un pārsietu, bet paraudzījušies tā pelēkajā sejā un nevarīgi nolaistajā rokā, vīri saskatījās un atsedza galvas. Komandierim vairs nevajadzēja nekā — tas bija kritis astoņpadsmitā novembra kaujā, ticēdams šīs dienas mūžīgumam.

Pārklājuši saplosīto ķermeni ar Latvijas karogu un iedeguši galvgalī trīs vaska sveces, vīri drūmām un cietām sejām izgāja cauri mežsarga istabai, lai pēdējo reizi atvadītos no kritušā.

Tomēr kavēties nedrīkstēja ilgi — kuru katru brīdi vācieši no jauna varēja sapulcēties uzbrukumam, tādēļ vīri steidzās apbedīt komandieri un devās tālāk.

Pēc niknās kaujas un grūtā pārgājiena puiši bija noguruši un izmocīti, daudzi kliboja vai nesa saitē pakārtu roku, taustīja paviršī apkoptās brūces, kas sāpēja un asiņoja. Pēc pāris stundām viņi apmetās kādā purva malā, lai atpūstos un apkoptu ievainojumus, jo tālāk iet lielais vairums vairs nespēja.

No purva cēlās migla, un lipīgs drēgnums ložņāja pa saplosīto apģērbu skrandām, stindzināja izmirkušās kājas un pietampušos locekļus.

„Manis pēc lai pats purva velns mani parauj, ja es tagad nedabūju apsildīt nagus un applaucēt iekšas ar malku karsta šķidruma," noteica kaprālis Vērdiņš un pētīja pelēkās debesis. Varu derēt, ka šitādā miglā mūs neviens neatradīs — vajadzētu tomēr apsildīties."

Pacēlās acis pret biezo miglas sienu, kur ienira un iznira neskaidri stāvi, Juris izšķīrās — tik ilgi drīkstēja iekurt uguni, kamēr uzvārās katram pa krūzei karstas tējas ūdens, ko pasmēla turpat grāvī, garšai piemetot sauju brūkleņu mētras. Viņš nu bija palicis vecākais grupā, un ar lielāko kaujas pieredzi, — un pēc bataljona komandiera nāves uzņēmās vadību.

Gandrīz katram kabatā bija paglabājies pa cukura graudam, arī pa lāsei spirta, un kad brūnais grāvju ūdens sāka mutuļot, vīri kāri pieplaka skārda krūzēm un kausiņiem, nejuzdami, kā tiem čulgās sarāvās lūpas un mēles. Dažs ātrumā bija paspējis noraut arī zābakus, lai apsildītu slapjās kājas, bet jau pēc dažām minūtēm nāca pavēle uguni izdzēst, un vīri palika tumsā bez gaismas un siltuma.

Pēc šīs nakts sākās neziņas un satraukuma pilnas dienas. Virzīdamies aizvien tālāk pa mežaino apvidu, vīri uzmanīgi pētīja apkārtni, iegriezdamies pa reizei reti izkaisītajās mājās, lai izlūgtos ko ēdamu, jo pārtikas krājumi bija izbeigušies.

Zemnieki deva, cik spēja, tie bija šo to arī dzirdējuši par novembra kaujām, un zināja stāstīt, ka vācieši pametuši vairāk nekā divi simti kritušos. Tomēr vajātājus nekur vairs nemanīja, un pēc ilgas klaiņošanas Juris nolēma apmesties kādās mājās Abavas krastā, kur saimnieks solīja izgādāt pajumti un pārtiku.

Izvirtījis izlūku grupas un priekšposteņus, Juris ar pārējiem vīriem palika uz vietas, lai salabotu ieročus, apkoptu ievainotos un sagatavotos ziemai.

Šais dienās, kas rāmas un aukstas aizvien dziļāk grima decembra tumsā, steigdamās pretī Ziemassvētku gaišumam, Jurim bija daudz laika pārdomāt nākošo cīņu izredzes un iespējas. Bija skaidrs, ka vācieši ātrāk nerimsies, līdz pēdējie cīņas spējīgie vīri būs izklīdināti un iznīcināti, tādēļ bija jābūt modriem un jāsagatavojas uz vislaunāko.

Bet viņš zināja pārāk skaidri, ka ilgai un nopietnai pretestībai drīz aptrūks munīcijas, un ka tomēr reiz būs jāatsakās no atklātas kaujas pret daudzkārt spēcīgāko pretinieku. Tad atlika vienīgi sadalīties pulciņos un turpināt savas gaitas paslepus. Varēja vai nu virzīties uz jūras pusi, mēģinot tikt pāri uz Zviedriju, vai arī palikt mežā, gaidot tālākos notikumus.

Pats par sevi Juris jau sen bija skaidrībā — savu solījumu viņš nodomāja lauzt, un jūra viņu tādēļ nevilināja. Tomēr visiem spēkiem viņš vēlējās nokļūt kaut reizi Ventspilī vai arī aizsūtīt uz turieni kādu ziņu. Pat kauju brīžos viņu mocīja ilgas, un dažbrīd viņš vēroja sevi lielā nesaprašanā — tās bija gluži jaunas un nebijušas izjūtas viņa dzīvē.

Pirmā decembra nedēļa virzījās uz galu, kad kādā saltā dienā bataljona atlikušos vīrus iztraucēja jauns vāciešu uzbrukums.

Visgarām Abavai nostādītie ložmetējnieki un patšautenes šķaidīja niknu uguni, bet vācieši mīnmetēju un smago ieroču aizsegā mēģināja celties pāri upei. Pirmo uzbrukuma vilni puiši atsita ātri, iegūdami ložmetēju, granātas un saņemdami gūstekņus, kas zināja stāstīt, ka vācieši uzbrūkot ar vienu pulku un vairākiem bataljoniem.

Padzirdējis šo bargo vēsti, Juris sadrūma un viņa novājinātā jusā seja kļuva vēl cietāka un asāka. Izsūtījis izlūkus, viņš mēģināja nosprostot katru svarīgāku vietu Abavas krastā ar ložmetējiem un patšautenēm, un nepacietīgi gaidīja atgriežamies savus puišus.

Tie vairs neatnāca.

Toties asa un nemitīga apšaudīšanās turpinājās visu dienu līdz, tumsai iestājoties, uzbrucēji apklusa un puiši sapulcējās savā iepriekšējā apmešanās vietā. Daudzu trūka, daudzi bija ievainoti, tomēr pa dienas kauju bija saņemti arī desmitiem gūstekņu un ieroču.

Septītā decembra rīts atnesa sev līdz vācu izlūkdidmašīnu rūkoņu, kas mēģināja kapāt vīrus gan ložmetējiem, gan no lielām gaisa mīnām. Visa diena pagāja smagās cīņās, pamazām atkāpjoties dziļāk mežos un mēģinot jaukt vāciešiem pēdas, lai tie neuztaustītu galveno spēku atrašanās vietas. Munīcija aizvien draudīgāki gāja uz beigām, un Juris izmisīgi juta tuvojamies brīdi, kad būs jādod pavēle vīriem izklīst, lai tie mežos paglābtu savas dzīvības tālākām dienām.

(Turpinājums sekos)

Panamerikas olimpiskās spēles

Milzīgi skatītāju skaitļi — Fukss grūž lodi 18,22 m, bet Ričards lēc ar kārti 4,80 m. — Stendzenieks nestartē

SPORTA VĒSTULE LATVIJAI NO ČĪLES

Panamerikas olimpiskajās spēlēs šogad piedalījās 21 nācija. Dažas gan iztrūka, piem., financiālu grūtību dēļ, nepiedalījās Bolīvija, bet Urugvaju atturēja saspīlētās politiskās attieksmes ar diktātorisko Perona valdību. Citas valstis bija sūtījušas relātīvi mazu dalībnieku skaitu — Kanada 4 peldētājus, Haiti 2 svaru cēlējus, Jamaika vienīgi bij. pasaules rekordistu 400 m sk. Mekkinleju, bet lielumties Dienvidamerikas nācijas piedalījās ar prāvu izlasi — ASV uz Buenosairesu bija sūtījusi 170 dalībnieku, Čīle — 260, Meksika — 220, Brazilija — 200, bet pati rīkotāja Argentīna — 460. Kā Čīles vieglatlētu valsts vienības treneris pavadīju čīliešu sportistus, varēdams labi novērot un novērtēt citu valstu atlētu spējas.

Spraigākās sacensības, kā jau gaidīts, risinājās vieglatlētikā. Dominēja ASV pārstāvji. 400 m un 800 m skrējienos vieglatlētu uzvarēja Londonas olimpisko spēļu zelta medaļas ieguvējs Vaitfīlds ar 47,8 sek. resp. 1:53,2 min. laika atzīmi. Lodes grūšanā Fukss realizēja 17,25 m tālumu. Viens viņa grūdiens pat uzrādīja 18,22 m mērījumu, bet šo vareno sasniegumu neatzina, jo kāds no Argentīnas tiesnešiem grūdienu atzina par nepareizu, bet neviens nespēja paskaidrot, kādēļ tas bijis nepareizs! ... Nelaimīgais Fukss vēl ilgi lēkāja metiena lokā un nevēlējās atstāt to. Šoreiz pasaules rekords, tātad, vēl neuzvijās virs 18 m robežas, bet, pazīstot Fuksa spējas, nav jāšaubās, ka tas notiks jau visā drīzumā. Kārtslēkšanā uzvarēja Ričards (ASV), bez sevišķām pūlēm veicot 4,50 m. Ja šoreiz skatītāji no viņa gaidīja jaunu pasaules rekordu, tad nācās vilties, bet jau dažas dienas vēlāk Ričards Čikagā pārlēca 4,80 m. (Pēc citām ziņām 4,71 m. — Red.). Ar to no rekordu saraksta būtu svītrots Varmerdama 4,769 m varējums 1942. g. Šķēpa mešanā Londonas olimpisko spēļu sudraba medaļas ieguvējs Seimūrs (ASV) palika 2. vietā ar 67,38 m atzīmi, jo argentīnietis Hebers spēja 68,06 m. Stendzenieks sacensībās nevarēja piedalīties, jo vēl nav ieguvis Čīles pavalstniecību. Bez amerikāņiem arī Čīles un Argentīnas vieglatlēti guva labus panākumus. Tā, piem., čīlieši izcīnīja 1. vietu desmitcīņā, dubultuzvaras 80 m barjēros un tāllēkšanā sievietēm, 2. vietas augstlēkšanā, 1500 m skrējienā un visās stafetēs aiz amerikāņiem. Maratona skrējienā pirmais lielajā River Plat stadionā, kurā vietas 110.000 skatītājiem, atgriezās pēdējo olimpisko spēļu uzvarētājs Karēra (Argentīna), veicot distanci 2:36 st.

Basketbolā ASV Argentīnai revanšējās par negaidīto zaudējumu pasaules meistarsacīkstēs, izcīnot 1. vietu. 2. vietā ierindojās Argentīna, 3. Brazilija, 4. Kuba, 5. Čīle un 6. Panāma. Peru, Meksika, Paragvaja un Kolumbija fināla spēlēs netika. Luna Park vingrotavā vietu 60.000, bet daudzi palika ārpusē. Boksa sacensībās visās 8 svaru katēgorijās uzvarēja argentīnieši, bet 2. vietas sadalīja Čīles, ASV un Brazilijas pārstāvji. Amerikāņu amatieru vienība šajās sacensībās piedzīvoja smagus zaudējumus. Peldēšanas sacensībās labākās sekmes guva ASV, Argentīnas un Meksikas sportisti. 1500 m kraulā brazīlietis Okomota reālizēja jaunu Dienvidamerikas rekordu, nepaliekot tālu aiz pasaules labākā varējuma. Futbola turnīra finālā Argentīna uzvarēja Čīli, bet airēšanā visas 1. vietas piekrita argentīniešiem, bet otrās — čīliešiem. Līdzīgs stāvoklis kā airēšanā bija arī riteņbraukšanā. Jāšanas sacensībās kā vienību, tā individuālajā konkurencē pārākie izrādījās Čīles reprezentanti. Šaušanā izteicās ASV, Argentīnas un Peru sportistu pārākums, bet vingrošanā aiz Argentīnas labākiē bija Kubas pārstāvji.

Visās sacensību dienās bija daudz skatītāju. Katru vakaru nozīmīgākos sarīkojumus apmeklēja arī Argentīnas valsts prezidents Perons ar kundzi Evitu, kas ieradās arī olimpiskajā ciemā, kur bija apmetināti pāri par 2000 sportistu, un iepazinās ar katras tautas novietnēm. Šeit man radās izdevība aprunāties ar Evitu Peronu, kas dzīvi interesējās par Latvijas likteni. Argentīnas valdība sporta dzīves veidošanai un attīstībai pievērš milzīgu vērību, tādēļ nav sevišķi ko brīnīties par argentīniešu lieliskajiem panākumiem. Argentīnas pārstāvji pārliecinoši uzvarēja punktu kopvērtējumā, atstājot 2. vietā ASV, 3. Čīli, 4. Meksiku un 5. Braziliju. Panamerikas spēles izrādījās krietna priekšpārbaude Helsinku olimpiskajām spēlēm, kas risināsies 1952. g. vasarā tūkstoš ezeru zemē.

Edgars Laipenieks

Santjago, martā.

Latviešu sports Eiropā un citos kontinentos

Slēpotājs un vieglatlēts Imants Sinka, kas dzīvo Zviedrijā, turpmāk nolēmis pievērsties mākslai. Viņš jau paspējis sarīkot vairākas savu gleznu izstādes.

Basketbolists A. Miezītis no Hamiltonas pārcēlies uz dzīvi Toronto. Vietējiem latviešu basketbolistiem ar to radies vērtīgs pastiprinājums. Toronto nule sācies arī iesācēju kurss paukošanā, ko vada Herberts Zichmanis.

Kanadas latviešu sporta vadītājs Z. Zentiņš par nekorrektu rīcību naudas lietās diskvalificējis Arvīdu Luķi, kas agrāk dzīvoja Toronto, bet tagadējā dzīves vieta nezināma, atņemot viņam uz nenoteiktu laiku starta un līdzdalības tiesības Kanadas latviešu sporta kopās.

Zviedrijas latviešu basketbolisti sākuši meistarsacīkstes. Citās sporta nozarēs latviešu meistarsacīkstes notikušas jau 4 reizes, bet basketbolā tādas Zviedrijā risinās tikai pirmo reizi. Grūtības rada lielo ceļa attālumu pārvarēšana, kā arī telpu un laukumu trūkums. Stokholmas latviešu sporta klubs piedalās ar 2 vienībām — „Vecajiem" un „Jaunajiem". Vecie pieveica visjaunākos — JKS ar 33—26 (12—16), spēlējot šādā sastāvā: Klaišis, Sodums, Jūrmala, Ritums, Kreicbergs, Baidiņš.

Zviedrijā pie Daugavas Vanagiem 1. martā nodibinājusies pirmā sporta kopa — Čēpingā. Par vadītāju izraudzīts Ilgonis Kalniņš, par vietnieku Ilgvars Tilmanis.

Pasaules sporta laukumos

Bavārijas meistars basketbolā Minchene FC Bayern, kura sastāvā spēlē 4 latvieši, zaudēja pret Minchenes amerikāņu sastādīto vienību All Stars 46—74.

Vācijas futbolisti, gatavojoties valstu sacīkstei ar Šveici, sacentās ar spēcīgo Zāras apgabala izlasi, gūstot pārliecinošu 7—1 (2—1) uzvaru.

Čīļā par Eiropas meistara godu boksā smagā svara katēgorijā Džeks Gārdners (Anglija) 15 raundos pēc punktiem uzvarēja Jozefu Veidingeru (Austrija). Tai pat dienā Anglija ieguva arī otru Eiropas boksa meistartitulu, jo Dons Kokels 6. gājienā ar k. o. pieveica Albertu Ivelu (Francija). Gārdners drīzumā viesosies Vācijā, sacenšoties Dortmundā ar Neihausu. Ten Hofu vai Ruksu Gārdners kā pretiniekus noraidīja.

Krustvārdu mikla

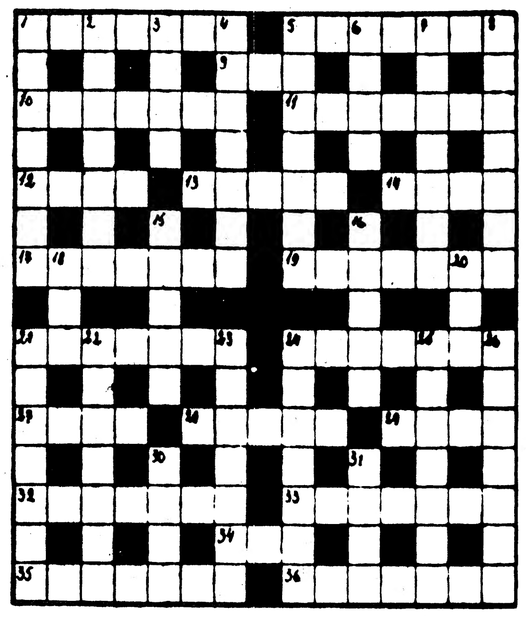

Limeniski: 1. Pilsēta ASV. 5. Latviešu rakstnieks. 9. Bij. latviešu sporta biedrības iniciāļi. 10. Latviešu mūziķis. 11. Laika robeža. 12. Koki. 13. Sievietes vārds daudzskaitlī. 14. Sala Daugavā. 17. Kr. Valdemāra dzimtene. 19. Patmīlis. 21. Līdzināt. 24. Bij. trimdas teātŗa administrātors. 27. Uzraudzītājs. 28. Novietots. 29. Nedzeŗams ūdens. 32. Vācu komūnistu vadonis. 33. Vīrieša vārds. 34. Aicina. 35. Sievietes vārds. 36. Jokots

Stateniski: 1. Noziedznieks. 2. Klāts. 3. Slavena zirgu audzētava Latvijā. 4. Pagasts Latvijā. 5. Skatuve. 6. Akmeņu celtnes. 7. Izturīgs audums. 8. Sasitīts. 15. Dārznieka darba rīki. 16. Pārmācīt. 18. Austrumnieku vīr. vārds. 20. Vista. 21. Melnai rasei piederīgais. 22. Vārstuļi. 23. Leģenda. 24. Valsts Eiropā. 25. Caurumoti. 26. Dīkdienis. 30. Pludo. 31. Vīrieša vārds.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Limeniski: 1. Ape. 3. Ore. 5. Jož. 7. Aŗ. 9. Ka. 10. Od! 12. Ra. 13. Jāl 14. Es. 15. La. 17. Aki 19. Āžē. 21. Jāt. 22. Dod. — **Stateniski:** 1. Ala. 2. Eji 3. Ož. 4. Ēna. 6. O. K. 8. Roja. 9. Kasa. 11. Da (krieviski). 12. Re. 15. Lej. 16. Iz. 18. Kodi 19. AT. 20. Ēd.

SVĒTDIENAS SKOLĀ

Bērniem svētdienas skolā rāda attēlu, kur redzamas kristīgo vajāšanas senajā Romā — plēsīgi lauvas cirka arēnā uzbrūk tur iemestajiem kristīgajiem. Lienīte, apskatot bildi, lielā līdzjutībā iesaukstas: „Tur tas mazais lauva, nabadziņš, nav dabūjis nevienu kristīgo!"

Raibā pasaule

— Austrāliešu farmeris Viljems Konnelijs, gramstīdamies pa naktsgaldiņu pēc miega zālēm, aiz pārskatīšanās paņēma un iedzēra mākslīgā mēslojuma tableti. Uztraukts viņš zvanīja ārstam, bet ārsts paskaidroja, ka neesot ko baidīties: nekas ļauns nenotikšot, kaut arī tabletes saturs atbilst astoņiem bušeļiem zirgu mēslu.

— Itāļu gleznotājs Egidio Boski uzgleznojis ainavu uz kniepadatas galviņas, par otu izlietodams sērkociņa galā piestiprinātu matu.

— Kādā Ņujorkas firma aplēsusi, ka 500.000 amerikāņu valkājot parūkas. Mākslīgo frizūru lietotāju skaits pēdējos pāris gados esot divkāršojies.

— Brazīlijai gan ir daudz kafijas, bet ne tik daudz ārzemju valūtas. Tādēļ brazīliešu valdība piedāvājās savu biedru maksu UNESCO samaksāt ar 30.000 maisiem svaigu kafijas pupiņu.

1951. g. 28. martā aizgāja Dieva mierā mūsu mīļā māmiņa un sievasmāte

† **LIZETE DĀBOLIŅŠ** dz. ROZENBERGS

Dzim. 1878. g. 9. sept., apbedīta 1951. g. 3. aprīlī Askeras kapsētā, Norvēģijā.

Pēc viņas sēro
meita, znots Norvēģijā, dēls nozīmīgā svešumā.

Pār kalniem, lejām daudz es gāju,
Sirds pagura un apstājās ...
Es aizeju uz Tēva māju,
Jo maldos šeit bez dzimtenes.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām mūsu mīļā meitiņa

† **LILIJA BRAUERE**

stud. pharm.

aizgāja Dieva mierā š. g 1. aprīlī. Apbedīta 4. aprīlī Bad Minderes kapsētā.

Es neesmu zudusi, Vecāki.
Bet dzīvoju mūžības gaismā.

Pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās

† **LILIJA BRAUERE**

Dzim. 1923. g. 20.9., mirusi 1951. g. 1.4.

Apglabāta 1951. g. 4.4. Bad Minderes kapos.

Bad Minderes san. latvieši.

1951. gada 22. martā negaidīti pēkšņā nāvē miris

† **JĀNIS SVĀRPSTIŅŠ**

dzimis 1868. gada 27. maijā Valkā, apbedīts 1951. gada 24. martā Heidelbergā, Neuheimas kapos.

Gan mīlestībā klusi
Par Tevi as'ras birst, Pēc viņa skumst
Ko ar Tev' zaudējusi, māte, brālis, radi un draugi tālumā.
To sirds vairs neaizmirst.

Rob. Krūkliša grāmatnīca

piedāvā latviešu grāmatas plašā izvēlē. Pieņem un atjauno abonementu latv. laikr. un žurnāliem.

1201, E. Grand River Ave, East Lansing, Mich., U. S. A.

(133)

IZLIETOJIET IESPĒJAS

pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu

LATVIJA

PA GAISA PASTU

uz sekojošām zemēm:

uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanadu — DM 8,50 mēnesī, saņemot avīzi 4—5 resp. 5—7 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzēlandi — — DM 11,— mēnesī.

LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu darīs prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā.

Gaisa pasta abonements pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā.

LCK APGĀDS LATVIJA

PASTEIDZIETIES IEGĀDĀTIES

AUGUSTA GAILITA romānu

Pāri bangainiem ūdeņiem,

kura izsūtīšana sākta šinīs dienās.

Pazīstamā igauņu autora jaunais darbs, kura oriģināls nāca klajā š. g. sākumā Stokholmā, radījis tik lielu interesi, ka pēc abonentu un pārējo iepriekšējo pasūtinājumu izpildīšanas atliek vairs tikai neliels skaits eksemplāru.

Romāna darbība noris igauņu bēgļu laivā, bēgot uz Zviedriju, bet tēloto ļaužu — karavīru, zvejnieku, mācītāju, ģimenes māšu, zemnieku, spekulantu u. c. — pārdzīvojumos un stāstos reljefi atēnojas baigā gada briesmas mūsu kaimiņzemē Igaunijā.

Cenas: broš. DM 6,50, aud. sēj. DM 8,50; Dol. 1,80 (ies. 2,35); K. dol. 1,80 (2,35); Šil. 11/5 (14/10); A. šil. 14/— (18/3); Zv. kr. 7,80 (10,20); D. kr. 11,— (14,35); Fr. fr. 600,— (785,—); B. fr. 80,— (105,—).

Pasūtinājumus Vācijā pieņem apgāds LITERA, (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager; ārzemēs — mūsu pārstāvji:

ANGLIJĀ:
Galv. pārstāvis A. Veinbergs, 41, Carysfort Rd., London, N. 16.
Z. M. Fogts, Papardes Zieds, 11, Wyresdale Rd., Bolton, Lancs.
J. Umbris, 33, Queens Rd., Bradford.
V. Skultāns, 3, Prospect Place, Child's Hill, London, N. W. 2.
A. Obšteins, 36, Fairhazel Gardens, London, N. W. 6.

ASV:
Galv. pārstāvis A. Ābolinš, 102—15, 85th Drive, Richmond Hill 18, N. Y.
K. Roze, 42, Pleasant Valley Ave., Staten Island 4, New York.
Fr. Igals, 1002, No. 42 St., Seattle 3, Wash.
J. Jēkabsons, 3621, Natalie Ct., Richmond, Calif.
A. Bolšteins, 1152, East 6th Ave., Monmouth, Ill.
E. Dobelis, Latvju Grāmata, 503, 2nd St., N. W. Waverly, Iowa.
J. Kājiņš, 600, Tremont St., Boston, Mass.
Rita Liepa, 156, West 78 St., New York 24, N. Y.
N. Egļītis, c/o Mr. J. R. Davidson, Pocahontas Country House, Pocahontas, Iowa.
Rob. Krūklītis, 1201, E. Grand River Ave., East Lansing, Mich.
J. Paucītis, 2116, North Capitol, Washington, D. C.
Nik. Priedītis, 411, W. Jackson St., Colorado Springs, Colo.

AUSTRĀLIJĀ:
Alb. Priedītis, „Rīga", 32, St. Mary St., Camperdown, Sydney, N.S.W.
A. Plaudis, 73, Francis St., Belmont, Geelong, Vic.
E. Polikevičs, 97, Military Rd., Neutral Bay, Sydney, N.S.W.
A. Šmits, 21, Linden Ave., Wendouree, Ballarat, Vic.
O. Strauts, Box 1560, G.P.O. Adelaide, S. A.
J. Strautiņš, 12, Seventh Ave., Alberton, S. A.
A. Medenis, Migr. Center (Staff), Bathurst, N.S.W.
N. Tenisons, Beechworth, Vic.

BELĢIJĀ:
Ad. Sprudžs, 4, rue Craenendonck, Louvain.

BRAZILIJĀ:
A. Skujiņš-Rasa, c/o Rev. J. Lukass, Caixa Postal 50, Sao Paulo.

FRANCIJĀ:
Ilona Leimane, Chez Guery, 5, rue Cart, Saint Mandé, Seine.
R. Frīdenbergs, Hotel „Guy", 6, rue La Condamine, Paris 17—e.

KANADĀ:
Velta Toma, 10319—99 Ave., Edmonton, Alberta.
I. Andrejsons, L.R.A., P.O. Box 383, M. 27—30 c., Ottawa.
J. Drupals, 10155, Waverly, Montreal, P. Q.
V. Zieduņš, Latviešu grāmatnīca, 92, Morse St., Toronto, Ont.

ZVIEDRIJĀ:
Ingrīda Vīksne-Fogele, Järnvägsgat. 42 A, 3 Sundbyberg.
A. Strautmanis, Bredmansgat. 4-b/I, Uppsala.
J. Sviestiņš, Trollebergsväg. 38 b, Lund.

Vēl dabūjama Literas pirmā grāmata

HUGO PURIŅA noveles

EKSELENCES PIEZĪMES

Broš. DM 5,—, ies. DM 7,—.

Aprīļa beigās iznāks

ELVĪRAS KOCIŅAS romāna

EIROPAS VĀRTOS

pirmā grāmata.

Cenas: broš. DM 6,—, ies. DM 8,—; Dol. 1,65 (2,20); K. dol. 1,65 (2,20); Šil. 10/6 (14/—); A. šil. 13/— (17/3); Zv. kr. 7,20 (9,60); D. kr. 10,— (13,25); Fr. fr. 550,— (730,—); B. fr. 74,— (98,—).

Latviešu rakstnieku, žurnālistu un grāmatrūpniecības darbinieku kopa

LITERA

(150)

Ādas izstrādājumi

Ar Brīvības piemineklja un valsts ģerboņa attēliem, nesūbējoša 9 karatu zelta dobspiedumā:

vēstuļu mape, 23×17 cm	45 šil.
vēstuļu mape, 25×22 cm	60 „
vēstuļu mape, 29×25 cm	75 „
foto albums, 28×20 cm	35 „
foto albums, 40×27 cm	55 „
kabatas portfelis, 2 daļ.	33 „
kabatas portfelis, 2 daļ. ar r. sl.	36 „
kabatas portfelis, 3 daļ.	42 „
adrešu grāmat. ar alfab.	22 „
grāmatu aizsargvāki	20 „
sīknaudas maks (bez grezn.)	7 „
portfelis, 45×32 cm (bez grezn.)	180 „

Ar tautisku ornamentāciju speciālā modulācijas ādā:

dāmu rokas soma	100—200 šil.
vēstuļu mape, 29×25 cm	110 „
vēstuļu mape, 25×22 cm	90 „
foto albums, 28×20 cm	70 „
kabatas portfelis, 2 daļ.	60—80 „

Koka izstrādājumi

Alus kauss ar vāku	66 šil.
alus kauss bez vāka	50 „
svečturis, 3 žub.	70 „
svečturis, 2 žub.	60 „
svečturis, 1 žub.	30 „
sienas šķīvji	38 „
rotas lietu kārba	25 „
pūdera kārba	20 „

Ādas izstrādājumus pēc vēlēšanās labprāt izsūta kā nesaistošus paraugus.

Voldemārs Čoks

60, Percival Street,

Peterborough, Northants., England

(155)

LATVIJA

Nr. 28 (472), 1951. g. 11. aprīlī

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

Abonements Vācijā,

pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4,— par eks. mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.), DM 3,50 mēn., uz ārzemēm DM 4.80 mēn., atsevišķā numura cena DM 0.50; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8,50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

Sludinājumi Vācijā

maksā DM 0,90 par vienslej. nonpareilles iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu slud. DM 8,—; vienreiz. 5 iespiedumr. slud. DM 3,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši.

Abonenta un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.

LCK APGĀDS LATVIJA
(13b) Grafenaschau, Obb.,
Regierungslager,
US-Zone, Germany.

VALTERS ZIEDIŅŠ
TORONTO LATVIEŠU
GRĀMATNICA
92 Morse St. — Tel. GL 8646
Toronto, Ontario, Canada.

Izpilda grāmatu pasūtinājumus Ziemeļu un Dienvidamerikas valstīm. Vienmēr krājumā jaunākās grāmatas. Pieņem abonementus visiem latviešu trimdas periodiskiem izdevumiem un LCK apgāda Latvija grāmatām.

Pieņem laikr. LATVIJA pasūtinājumus uz Kanadu pa gaisa pastu; abonementa maksa — Kanadas $ 2,— mēnesī.

LCK apgāda un laikraksta LATVIJA pārstāvis Toronto, Ont., Canada.

(650)

„Pax sovjetica"

KAM VAJADZĪGI „ŠIE DŽENTLMEŅI"?

Kad komūnistiskās „Miera padomes" sesijas laikā Berlīnē izskanēja izbrīns par to, kā gan vēl pavisam nesen par varenākajiem pasaulē reklāmētie padomju bruņotie spēki kļuvuši par „mazu miera laiku armiju", Ilja Erenburgs šķietami līdz,ūtīgi pasmaidīja un, norādīdams uz apkārt stāvošajiem „Miera padomes" locekļiem, prasīs pārstāvjiem teica: „Ja mums būtu 175 divīzijas, kādēļ tad mums vēl vajadzētu šos džentlmeņus?!" Erenburga argumentācijas asprātību nevar apstrīdēt, um tomēr tā nespēj aizklāt patiesību. Kremlim ir 175 divīzijas, un tomēr nepieciešami arī minētie „džentlmeņi." Kāpēc? —

Šis „kāpēc" būtu tiešām liels jautājums, ja 175 divīzijas būtu burvju rīkstīte uzvarai Eiropā vai jebkur citur. Taču tā nav. Lai divīzijas varētu virsīties uz priekšu un pa ceļam nedabūtu galu, tām vajadzētu baudīt simpatijas iedzīvotājos vai nodrošināt sev priekšzīmīgu transporta sistēmu no aizmugures. Simpatiju, vismaz Vācijā, nav, jo tās nevar radīt ar Oderas-Neises līniju, vai turot simtiem tūkstošu vāciešu gūstā un desmitiem tūkstošu Austrumjoslas iedzīvotāju koncentrācijas nometnēs. Arī transporta no aizmugures nav, jo nav pietiekami daudz tērauda dzelzceļa sliedēm u. c. vajadzībām.

Taču ne jau tērauda vien Pad. savienībai trūkst — izņemot dzelzi, izjūtams gandrīz visu metallu trūkums. Par spīti 175 divīzijām, tai trūkst arī pārākuma vai vismaz līdzvērtības atombumbu ražošanā, tālidistanču bumbvežu, bez tam vispār vēl lielāki gaisa spēki un to uzturēšanai nepieciešamās naftas rezerves.

Pēdējais punkts, varbūt, pats svarīgākais. Ja arī Pad. savienībai tuvākā laikā būtu tikpat lieli gaisa spēki kā ASV, tā vienkārši nespētu tos uzturēt — puse visas padomju un vasalvalstu naftas gada produkcijas aizietu, lai segtu šādu gaisa spēku degvielu patēriņu — viena gada laikā apmācību apstākļos vai trīs mēnešus — kara laikā. Radikāli nelīdzētu arī uzmākšanās Iranai. Trūkstot transporta iespējām, Kremļa degvielu cisternā vismaz trīs gadus ieplūstu tikai bēdīgs piliens naftas.

Krievu lāčim tādēļ pagaidām ir jānogaida vai pat jāatvelkas savā alā. Apvienotās nācijas no izdevīga foruma padomju propagandai tagad draud izvērsties par Nirnbergu „Ļeņina-Staļina partijai". Pēc šīs neveiksmes pielaiž iespēju, ka Padomju savienība tuvākajā laikā UN atstātu, lai kopā ar satelītvalstīm par īsto „miermīlīgo tautu sapulci" nākotnē uzskatītu „Pasaules miera kongresu" ar „Miera padomi" kā izpildorganu.

Un te, lūk, ir vajadzīgi „šie džentlmeņi" — lai viņi paši un citi varētu rakstīt, ka pēdējais laiks atstāt amerikāņu kara kūdītāju okupēto UN un tā vietā raudzīties uz Kremļa saorganizētajiem kongresiem kā vienīgiem pasaules miera glābējiem.

Taču „šie džentlmeņi" bija vajadzīgi vēl kam citam. Šinīs dienās Balkānu valstīs ar lielu pompu jau sākās parakstu vākšana Berlīnē izlemtajai „Miera petīcijai", kas vērsta galvenokārt pret Rietumvācijas remilitarizāciju. Tai, tāpat kā pagājušajā gadā Stokholmas uzsaukumam, parakstu vākšanu komūnisti plaši organizēs arī brīvajā pasaulē. Pēc komūnistu agresijas Korejā, Tibetas okupēšanas un ciņu atjaunošanās indokīnā gan būs daudz grūtāk arī politiski neizglītotajam „mazajam cilvēkam" iegalvot, ka pasaules mieru iespējams nodrošināt ar parakstu pret rietumvalstu pašreizējo politiku. Bet lētticīgo joprojām netrūkst, un vārdam „miers" vēl arvien laba skaņa.

Kā savā ziņojumā nesen uzsvērusi ASV kongresa komisija pretamerikāniskas darbības apkarošanai, padomju jaunā miera ofensīva cer pār visām lietām Maskavai labvēlīgi ietekmēt militāri nozīmīgas personas, zinātniekus, ģenerāļus, atompētniekus, garīdzniekus, kā arī sieviešu, jaunatnes un arodorganizācijas. Pagājušā gada kampaņa esot izvērtusies par plašāko un sparīgāko globāla mēroga pasākumu psichologiskajā karā, kura panākumi daudzkārt novērtēti par zemu.

Tā, klusībā gatavojoties uzbrukumam, Kremlim paliek maza cerība, ka starplaikā šīs propagandas ietekmē rietumi varētu krist tā rokās bez kara. Newsweek uzskata par iespējamu pat vispārēju pakāpenisku Maskavas atkāpšanos uz savām robežām nākamā gada laikā, ja rietumvalstis šogad pareizi izspēlētu savas politiskās kārtis. Tas šķiet pārāk skaisti, lai būtu ticami. Toties reālāks ir kas cits — kamēr lācis savā alā maisa miera miglu Eiropai, lai tās aizsegā netraucēti sagatavotos „pēdējai zvejai sadulkotos ūdeņos", varbūt Atlantika saimei izdodas izburt dažu lieku divīziju un ar dūšīgu griezienu aizsardzības mobilizācijas vārstulos pasargāt savus ziviu dīķus un bišu stropus no iztukšošanas un izpostīšanas.

G. G.

Nelīdz arī vodka, šampanietis, ne kaviārs

ASV KATĒGORISKI PRET KONFERENCI, KO DIKTĒTU KREMLIS

Vašingtona (el). — „Četru lielo" mazā konference Parīzē pēc gandrīz veselu mēnesi ilgām apspriedēm nav pavirzījusies ne soli tālāk. Nodeklarēti visi iespējamie viedokļi, notikušas gan oficiālas, gan neoficiālas sēdes, spriests slepenās sanāksmēs un atklātās, bet iznākums arvien vēl rāda nulli. Mazliet rožaināks optimisms Sārtajā marmora pilī pavīdēja pag. ceturtdien, pēc tam, kad padomju ārlietu viceministrs Gromiko trīs rietumu delegātiem un viņu vietniekiem bija sarīkojis brokastis padomju sūtniecībā. Pie vodkas, šampanieša un kaviāra tur mazliet pacilātā atmosfairā pārrunāja līdzšinējo sarunu gaitu.

Kaut arī Parīzes sarunu ieilgums no vienas puses radījis zināmu neapmierinātību brīvās pasaules sabiedrībā, jo sevišķi Amerikā, ASV delegāts Džeseps tomēr atrod daudz pozitīva šajās vairāku nedēļu ilgajās apspriedēs. Arvien skaidrāka rietumu pārstāvjiem kļūstot padomju nostāja, jo Kremlis par katru cenu nodomājis

JAUNS CERĪBU STARIŅŠ

Četri ārlietu ministru vietnieki grib vienoties, ka četriem ārlietu ministriem jāvienojas par to, ka viņi mēģinās panākt vienošanos . . . News Chronicle

„4 lielo" konferenci paklaut padomju spiedienam. Interesants šai sakarībā ir oficiālais Amerikas balss komentārs, ko noraidīja trešdien angļu valodā un kura ievadā pateikts, ka tas atspoguļo oficiālo ASV valdības nostāju.

Sav. valstis apsūdz Pad. savienību, teikts Amerikas balss komentārā, ka tā ar Parīzes sarunu stiepšanu gaumā grib novilcināt Rietumvācijas apbruņošanu, kurai nav cita mērķa, kā vienīgi stāties pretī komūnistu agresijai. Padomju delegācija dara sagatavotājkonferencē visu, lai Lielbritānijas, Francijas un ASV „kaklus ierautu padomju cilpā". Kremlis neatlaidīgi turas pie viedokļa, ka pasaules saspīlējumu galvenais cēlonis meklējams rietumu apbruņošanā un Rietumvācijas bruņoto spēku atjaunošanā. ASV ar uzsvaru konstatē, teikts tālāk komentārā, kā vienīgie bruņotie spēki Vācijā ir padomju sastādītās militārās formācijas austrumu joslā. Sav. valstis grib panākt četru ārlietu ministru konferenci, bet tās katēgoriski noraida ārlietu ministru sanāksmi, kas notiktu pēc padomju diktētiem noteikumiem.

Pontekorvo un „nāves stari"

SENSACIONĀLI PADOMJU APGALVOJUMI PAR PAZUDUŠO BRITU ATOMZINĀTNIEKU

Londona (ip). — Britu svētdienas laikraksts Sunday Graphic sniedz sensacionālo, bet nepārbaudāmo ziņu, ka pagājušajā rudenī pazudušais britu atomzinātnieks Bruno Pontekorvo tagad padomju valdības slepenā uzdevumā eksperimentējot ar kosmiskajiem stariem, ar kuru palīdzību domāts sekmīgi atvairīt amerikāņu atombumbvežu un citu lidmašīnu uzbrukumus.

Laikraksts atsaucas uz it kā marta beigās Zviedrijā uztvertu Maskavas radiofona raidījumu, kaut arī BBC darbinieki tādu nav dzirdējuši un līdz šim vispār trūkst apstiprinājuma par Pontekorvo atrašanos Pad. savienībā. Pēc uzturēšanās Itālijā viņš pēdējo reizi redzēts Somijā, padomju robežas tuvumā.

Pēc Sunday Graphic ziņām, Pontekorvo savus pētījumus izdarot padomju kosmisko staru institūtā pie Baikala ezera un esot deklarējis, ka jaunā aizsardzības sistēma 1952. g. oktobrī būšot „kaujas gatavībā". Pontekorvo bez tam pētījot arī jaunas metodes lētākai un ātrākai atombumbu ražošanai. Britu slepenais dienests jau agrāk esot saņēmis ziņas par mēģinājumiem Pad. savienībā atrast jaunu vielu, kas, ievietota tālvadāmas raķetes lādiņā, sprāgšanas brīdī attīstītu kosmiskos starus. Visas šīs ziņas taqad rūpīgi pārbaudot britu ārlietu ministrija.

Potēšana ar strūklu —

JAUNS AMERIKĀŅU MEDICĪNAS IZGUDROJUMS

Vašingtona (fm). — **Armijas medicīnas skolā Vašingtonā izmēģināts jauns paņēmiens lielu cilvēku grupu ātrai potēšanai ar dažādiem vakcīniem vai citām vielām. Ar īpašas „strūklas pistoles" palīdzību iespējams vienlaicīgi lielam skaitam potējamo iešļākt cauri ādai vajadzīgās potes, pie kam procedūra ir pilnīgi bezsāpīga. Jaunais paņēmiens var gūt sevišķu nozīmi bioloģiskā kara gadījumā, kad var rasties nepieciešamība ātri potēt lielas cilvēku masas vai pat visus iedzīvotājus. Tāpat paņēmiens būtu izdevīgs, ja pēkšņi vajadzētu nosūtīt uz aizjūras lielākus karaspēka kontingentus.**

Pēc jaunā paņēmiena kļūst lieka injekcijas adatu lietošana, to katrreizēlā sterilizēšana un piepildīšana, kas prasa daudz laika. Tāpat lieka ir sāpīgu injecēšanas procedūra. Zūd arī risks, ka ar injekcijas adatām varētu pārnest slimību dīgļus, kā tas var gadīties provizoriskos apstākļos un lielā steigā. Nav arī vajadzīgā potējamās vietas sterilizēšana. Injekcijām vajadzīgs apmācīts ārstniecisks personāls, kamēr „strūklas potēšana" neprasa gandrīz nekādu pieredzi. Jaunā metode dažlāri neiedarbojas uz personām ar sevišķi biezu ādu, bet potētājam arī iespējams mainīt strūklas spiedienu. Metode gan lietojama vienīgi remādas iešlircinājumiem, bet ne potes ievadīšanai asinīs.

Jaunā metode vēl ir tikai izmēģinājumu stadijā, un plašākā mērogā to vēl neparedz lietot.

Aviācijas lielvalstis sacenšas

AMERIKĀŅU STRATOSFAIRAS LIDMAŠĪNAS UN ATOMMOTORI — ČEHI KONSTRUĒ ĀTRĀKO TURBOIZNĪCINĀTĀJU PASAULĒ — ANGĻI IEBŪVĒ LIDMAŠĪNĀS VADĀMOS RAĶEŠU ŠĀVIŅUS

Vašingtona (Rx). — Kalifornijas izmēģinājumu laukos, kā Daily Mail ziņo, amerikāņi tuvākā laikā ursāks jaunās raķešu lidmašīnas Bell X-2 pārbaudi. Tā ir iepriekšējā raķešu lidaparāta X-1 uzlabojums, un lietpratēji ar to cer sasniegt fantastisku 3300 km st. ātrumu, kamēr X-1 spēja „tikai" 1600 km. Arī jaunais modelis patstāvīgo lidojumu gaisā ursāks, atbrīvodamies no „mātes lidmašīnas". Pašlaik tas vēl domāts tikai izmēģinājumiem, bez jebkāda apbruņojuma. Līdzšinējais normāllidojuma augstuma rekords pieder angļu Vampir tipa izlūkinātājam — 20 km, bet ar Bell X-2 amerikāņu domā sasniegt 70 km augstumu. Kāds cits koncerns jau uzsācis X-3 būvi, kas savukārt pārspēšot X-2. Tā būšot automatiska bezpilota mašīna, apgādāta ar strūklas motoru lidojumiem videjā augstumā, t. i. ap 20 km, bet lidošanai stratosfairā lietos raķešu dzinējus.

Amerikāņu atomenerģijas komisija parakstījusi līgumu ar General Electric Company par pirmo atomenerģijas motoru serijveida gatavošanu. Šo motoru konstruējusi un 4 gadus izmēģinājusi Fairčailda lidmašīnu fabrika, un lidojumos sasniegti lieliski rezultāti, lai gan tehniskos datus vēl tura slepenībā.

Angļi pašreiz lielu vērību veltī vadāmo raķešu tālšāviņu pētīšanai, izteicies britu aviācijas maršals Koritons — raķešieroču virspavēlnieks. Šādus šāviņus turpmāk iebūvēšot turboiznīcinātājos ložmetēju un lidmašīnu vietā bumbvežu formāciju apkarošanai. Tie vai nu paši automatiski atrod mērķi, vai arī tiek vadīti ar radara palīdzību, un, nonākot zināmā attālumā, eksplodē. Lielākā daļa eksperimentu notiek milzīgajos, 2000 km garajos Austrālijas izmēģinājumu laukos Vūmeras tuvumā, piedaloties aus. ārlietu zinātniekiem un speciālistiem. Tie nupat arī sākuši ražot pirmos turboiznīcinātājus, kuŗos iebūvēti Armstrong Siddeley Addeta motori. Bet soļējās tie nav visai raiti, un tos izlieto dažādām pārbaudēm. Pirms dažām dienām arī angļu salās beigušies slepenībā turētie eksperimenti ar jaunajiem VT ieročiem, kā angļu militārās iestādes apzīmē tālvadāmos raķešu šāviņus. Militārie lietpratēji izteikušies, ka rezultāti esot vairāk nekā apmierinoši.

Čehu konstruktori Rudij Letova valsts aviācijas rūpnīcās Prāgas tuvumā izgatavojuši uzlabotu krievu turboiznīcinātāja MiG 15 modeli, kas ievērojami pārsniedz sava priekšgājēja spējas un konstruēts ar vēl vairāk atpakaļ atliektiem plāksnēm. Jaunais tips sasniedz 18 km augstumā 1500 km st. ātrumu, kāpj 10 sekundēs 1000 m un paņem sveŗ gandrīz 6 t. Darbības rādius 2400 km bruņojums — divi 37 mm un divi 20 mm lielgabali.

Gaida bij. leģionāru...

(Turpinājums no 1. lpp.)

jusi 14 sarakstu par tām personām, kam atļauta iecelošana ts. „2000 personu shēmas" ietvaros. Norādīto skaits nav liels. Arī uz priekšu paredzamas emigrācijas iespējas mājkalpotājām. Kandidātēm jāpieteicas IRO iestādēs. Tuvākajās dienās dosies celā izceļotāju grupa uz Venecuēlu. No 38 kandidātiem Venecuēlas konsuls Minchenē pieņēmis 22. Emigrācija uz Argentīnu un Braziliju apgrūtināta un iespējama tikai atsevišķos gadījumos.

Tiem DP, kam nav piemērotu citu izceļošanas iespēju, iespējams reģistrēties uz Jaunzēlandi. Priekšroka atraitnēm vai šķirtenēm ar 2 bērniem. Jaunzēlandes pārstāvis ieradīsies britu joslā maija beigās.

Uz Franciju vēl joprojām iespējams pieteikties veciem ļaudīm. Kā jau ziņojām agrāk, tomēr saņemta informācija par iecelotāju grūtiem dzīves apstākļiem, kādēļ arī LCK nolēmusi deleģēt priekšsēdi V Janumu pārbaudīt šos apstākļus. IRO šādas informācijas nebija, bet arī tā teicās stāvokli pārbaudīt. Ungāru pārstāvis konferencē savukārt ziņoja, ka Holandē iecelojušie vecie ļaudis norīkoti lauksaimniecības darbos, lai gan sūtīti uz veco ļaužu mītnēm.

Pārrunās par paredzamiem nometņu pārkārtojumiem britu joslā noskaidrojās, ka ar 30. jūniju likvidēs Vartas tbc slimnieku atveseļošanās centru, kā arī Eversburgas invalidu pārskološanas centru. Iespējams, ka Vartas nometne darbību turpinās arī pēc šī termiņa, tikai vācu pārvaldē. Eversburgas centra telpas pieprasījusi armija, un tās jānodod jau 30. jūnijā. Tāpēc centra likvidāciju, kas vairs nav atsaucāma, uzsāks jau ātrāk. IRO ierosinājusi audzēkņus, kas pārskološanās kursus vēl nav beiguši, pārcelt uz līdzīgiem centriem amerikāņu joslā. Vēl gan nav nosakāms, vai šāds plāns reālizēsies. Pārskološanas kursus beigušos kopā ar ģimenēm izvietos vācu saimniecībā, pa lielākai tiesai Vestfālē. Jau ar 30. aprīli likvidē Glikštates transitcentru. Vācu iestādes vēlas likvidēt arī Goslaras veco ļaužu mītni, bet tam pretojas IRO.

Tālāk IRO pārstāvji paskaidroja, ka šīs organizācijas aizbildnību var lūgt arī tie bēgļi, kas patlaban vēl ierodas Vācijas rietumjoslās Lūguma izlemšana resp. piešķiramā statusa veids atkarīgs no individuālajiem apstākļiem. Arī pēc izceļošanas DP ir tiesības uz IRO tiesisko aizbildnību visās tais zemēs, kur vispār pastāv IRO pārstāvības.

Vācu iestādes liedzas maksāt nelaimes gadījumu un invaliditātes rentes tiem DP, kas izceļo vai ir jau izceļojuši. Augstie komisāri atzinuši, ka rentes tomēr būtu maksājamas tiem tiesīgiem pieprasītājiem, kas atvesti uz Vāciju piespiedu kārtā, vai arī tiesība uz renti tikai Vācijā iegūvuši. Šāds ieteikums arī nodots vācu iestādēm.

Noteikumi ārzemnieku resp. DP uzņemšanai formējamā ārzemnieku vienībā pie amerikāņu armijas galvenos vilcienos jau atklātībai zināmi. Latviešu centrālā komiteja šai jautājumā vēl nav savu viedokli formulējusi.

Piecu DP tautību — latviešu, igauņu, lietuviešu, poļu un ukraiņu centrālās komitejas iesniegušas IRO galvenajam štābam plašāku memorandu par ārzemju bēgļu diskrimināciju Rietumvācijas likumdošanā un ikdienas praksē. Šāda diskriminācija konstatējama gan tiesiskā un sociālā laukā, gan darba, skolu, baznīcas, veselības un citos jautājumos. Memorandā, ko izstrādājusi LCK un ko no latviešu grupas parakstījis LCK priekšsēdis V. Janums, norādīts arī uz praktiskiem šādas diskrimācijas piemēriem un lūgts IRO atbalsts un palīdzība šo problēmu labvēlīgai nokārtošanai.

RIRDĀNA PADOMJU ANEKDOTI

(34)

LĪDZJUTĪBA

Visās anketās, kuŗas bija jāizpilda padomijas pilsoņiem, bija arī: Attiecības pret komūnistu partiju. Pirmajos revolūcijas gados cilvēki vēl varēdami vairāk vai mazāk brīvāk izteiktues, rakstīja: „Atbalstu", „Atzīstu", drošākie pat „Neatzīstu". Vēlāk, kad sāka strādāt čeka, visi sāka rakstīt: „Jūtu līdz", un tā nostiprinājās par standarta atbildi.

Anketa jāizpilda vecajai mātei. Uz ierēdņa jautājumu: „Attiecības pret partiju" māmiņa, kā jau iegaumēts, atbild: „Jūtu līdzi" un piebilst: „Bet palīdzēt gan neko nevaru, dēliņi!"

DAŽOS VĀRDOS

Sīrija meklē palīdzību Drošības padomē. Arabu valstis apsolījušas Sirijai politisku un militāru atbalstu pret Izraelas uzbrukumiem.

Pārtiku no visām pasaules valstīm saņēmusi Indija, lai cīnītos pret badu.

Arhibīskaps Stepinacs atsakās atstāt Jugoslaviju, kaut viņu arī palaistu brīvībā.

Pārtraukt ofensīvu Indokīnā savām vienībām pavēlējis Vietminas dumpinieku vadonis.

90 turbolaižotāji piedalījušies gaisa kaujā virs Korejas pag. sestdien. Rietumu sabiedroto pusē zaudējumu nebija.

Korejā kara beigas nav saskatāmas, apgalvoja svētdien amerikāņu 8. armijas virspavēlnieks ģenerālleitnants Ridžvejs.

Falklandu salas Argentīnai Amerikas kontinenta valstu ārlietu ministru konferenci pieprasījis Argentīnas ārlietu ministrs.

Uz nāvi notiesāts amerikāņu atomspiegs Jūlijs Rozenbergs un viņa sieva Etele.

100 krievu civilistu, kas strādā padomju kontrolkomisijā Vācijā, pēc Rietumberlīnes laikrakstu ziņām, martā atbēguši uz rietumu sektoriem.

Sarunas par Tuvo austrumu naftas problēmām notiek starp Lielbritāniju un Sav. valstīm. — paziņoja ministrs Morisons apakšnamā.

Jaunatnes mītņu iekārtošanai bēgļu nometnēs Hīdrekļus nolēmis atvēlēt amerikāņu komisārs Bavārijai prof. Šusters.

Jaunus Hīdrekļus Amerikas balss raidījumu papildināšanai kongresā pieprasīja prezidents Trumens. Šie Hīdrekļi, teica prezidents, nepieciešami, lai izveidotu raidāmo tīklu ap visu pasauli un lai uzvarētu cīņā par cilvēku sirdīm.

6 miljardus 422 milj. dolaru ASV bruņoto spēku stiprināšanai ceturtdien kongresā pieprasīja prezidents Trumens.

Tikai padomju invāzija spētu komūnistus Itālijā dot varu, paskaidrojis kāds runātājs Neatkarīgās sociālistu partijas kongresā Romā.

Kā politiskais bēglis Turcijā cēlis tiesības līdzīs Čechoslovakijas militārais atašejs Holina, kas nesen pamuda no viņa darba vietas.

Pietiekot totālu kaŗu badam visas UN valstis uzaicināja Indijas delegāts Benegals Rau, uzsverot, ka bads ir visbīstamākais mieru ienaidnieks.

Anglija nolēmusi protestēt pret nesen Argentīnas zinātnieku invāziju un bāzes iekārtošanu Antarktikas salās, kuŗas britu uzskata par savas ietekmes sfairu. Pieņem, ka starp citiem izraktuļiem tur atradusies arī uranrūda.

Lai spiedzinātu miliesības pret Ped. savienību, antipatijas pret ASV un tautas mīlestību gadsvīrbu, visos Čechoslovakijas novados tuvākajā laikā organizēs „miera gājienus" — paskaidrojis ministru prezidenta biedrs Svoboda.

Jaunākos bumbvežus uz dīkstāves — smagākai komūnistu terroristu apkarošanai Malejā — nolēmusi nosūtīt britu valdība.

Jaunā „Gēringa slepkava" nule pieteikusies sabiedroto iestādēm bij. SS ģenerāļa pakļautībā Bacha-Zeleska personā. Tā kā triešu žurnālists Bleibtreijs savu atklāsmi nule atsauca, pieņem, ka ģenerālis tiešām varētu būt iedevis Gēringam ziņu par paslēptu indi pašnāvībai.

Par „30. paralēli Vācijā" angloamerikāņu kaŗa kūdītāji gatavojoties izveidot Odras-Neises līniju, izteicies Austrumvācijas ārlietu ministra prezidenta Grotevola. Šīs „miera bāzes" aizstāvēšana esot no tikai rūpīgi tiaks akts, bet arī izšķirīgs ieroču cēliens pret kaŗa kūdītājiem.

Bulgārija gatavojas kaŗam, — raksta jaunākais slavu laikraksts Politika, uzsverot, ka darbība ar steigā saorganizētu darba bruņu palīdzību cenšoties izbūvēt tranšejas, bunkurus uc. nocietinājumus.

Sabiedroto zaudējumi Korejā, pēc jaunākiem datiem, sasniedz 228.006 karavīrus ievainotos. Komūnistu un ziemeļkorejiešu zaudējumi tai pašā laikā ir vismaz 700.000 vīru.

Ap 600.000 apbruņotu partizānu cīnās pret komūnismu Baltijas valstīs un Maskavas satelītzemēs, — vēstī amerikāņu ziņu aģentūra UP.

300.000 marku izmaksājusi Austrumvācijas ministru prezidenta Grotevola jaunā dzīvesbiedrīte Iekārtošana Pankovā, Berlīnē, ziņo Rietumberlīnes laikraksts Sozialdemokrat.

Staļina rakstus iespiest un izplatīt aizgusi Jugoslavijas komūnistu partijas centrālā komiteja. — paziņoja Belgradas radiofons. Staļins esot viltojis Marksa un Ļeņina darbus un izlietojis tos savu nozīmīgo mērķu sekmēšanai. Tito valdība aizliegšot arī vēlāk pēc 1938. g. Maskavā izdoto Ļeņina rakstu izplatīšanu.

40.000 darba stundu ietaupījuši 1950. tie Čechoslovakijas strādnieki, kas apņēmušies ar valsts prēmiju biroja Svatka vārdā. ziņo Prāgas prese. Svatkas rēdpī ieradušies tieši fabrikās un darbavietās, kur uz vietas izpildījuši visas lauku darbu formalitātes. Tā lauku dzīves iesācēji nokavējuši tikai dažas minūtes no visa tik dārgā darba laika.

Uz nāvi notiesāti trīs Staļingradas lidotāji, kas klausījušies un stāstījuši citiem Amerikas balss „melu raidījumu", pastāstīja Kuibiševas raidītājs. Spriedums izpildīts stundu laikā.

Soctālisma tēvs Marksa nevarēšot ja viņš vēl būtu dzīvs un atrastos Austrumvācijā, jo Pīka valdība izdevusi likumu, kas aizliedz iestāties augstskolā visiem tiem, kuŗu tēvi pirms 1942. g. nav bijuši vismaz kārši strādnieki.

Ukrainas „kulaki un cukuļņi" nodarbinājuši 17 jaunierīkotus lielkolhozus. — ziņoja Kijevas raidītājs. Reakcionāri un kulaki atkal esot pacēluši galvas un cenšoties atkavēt kolhoru pārvēršanu „laukstrādnieku pilsētās".

Divus gadus dienēt poļu armijā vai vismaz gadu strādāt raktuvēs likusi izvēlēties Varšavas valdība Stilerijā palikušajiem vāciešiem, ziņo Frīdlandes caurlaides nometnē ierodušies bēgļi no Polijas.

Papīra trūdmuitas četrkārtīgotas Zviedrijā, pārejot mutu no 50 līdz 200 kronu par tonnu.

Andrejs Višinskis „vēl slims, bet atlabstot" — ziņoja padomju ārlietu ministrijas preses birojs. Rietumu prese vēstīja, ka Višinskis saslimis ar plaušu karsoni.

Argentīnas valdība atteikusi raidstacijām per maksu pieņemt ārzemju valdību pārraidījumus, ja pēdējās apmaiņa: nepieņem Argentīnas valdības raidījumus. Tās nodarījumu piemēram, ka BBC nevarēs izmantot Argentīnas raidītājus, ja tā savās programmās neuzņems „Perona balsi".

130 bronzas laikmeta cilvēku skeletu rasti izrakumos Čechoslovakijā. Brno tuvumā, ziņoja Moravijas mūzeja archaeologs Tihelka. Skeleti esot ap 3000 gadu veci, kopā ar tiem atrastas dzintara kaklarotas, kā arī bronzas gredzeni un sprādzes. Vēl 130 laikmeta vīri, domājams, esot kritušies aizstāvot savu ekrēnes sniežņa lejasta apmetni pret ienaidnieku uzbrukumu.

Anglijā draud izsalkt visas reizes, jo ūdens uzbrukuma kāde bīstama angļu slimība. Ja tā patlaban pilsētu rīcībā. Simtiem izplatot arvien straujāk un izmērot stādus ūdens laikā.

LATVIA
Latvijas Vēstnesis
Latvian Newspaper
Latvian Weekly
Latvian Publishing House
Latvian Information Office
Latvian Relief Society
Latvian Welfare Office
Latvian Students' Union
Latvian Academic Union
Latvian Youth Association
Latvian Scouts
Latvian Boy Scouts
Latvian Girl Scouts
Latvian Folk Dancers
Latvian Choir
Latvian Singers
Latvian Artists
Latvian Writers
Latvian Poets
Latvian Authors
Latvian Journalists
Latvian Press
Latvian Radio
Latvian Television
Latvian Theatre
Latvian Opera
Latvian Ballet
Latvian Orchestra
Latvian Band
Latvian Church
Latvian Clergy
Latvian Bishop
Latvian Archbishop
Latvian Cathedral
Latvian Monastery
Latvian Convent
Latvian Seminary
Latvian School
Latvian University
Latvian Library
Latvian Museum
Latvian Archives
Latvian Records
Latvian Flag
Latvian Coat of Arms
Latvian Anthem
Latvian Constitution
Latvian Parliament
Latvian Government
Latvian Ministry
Latvian Embassy
Latvian Consulate
Latvian Legation
Latvian Delegation
Latvian Mission
Latvian Representative
Latvian Ambassador
Latvian Minister
Latvian Consul
Latvian Attaché
Latvian Secretary
Latvian Clerk
Latvian Typist
Latvian Stenographer
Latvian Translator
Latvian Interpreter
Latvian Guide
Latvian Scout
Latvian Boy
Latvian Girl
Latvian Man
Latvian Woman
Latvian Child
Latvian Baby
Latvian Family
Latvian Home
Latvian House
Latvian Apartment
Latvian Room
Latvian Kitchen
Latvian Table
Latvian Chair
Latvian Bed
Latvian Window
Latvian Door
Latvian Floor
Latvian Wall
Latvian Roof
Latvian Garden
Latvian Flower
Latvian Tree
Latvian Forest
Latvian Field
Latvian Meadow
Latvian River
Latvian Lake
Latvian Sea
Latvian Coast
Latvian Beach
Latvian Mountain
Latvian Valley
Latvian Road
Latvian Bridge
Latvian Car
Latvian Bus
Latvian Train
Latvian Ship
Latvian Plane
Latvian Airport
Latvian Station
Latvian Hotel
Latvian Restaurant
Latvian Café
Latvian Bar
Latvian Shop
Latvian Store
Latvian Market
Latvian Bank
Latvian Money
Latvian Coin
Latvian Note
Latvian Stamp
Latvian Letter
Latvian Telegram
Latvian Telephone
Latvian Address
Latvian Name
Latvian Birthday
Latvian Wedding
Latvian Funeral
Latvian Grave
Latvian Cemetery
Latvian Memorial
Latvian Monument
Latvian Statue
Latvian Picture
Latvian Painting
Latvian Sculpture
Latvian Music
Latvian Song
Latvian Dance
Latvian Play
Latvian Book
Latvian Magazine
Latvian Newspaper
Latvian Article
Latvian Story
Latvian Poem
Latvian Verse
Latvian Prose
Latvian Literature
Latvian Language
Latvian Alphabet
Latvian Word
Latvian Sentence
Latvian Paragraph
Latvian Chapter
Latvian Page
Latvian Line
Latvian Letter
Latvian Vowel
Latvian Consonant
Latvian Diphthong
Latvian Accent
Latvian Grammar
Latvian Dictionary
Latvian Encyclopedia
Latvian Textbook
Latvian Exercise
Latvian Lesson
Latvian Teacher
Latvian Pupil
Latvian Student
Latvian Professor
Latvian Doctor
Latvian Lawyer
Latvian Engineer
Latvian Architect
Latvian Artist
Latvian Writer
Latvian Poet
Latvian Author
Latvian Journalist
Latvian Editor
Latvian Publisher
Latvian Printer
Latvian Reader
Latvian Audience
Latvian Public
Latvian People
Latvian Nation
Latvian State
Latvian Republic
Latvian Democracy
Latvian Freedom
Latvian Independence
Latvian Liberty
Latvian Justice
Latvian Law
Latvian Court
Latvian Judge
Latvian Jury
Latvian Trial
Latvian Verdict
Latvian Sentence
Latvian Prison
Latvian Prisoner
Latvian Guard
Latvian Police
Latvian Policeman
Latvian Soldier
Latvian Army
Latvian Navy
Latvian Air Force
Latvian Officer
Latvian General
Latvian Admiral
Latvian Colonel
Latvian Major
Latvian Captain
Latvian Lieutenant
Latvian Sergeant
Latvian Corporal
Latvian Private
Latvian Recruit
Latvian Volunteer
Latvian Veteran
Latvian Refugee
Latvian Exile
Latvian Emigrant
Latvian Immigrant
Latvian Citizen
Latvian Subject
Latvian Resident
Latvian Inhabitant
Latvian Native
Latvian Foreigner
Latvian Stranger
Latvian Friend
Latvian Enemy
Latvian Ally
Latvian Neighbor
Latvian Guest
Latvian Host
Latvian Hostess
Latvian Servant
Latvian Maid
Latvian Butler
Latvian Cook
Latvian Waiter
Latvian Waitress
Latvian Barber
Latvian Hairdresser
Latvian Tailor
Latvian Dressmaker
Latvian Shoemaker
Latvian Baker
Latvian Butcher
Latvian Grocer
Latvian Milkman
Latvian Postman
Latvian Driver
Latvian Pilot
Latvian Sailor
Latvian Fisherman
Latvian Farmer
Latvian Peasant
Latvian Worker
Latvian Miner
Latvian Smith
Latvian Carpenter
Latvian Mason
Latvian Plumber
Latvian Electrician
Latvian Mechanic
Latvian Foreman
Latvian Manager
Latvian Director
Latvian President
Latvian Minister
Latvian Secretary
Latvian Chairman
Latvian Member
Latvian Delegate
Latvian Representative
Latvian Senator
Latvian Deputy
Latvian Mayor
Latvian Governor
Latvian Commissioner
Latvian Consul
Latvian Ambassador
Latvian Minister
Latvian Attaché
Latvian Secretary
Latvian Clerk
Latvian Typist
Latvian Stenographer
Latvian Translator
Latvian Interpreter
Latvian Guide
Latvian Scout
Latvian Boy
Latvian Girl
Latvian Man
Latvian Woman
Latvian Child
Latvian Baby
Latvian Family
Latvian Home
Latvian House
Latvian Apartment
Latvian Room
Latvian Kitchen
Latvian Table
Latvian Chair
Latvian Bed
Latvian Window
Latvian Door
Latvian Floor
Latvian Wall
Latvian Roof
Latvian Garden
Latvian Flower
Latvian Tree
Latvian Forest
Latvian Field
Latvian Meadow
Latvian River
Latvian Lake
Latvian Sea
Latvian Coast
Latvian Beach
Latvian Mountain
Latvian Valley
Latvian Road
Latvian Bridge
Latvian Car
Latvian Bus
Latvian Train
Latvian Ship
Latvian Plane
Latvian Airport
Latvian Station
Latvian Hotel
Latvian Restaurant
Latvian Café
Latvian Bar
Latvian Shop
Latvian Store
Latvian Market
Latvian Bank
Latvian Money
Latvian Coin
Latvian Note
Latvian Stamp
Latvian Letter
Latvian Telegram
Latvian Telephone
Latvian Address
Latvian Name
Latvian Birthday
Latvian Wedding
Latvian Funeral
Latvian Grave
Latvian Cemetery
Latvian Memorial
Latvian Monument
Latvian Statue
Latvian Picture
Latvian Painting
Latvian Sculpture
Latvian Music
Latvian Song
Latvian Dance
Latvian Play
Latvian Book
Latvian Magazine
Latvian Newspaper
Latvian Article
Latvian Story
Latvian Poem
Latvian Verse
Latvian Prose
Latvian Literature
Latvian Language
Latvian Alphabet
Latvian Word
Latvian Sentence
Latvian Paragraph
Latvian Chapter
Latvian Page
Latvian Line
Latvian Let